Pedagógiai program

2026

Halásztelki Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

OM: 200708
PD 1001

Halásztelek, Somogyi Béla u.50.
www.hunyadi.halasztelek.nt
20/421-5755

Tartalom

NEVELÉSI PROGRAM 4
Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai 5
Nevelési módszereink 6
Alapvető céljaink 6
A kulcskompetenciák - a kompetenciafejlesztés színterei 9
Oktatási-nevelési módszerek 17
A személyiségfejlesztéssel és közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 18
A tanítási órák 20
A tanítási órán kívüli tevékenységek 20
Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 22
A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 25
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, az esélyegyenlőség elősegítése 27
A gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok 31
A tanulók az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának a rendje 33
A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái 34
A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 35
Osztályozó vizsga 35
Különbözeti vizsga 36
Javítóvizsga 36
Pótló vizsga 36
Vizsgaidőszakok 37
A vizsgák követelménye, részei, az értékelés rendje 37
A szóbeli felvételi vizsga követelményei 38
A felvétel és az átvétel szabályai 39
Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása 42
A társadalmi bűnmegelőzéssel kapcsolatos program 43
Az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek 45
Közlekedésre nevelés 47

Az alapfokú művészetoktatás cél-és feladatrendszere 47

HELYI TANERV 51
A választott kerettantervek 51
Tantárgyi rendszer 52
Szabadon felhasználható órakeret elosztása, tananyag 53
Órakeretek 68
Alapfokú művészetoktatás…… 72
Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei 184
A választható foglalkozások 185
Felkészítés az érettségi vizsgára 185
A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módjai, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei 186
A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezése 191
A tanulók fizikai állapotának mérése 192
Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje 192
A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei 194
A tankötelezettség teljesítése, egyéni munkarend 195
Lázár Ervin Program 196
Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program 196
Környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelés 196
Közösségi szolgálat 197
Boldogságóra Alapprogram 198
Az általános iskola 1-4. évfolyamán folyó gyermekközpontú nevelés-oktatás megvalósítása 199
A kulcskompetenciák 206
Záradék 210

Jogszabályi háttér:

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2011-190-00-00
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2012-20-20-5H.41#CI
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályáról
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2023-52-00-00
- 401/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2023-401-20-22
- 23/2004. (VIII. 27.) OM rendelet a tankönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2004-23-20-45
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/1997-31-00-00
- 100/97 (VI.13.) kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/1997-100-20-22
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2012-110-20-22
- a Szigetszentmiklósi Tankerületi Központ Munkaterve
  elérhető: https://kk.gov.hu/szigetszentmiklos
- a Szigetszentmiklósi Tankerületi Központ Fejlesztési Terve
  elérhető: https://kk.gov.hu/szigetszentmiklos
- az Európai Parlament és Tanács 2016. április 27-i (EU) 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
  elérhető: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600679.eup
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2024-18-20-0A
- 40/2024. (IX. 2.) BM rendelet a nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről
  elérhető: https://njt.hu/jogszabaly/2024-40-20-0A

NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait ***az általános emberi és a nemzeti értékek*** tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselete váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

1. **Az élet tisztelete, védelme.** A természeti környezet megóvása. Az állatok a növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
2. **Az ember testi és lelki egészsége.** Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
3. **Az önismeret,** a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
4. Fogékonyság az **emberi kapcsolatok**ra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
5. **A család tisztelete**, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
6. **Kulturált magatartás és kommunikáció** a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
7. **A világ megismerésének igénye**. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
8. **A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása**. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
9. A kisebbségben élőkért érzett felelősség – és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és **más népek, nemzetek jogainak tisztelete**, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
10. **Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete**. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.
Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatók:

1. Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
   a. magatartási modellek közvetítése:
      - a nevelő személyes példaadása
      - jelenségek, műalkotások bemutatása
      - elbeszélés
   b. szokások kialakítása:
      - ösztönzés
      - segítségadás,
      - gyakoroltatás
      - követelés
      - ellenőrzés
   c. tudatosítás:
      - beszélgetés
      - a tanulók önálló elemző munkája

2. Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.
   - közösségi tevékenységek szervezése
   - közös célok kitűzése, elfogadtatása
   - hagyományok kialakítása
   - követendő egyéni minták kiemelése a közösségi életből
   - felvilágosítás a betartandó magatartási normákról
   - vita

Alapvető céljaink:

- tanulóink értelmi fejlettsége jusson el arra a szintre, hogy elsajátítsák a tantervekben rögzített tananyagot, rendelkezzenek szilárd ismeretekkel és készségekkel.
- Legyenek képesek rendszerezni ismereteiket, érvényesüljön önálló gondolkodásuk az ismeretek alkalmazásában, a problémák megoldásában.
- Tanulmányi munkájukat végezzék önállósággal, sajátítsák el az önálló tanulás és ismeretszerzés módszereit.
- Tudják leküzdeni az ismeretszerzés folyamán felmerülő nehézségeket, akaratuk, figyelmük erősödjön.
- Formálódjék a világnézeti meggyőződésük,
- legyenek büszkék múltunk értékeire, nemzeti nagyjainkra.
- Dolgozzanak tervszerűen, fegyelmezetten, kötelességtudóan.
- Szabadidejükben önállóan szervezzék meg pihenésüket, szórakozásukat.
- Rendelkezzenek technikai ismeretekkel, jártasságokkal, készségekkel,
- legyen megfelelő esztétikai készségük, ízlésük, vegyék észre és értékeljék a szépet környezetükben, igyekezzenek létrehozásában alkotó módon közreműködni.
- Éljenek egészséges életet, testi fejlettségük feleljen meg életkoruknak,
- legyenek igényesek a tisztaságra, testüknek, ruházatuknak, otthoni és iskolai környezetüknek gondozottságára, higiéniájára.
- Szívesen vegyenek részt sétákon, kirándulásokon, túrákon, iskolai versenyeken, rendezvényeken.
- Legyen természetes igényük a kulturált magatartás és beszéd. Társaikkal és a felnőttekkel viselkedjenek udvariasan, legyenek képesek a közösségért önzetlenül is

feladatot vállalni.
- Ismerjék el a másságot, sokszínűséget, segítsenek rászoruló társaiknak, legyenek toleránsak egymás iránt, fejlődjön együttműködési készségük.

Iskolánkban alapvető pedagógiai feladatnak tekintjük a tanulók személyiségének minél szélesebb körű, az iskolai tevékenységekre épülő fejlesztését.
Kapcsolódó feladataink:

- Folyamatosan fejlesztjük – a tanulói és szülői igényeknek, valamint a sokféle képesség fejlesztéséhez szükséges – intézményi tevékenységrendszert, lehetőség szerint a kultúra teljességének gyakorlásához.
- Megteremtjük az egyéni haladási ütem alkalmazásának módszertani és szervezeti lehetőségeit a különleges bánásmódot igénylő tanulóink számára.
- Járványügyi veszélyeztetettség miatt tartósan távol maradó tanuló számára tananyag digitális megküldése, jogszabály által előírt egyéni konzultáció online biztosítása.
- Egyre szélesebb körben kiterjesztjük az önálló tanulás képességeinek a fejlesztését, a forráskeresés technikáinak megismertetését, elsősorban önállóan feldolgozandó feladatok adásával.
-

1. Testi nevelés

Feladata: hogy a tanulóink felnőve fizikailag fejlett, akaraterős, életvidám emberek legyenek, akik képesek a társadalom érdekében végzendő szellemi és fizikai munkára.
Nevelőmunkánk fontos feladata, hogy a testi fejlődést befolyásoló tényezőket a személyiségfejlesztés szolgálatába állítsuk.

2. A tanulók nemzeti nevelése

Feladata: a szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismerése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

3. Munkára nevelés

Feladata: hogy formálja a tanuló személyiségét, alakítsa a gyermek erkölcsi arculatát. Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenysége gyakoroltatása. Felkészítés a tudatos továbbtanulásra, pályaválasztásra, az élet feladataira, felkészítés az élethivatásra. Törekvés a praktikus időbeosztásra, a fontossági sorrend megállapítása, kialakítása.

4. Esztétikai nevelés

Feladata: alkalmassá tenni tanulóinkat, hogy életkoruknak megfelelő szinten képesek legyenek a valóság esztétikai elsajátítására. Minél több esztétikai élményben legyen részük tanulmányaik folyamán.
Az esztétikus magatartás megvalósítása. A természeti és tárgyi környezet szépségének észlelése, az értékek felismerése, megóvása, illetve megteremtése.
Szépirodalmi, zenei, illetve képzőművészeti kulturáltság fejlesztése. Színház- és filmművészettel kapcsolatos kultúra kialakítása, fejlesztése.

5. A tanulók értelmi nevelése

Feladata: Az értelmi képességek illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

6. A kommunikációs kultúra fejlesztése

Feladata: Készítse fel a tanulókat az élőbeszédben és írásban a sikeres kommunikációra. Tudatosítsa a sajátos szóhasználatot, szókincset és szaknyelvében a hétköznapitól eltérő jelentéseket. Ismerje meg az információforrások felhasználásának módjait. Könnyedén igazodjon el az egyre növekvő információtömegben, ezért használja az információhordozó eszközöket (számítógép, internet). A könyvtár a tanulás eszközjellegű használatává váljon és az önművelés egyik nélkülözhetetlen eleme legyen.
A kommunikációs képesség fejlesztése:

a) Fontos, hogy tanulóink a különböző helyzetekben gondolataikat tisztán, pontosan, helyesen és nyíltan ki tudják fejezni.
b) Gyakorolják az ismeretek, érzelmek, élmények árnyalt kifejezésének módját.
c) Nyilvánítsanak véleményt a különböző témákban.
d) A helyes testbeszéd (tekintet, gesztusok, testtartás, hanghordozás) gyakoroltatása.
e) Vizsgahelyzetekre (témazáró, tanulmányi verseny, felvételi vizsga) felkészítő kommunikációs gyakorlatok.
f) Az értékelés, önértékelés különböző formáinak gyakoroltatása.
g) Az énkép helyes megítélésének segítése.
h) Együttműködés, csapatmunka, vitakultúra fejlesztése.

7. Erkölcsi nevelés

Feladata: az alapvető erkölcsi értékek (becsületesség, őszinteség, tisztesség, felnőttek, társak tisztelete, a munka becsülete, a társadalmi követelményeknek megfelelő magatartás) megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása, tolerancia, elfogadás erősítése.

8. A tanulók állampolgári nevelése

Feladata: az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

9. Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz

Feladata: a tanulók gyűjtsenek személyes tapasztalatokat arról, hogyan vannak egymásra utalva az egyes földrészek és országok. Ismerjék meg az emberiség előtt álló legégetőbb (globális) problémákat és lehetőségeik szerint vegyenek részt azok enyhítésében (környezetvédelem). Kövessék figyelemmel a tömegkommunikációs eszközökön keresztül Európáról és a világról szóló legfontosabb híreket. Legyenek figyelmesek és segítőkészek a hozzánk látogató külföldiek iránt. Keressenek kapcsolatokat más országok fiataljaival. Törekedjenek több idegen nyelv elsajátítására. Legyen ismeretük az Európai Unióról. Tartsák tiszteletben más népek kultúráját.

10. Testi-lelki egészségre nevelés

Feladata: a gyermekeket a betegségek, balesetek elkerülésére az egészséges állapot megbecsülésére neveljük. Neveljen a személyes ápoltságra, a környezetének tisztán tartására, az egészséges táplálkozásra, az egészséges mozgásfejlődésre, a lelki egészség megóvására, illetve az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására.

11. Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés

Feladata: folyamatos reális önismeretre nevelés, társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése. Elfogadó, toleráns magatartásra való nevelés, a tűrőképesség fejlesztése. Törekedjen az empátiára. Konstruktív érdekérvényesítésre való felkészítés, kooperatív tanulói technikák elsajátítása. Felelős, örömteli párkapcsolatok kialakítására nevelés. Családi életre nevelés.

A fenti feladatok az egyes tantárgyak sajátosságainak megfelelően érvényesülnek és jelennek meg a tantervben

12. Kompetenciafejlesztés

Iskolánkban kiemelt feladatként kezeljük a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák[1] fejlesztését.

A kulcskompetenciák fejlesztésének célja, hogy a diákok értékes, hasznosítható tudásra tegyenek szert, felkészüljenek a munkaerőpiac változó körülményeihez való alkalmazkodásra, hogy megállják helyüket a mindennapokban, készek legyenek új ismeretek befogadására. Célunk, hogy tanulóink tudása a műveltség (kultúra) és a kompetenciák (képességek és készségek) tekintetében egyaránt fejlődjön.

Olyan hatékony oktatásra törekszünk, hogy diákjaink felkészüljenek az élethosszig tartó tanulás (life-longlearning) kihívásaira, alkalmazkodni tudjanak a társadalmi-gazdasági változásokhoz és a munkerőpiaci igényekhez, folyamatosan képezhető és átképezhető munkaerővé váljanak. A mai világban az boldogul jobban, aki kellő önbizalommal, helyes önértékeléssel alkot véleményt a körülötte lévő világról, és képes önálló döntéseket hozni.

Ezen kompetenciák nem egyetlen tantárgy tanulása alapján alakulnak ki, hanem számos iskolai tevékenység során fejleszthetők, ezért iskolánk ezen kompetenciák fejlesztését is célul tűzi ki.

A korábban jellemző frontális és ismeretközlő eljárásokat kiegészítjük a kompetenciaalapú nevelési, oktatási módszerek körével és a digitális eszközök és módszerek használatával, ami az online oktatás elvárásaihoz igazodik.

A kulcskompetenciák

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Mindegyik egyformán fontos.

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

<u>Kommunikációs kompetenciák</u>

A tanuló a nevelés-oktatás kezdeti szakaszában kommunikációs szándékkal anyanyelvén, majd más nyelven/nyelveken szóban, írásban, valamint digitális eszközök felhasználásával, olyan információcserét legyen képes folytatni, amely a gondolatok, érzések és tények hatékony kifejezését, valamint értelmezését teszi lehetővé.

A kommunikáció egyes tanulók esetében alternatív/augmentatív kommunikációs módokon valósuljon meg. Az információcsere a hagyományos vizuális és auditív, valamint a komplexitást

új összetételben hordozó digitális csatornák széles körére terjedjen ki; az interakció a tudományterületek, a művészetek, illetve a társadalmi kontextusok széles skáláján valósuljon meg.

1. Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció az adott szituációhoz kapcsolódó, annak megfelelő nyelvhasználati képesség. Magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során. Az anyanyelvi kompetencia része a szövegértési-szövegalkotási kompetencia, amelynek fejlődése, fejlettsége minden más kompetenciaterületben megjelenő tartalom elsajátítását befolyásolja.

2. Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a hallott szöveg megértése, a beszédkészség, az olvasott szöveg értése, az íráskészség, az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és érdeklődése szerint.

A nyelvi kompetenciák körébe tartozik a lexikális, a grammatikai, a szemantikai, a fonológiai, a helyesírási és a helyes kiejtési kompetencia. E kompetenciák formális ismerete és a használatukra való képesség teszi lehetővé a nyelvhasználó számára, hogy mondanivalóját helyesen és értelmesen megformálja. A szocio-lingvisztikai kompetenciák a nyelvhasználat szocio-kulturális körülményeire vonatkoznak. Ide soroljuk azokat az ismereteket és készségeket-képességeket, amelyek a nyelvhasználat társadalmi dimenzióját ölelik fel. A pragmatikai kompetenciák azon elvek ismeretét és alkalmazási képességét jelentik, amelyek a nyelvi eszközök funkcióját szabályozzák.

Matematikai, gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetencia a matematika tantárgyi ismeretek, a matematika-specifikus képességek, valamint motívumok és attitűdök együttese, a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, amellyel az egyén a mindennapok problémáinak megoldására is felkészül. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Az iskola a tanulók tudásalapú világképének kialakításához, valamint a technológiaalapú fejlődés megértéséhez és kritikus értelmezéséhez a tudományos és technológiai gondolkodás kompetenciáinak fejlesztésével járul hozzá. Ezen kompetenciák folyamatos fejlődése magában foglalja azokat a folyamatokat, amelyek meghatározóak a kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtése, rendszerezése, az információk különböző logikai eljárásokkal történő átalakítása, értelmezése és elemzése terén. A tanuló modellek segítségével gyakorolja a jelenségek közötti összefüggések értelmezését, illetve a rendelkezésére álló adatok és tények kritikai és kritikus mérlegelése, elemzése alapján történő következtetési és döntési folyamatokat.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A digitális kompetenciák magukban foglalják az információk keresését, felhasználását és az adatok kezelésének készségeit, a digitális platformokon folytatott kommunikációt és együttműködést, a digitális tartalmak létrehozását és alakítását (beleértve a saját használatú algoritmusok megalkotását és a programozást is). Tartalmazzák továbbá a biztonságos eszközhasználatot (beleértve az e-világ lehetőségeinek kihasználásához és a kiberbiztonsághoz szükséges kompetenciákat is), valamint a problémamegoldást.
A tanuló digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, az iskolai feladatok megoldásában és a mindennapi élet különböző területein, önállóan és másokkal is együttműködve legyen képes alkalmazni céljai megvalósítása érdekében.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy a tanuló legyen képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ismerje fel szükségleteit és lehetőségeit, a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak birtoklásához a tanuló egyéni tanulási útvonalakon, belső motivációval ösztönzött tevékenységekkel, önszabályozó stratégiák alkalmazásával, a tudás aktív konstruálásával jusson el. A tanuló az aktív, önirányított tanulás kompetenciáit az élet különböző területein változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Ezekhez a kompetenciákhoz sorolunk minden olyan társas képességet, készséget, amely nélkül nem lehet sikeres az egyén szocializációja. Ez a kompetencia felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az egyén számára fontos annak az érzete is, hogy ő képes valamire –, tehát a belső biztonság és magabiztosság nélkülözhetetlen összetevője e kompetenciának. A szociális kompetencia két alapvető elemből áll: 1. Az ember belső harmóniája és bizalma abban, hogy képes a társas környezetben eligazodni, valamint arra hatást gyakorolni (közügyekben való részvétel). 2. Olyan attitűd- és képességcsoport, amely a társas környezetben eredményes viselkedésminták elsajátítását és gyakorlását jelenti.

Az iskola feladata, hogy a tanulók iskolai jelenlétének és tevékenységének irányítása és megszervezése során támogassa a hatékony és kiegyensúlyozott társas kapcsolatok, a pozitív énkép, illetve a változásokhoz is alkalmazkodni tudó egyéni életmód kialakításában alapvető jelentőségű készségek megszerzését. A személyes és társas kompetenciák kialakítása során az iskola külön hangsúlyt helyez a testi egészséggel, a szocio-emocionális jólléttel, a biztonsággal,

az emberi kapcsolatokkal, a hétköznapi technológiai eszközök használatával, valamint a személyes pénzügyi tevékenységek lebonyolításával és a fogyasztás megtervezésével, megszervezésével kapcsolatos kompetenciákra, valamint azokra a társadalmi kompetenciákra, amelyek fejlődése révén a tanulóban tudatossá válik, hogy mit jelent felelősségteljes állampolgárként élni és a társadalmi élet területein aktívan részt venni.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia segíti a tanulót a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

A munka világához kapcsolódó kompetenciák birtokában a tanuló váljon nyitottá különböző munkakörökre és az azokhoz tartozó szerepek betöltésére, jellemezze a vállalkozási hajlandóság, a kezdeményező hozzáállás és az új ötletek iránti pozitív attitűd, a jövőbe vetett bizalom, valamint a munkavégzéshez szükséges készségek minőségi szintű kialakítása.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Magába foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

A tanuló ezen kompetenciák elsajátításával váljon képessé arra, hogy értékesnek tartsa a kreatív ötleteket és produktumokat, az innovatív tevékenységeket, és önmaga is kreatív alkotásokat hozzon létre egyes tanulási területeken, valamint váljon képessé az esztétikai átélésre és az önkifejezésre művészeti eszközökkel. A tanulók tanulják meg értékként kezelni, hogy a saját gondolataik kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján lehet megvalósítani.

A kompetencia-fejlesztés színterei

A kompetenciafejlesztés színterei:

- a nem szakrendszerű órák 1-4. osztályig,
- a tanórák és a tanórán kívüli tevékenységek 1-12. évfolyamban

Fejlesztési feladatok

Kommunikációs kultúra fejlesztése (anyanyelvi kompetencia)

A tanuló különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban tudjon lényegre törően kommunikálni, kommunikációját folyamatosan kísérje figyelemmel, hogy mindig az adott helyzetnek megfelelően változtatni tudja. Legyen képes megkülönböztetni és felhasználni a különféle típusú szövegeket, megkeresni, összegyűjteni és feldolgozni az információkat. Legyen képes különböző segédeszközöket (szótárak, lexikonok, IKT eszközök stb.) használni, saját szóbeli és írásbeli érveit a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. Legyen képes a kritikus és építő jellegű párbeszédre, mások megismerésére. Ehhez ismerje a nyelv másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét. Rendelkezzen a szövegértés, szövegalkotás készségével, képességével.

Területei:

Tanítási óra

- különösen a magyar nyelv és irodalom
- általánosan minden tanítási óra

Tanórán kívül

- Tantárgyi versenyek, iskolai rendezvények, diákönkormányzat (iskolai, városi), tehetséggondozás, tanulmányi kirándulások, internet használata, kulturális programok, projektmunka.

Kapcsolódás Európához és a nagyvilághoz (idegen nyelvi kompetencia)

Az idegen nyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása felöleli a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, szövegértést és szövegalkotást. Legyenek képesek a tanulók a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként az idegen nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására. Szükséges a kulturális sokféleség tiszteletben tartása és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés és kíváncsiság felkeltése, kialakítása.

Területei:

Tanítási óra

- Az idegen nyelvi foglalkozások

Tanórán kívül

- Nemzetközi kapcsolatok, internet használata, tanulmányi versenyek, tehetséggondozás

Matematikai kompetencia fejlesztése

A matematikai kompetencia birtokában a tanuló rendelkezzen azzal a képességgel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes legyen indokolni az adatokból kiolvasható eredményeket, megérti a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén tud kommunikálni, valamint tudja alkalmazni a megfelelő számítástechnikai és egyéb segédeszközöket.

Területei:

Tanítási óra

- Különösen a matematikai foglalkozásokon
- Természettudományi és társadalomtudományi foglalkozások

Tanórán kívül

- Tanulmányi versenyekre való felkészülés
- Tehetséggondozó foglalkozások,
- Projektmunka
- Felzárkóztatások

Digitális kompetenciák fejlesztése

A szükséges képességek felölelik az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Idetartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése, a velük való kutatás, az interaktív média felelősségteljes használata.

Feladatunknak tekintjük, hogy munkatársaink és tanulóink az IKT eszközöket és technológiákat készségszinten használják mindennapi munkájukban.
Rendkívüli feladatunknak tekintjük, hogy az online oktatásra való átállás esetén mind a diákok, mind a tanárok ismereteiket elmélyítsék és ezáltal hatékonyabban használják ezeket az eszközöket (mindennapok gyakorlatához kötődő digitális skill, készség, képesség)

Területei:

Tanítási óra

- Különösen az digitális kultúra foglalkozások
- IKT eszközök használata minden tanórán, projektmunkában
- E-tananyagok használata

Tanórán kívül

- Internet használata
- Belső és külső intézményi kommunikáció működtetése (tanár-tanár, tanár-diák, iskola-szülő)
- Tanulmányi versenyek, továbbképzések, tehetséggondozás
- Külföldi kapcsolatok
- Részvétel a projektekben

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése

A hatékony és önálló tanulás olyan alapvető képességek meglétét igényli, mint az írás, olvasás, számolás, valamint az IKT-eszközök használata. Ezekre épül az új ismeretek, elsajátítása, feldolgozása és beépítése. A hatékony és önálló tanulás képességének további feltétele a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése. A tanuló képes legyen a közös munkára és tudásának másokkal való megosztására, saját munkája értékelésére és szükség esetén tanács, információ és támogatás kérésére.
A digitális oktatás esetén nagy hangsúlyt kell fektetni a motiváció fenntartására, illetve a diákok hatékony időbeosztásának kialakítására.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a NAT által meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. Ennek során a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell a munkát megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb idősávok, keretek megjelölése ott, ahol erre szükség van;
- szükség esetén sajátos, a fogyatékosságnak megfelelő tartalmak, követelmények kialakítása és teljesítése;
- segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan, egyénileg is segítsék a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve.

Területei:

Tanítási óra
- Osztályfőnöki foglalkozások
- Minden elméleti tanóra
- Projektmunka

Tanórán kívül
- Tehetséggondozás
- Felzárkóztatás
- Egyéni felkészítés

Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés (szociális és állampolgári kompetencia)

E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken hatékonyan tudunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyaló partnereinkben bizalmat keltünk és empatikusak vagyunk. Ide tartozik még a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyság. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás a legfontosabb. Ide tartozik még a társadalmi-gazdasági fejlődés, az interkulturális kommunikáció iránti érdeklődés, a sokféleség elismerése. Fontos része ennek az attitűdnek a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés. Az állampolgári kompetencia olyan képességeket igényel, mint a közügyekben való hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösséget érintő problémák megoldása iránti szolidaritás és érdeklődés. Magában foglalja a közösségi tevékenységek és a különböző szinteken – a helyi szinttől a nemzeti és európai szintig – hozott döntések kritikus és kreatív elemzését, a döntéshozatalban való részvételt, elsősorban szavazás útján. A pozitív attitűdök az emberi jogok teljes körű tiszteletén alapulnak, ideértve az egyenlőség és a demokrácia tiszteletét, a vallási, faji és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértését. Magában foglalja a településhez, a nemzethez, az országhoz, az EU-hoz és általában az Európához való tartozást, a részvétel iránti nyitottságot a demokratikus döntéshozatal valamennyi szintjén, valamint a felelősségérzetnek és a közösségi összetartást megalapozó közös értékek elfogadásának és tiszteletben tartásának a kinyilvánítását (pl. a demokratikus elvek tiszteletben tartása).

Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges részképességek (társadalmi viszonyrendszerek felismerésének képessége, az egyenlő bánásmódhoz való jog felismerésének képessége, a konfliktuskezelés, a humanitárius segítségnyújtás, az együttműködés képessége) fejlesztése.

Területei:

Tanítási óra
- Különösen az etika, történelem, környezetismeret
- Osztályfőnöki foglalkozások

Tanórán kívül

- Diákönkormányzat, tanulmányi versenyek, tanulmányi kirándulások
- Ünnepségek szervezése, hagyományok ápolása, projektmunka

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés. A pozitív attitűdöt a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi a személyes és társadalmi életben, valamint a munkában egyaránt. Feltételezi a célok elérését segítő motivációt és elhatározottságot, legyenek azok személyes, másokkal közös és/vagy munkával kapcsolatos célok vagy törekvések. A gazdasági, jogi és pénzügyi ismeretek ma már az általános műveltség részét képezik. A gazdaság alapvető összefüggéseit értő, és a javaikkal okosan gazdálkodni képes egyének nélkül nem képzelhető el sem jól működő demokrácia, sem életképes piacgazdaság. Az iskolai nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak. Feladatunk, hogy mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatot, ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát. Kapja meg minden diák azokat az alapokat, amelyek a mindennapi életvitelhez szükségesek. A tanórán kívüli ismeretszerzésre is fordítsunk kiemelt figyelmet.
Területei:

Tanítási óra

- Elsősorban történelem, földrajz, technika és osztályfőnöki órák
- Egyéb tanórák
-

Tanórán kívül

- Kirándulások, vetélkedők, tehetséggondozás.
- Projektmunka

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése

Olyan képességek fejlesztése tartozik ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása. Tanulóink a művészi kifejezés sokfélesége iránt legyenek nyitottak, esztétikai érzékük fejlesztésére fogékonyak. A nyitottság, az érdeklődés, a fogékonyság fejlessze kreativitásukat. A művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagítsák önismeretüket, emberi viszonyaikat, képesek legyenek eligazodni a világban.

Területei:

Tanítási óra

- Különösen az ének-zene, vizuális kultúra és osztályfőnöki,
- Történelem, magyar nyelv, irodalom

Tanórán kívül

- Múzeum-, színház-, mozi látogatás, tanulmányi kirándulások
- Versenyek, projektmunkák

Oktatási-nevelési módszerek:

A kulcskompetenciák fejlesztése során ötvözzük a hagyományos frontális módszereket az újszerű, modern pedagógiai módszertan alkalmazásával (kooperatív technikák, projektmódszer, témahét, múzeumpedagógia, moduláris oktatás, könyvtári foglalkozás stb.).

Digitális oktatás esetén egységes platform használata (intézményi Google Classroom). Ez a felület szolgál a feladatok, tesztek, tananyagok (különböző linkek más felületre) kiküldésére, teljesítményre való visszajelzésre, tanulókkal való kommunikációra. Lehetőség szerint online órákat tartunk, erre a Google Meet-et használjuk. Ezeket az órákat előre egyeztetett rendszer szerint tartjuk. A tananyagokat, feladatokat, házi feladatokat órarend szerint küldik ki a tanárok, legfeljebb a heti óraszámnak megfelelően vagy tömbösítve.

Moduláris oktatás

A tananyag kisebb, önmagában koherens részei a modulok, melyek az egyes tanórák anyagánál általában nagyobb, de a tanterv egészénél kisebb egységek. A modulok a tananyag egészén belül, azzal összehangoltan saját, jól átlátható követelménnyel rendelkeznek, azonos didaktikai elveket kell hogy kövessenek.
A modulok úgy épülnek fel, hogy ismeretanyaguk és gyakorlatsoraik teljes egészében lefedik a feldolgozandó tartalmat, vagy kisebb-nagyobb terjedelmű elemként beépíthetők a hagyományos tanulási-tanítási folyamatokba is.

Témahét:

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája az ún. témahét, amikor az adott tárgykört a diákok három-öt tanítási napon, esetleg hosszabb időkeretben iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos tevékenységtípusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel.

Projektoktatás-projekthét:

Projektoktatás, pedagógiai projekt. Valamely összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma; a témafeldolgozáshoz kapcsolódó célok, feladatok meghatározása, a munkamenet és az eredmények megtervezése; az eredmények bemutatása. A projektmódszer egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll.
A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválasztása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik.
A projektmódszer a tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli. A tervezés két fő szinten kell történjen: Az első az egész folyamatra vonatkozik, amely során meghatározott ismeretekhez és képességekhez kívánjuk eljuttatni a tanulókat. A másik szint az egyes projektek megtervezését jelenti, amelyhez a tanári motiváció és segítség tudatos jelenléte szükséges.

IKT (info-kommunikácós technikai) eszközök használata, digitális készségek fejlesztése:

Digitális tartalmak, taneszközök oktatási gyakorlatban való használata, digitális készségek fejlesztése, esetleges digitális oktatásra való gyakorlati felkészítés a digitális kultúra órák keretén belül.
Azok a hagyományos (instruktív) és konstruktív pedagógia elveire épülő, az információs társadalom kompetenciáinak fejlesztését megvalósító tanítási-tanulási módok, módszerek, amelyek alkalmazásakor az info-kommunikációs technológia, mint eszköz és taneszköz jelenik meg a tanítás-tanulás folyamatában. Ezáltal új pedagógiai gyakorlatok kialakítására, vagy a meglévők módosítására nyílik lehetőség.

A hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása:

A hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek, integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazása, az elsajátítottak intézményi adaptációjának megvalósítása, szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása, a lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni tanulási utak, komplex végigkísérési folyamatok kialakítása.

2. A személyiségfejlesztéssel és közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő- és oktatómunka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása, iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata. Az értékelésre a tanulók helyes énképének kialakítására kiemelten gondot fordítunk. A közösségformálás folyamatában fontos szerepet kell tulajdonítani a tanulók közösségi megbízatásainak.

Pedagógiai feladatok: megteremteni a folyamatosan fejlődő közösséget, a közösség helyes hatását az egyénre, az egyén szerepének megtalálását a közösségben.

Az iskolai házirend alapján a nevelőtestület demokratikusan alakítja ki az osztályközösség életének szabályait, szervezi az osztályközösség sokoldalú tevékenységét.
Alapelvünk:

- A közösségek működésére vonatkozó szabályok kialakításába bevonjuk azokat a tanulókat, akikre azok majd vonatkoznak.
- A szabályok a nevelőkre is kiterjednek, és rájuk nézve ugyanúgy kötelező, mint a tanulókra.

Bevonja a tanulókat a közös élet tervezésébe és a tervek végrehajtásába. Az iskolai közösségalakítás legfontosabb tényezője a nevelők közösségének helyes egységes pedagógiai szemlélete, közösségszervező munkájának intenzitása. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása
Feladata: az iskolai élet egyes területeihez, (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.
Nevelőtestületünk törekszik arra, hogy az iskolai munka valamennyi mozzanata pozitív befolyást gyakoroljon a közösségi viszonyok fejlődésére. Ezért a pedagógus különösen odafigyel az egyéni bánásmódra.

2. A tanulók életkori fejlettségének figyelembe vétele a tanulóközösségek fejlesztésében
Feladata: a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – heteronóm – személyiségének lassú átalakulásától az önmagát értékelni és irányítani képes – autonóm – személyiséggé válásáig.

3. Az önkormányzás képességének kialakítása, fejlesztése
- *Feladata:* a tanulói közösségek fejlesztése során kialakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják

A pedagógus közösség feladata, hogy segítse és ösztönözze az önkormányzati szervek felelős tevékenységét.

4. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
Feladata: a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

5. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
Feladata: A tanulói közösségre jellemző az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák formai kerete és tevékenysége rendszeressé válásának kialakítása, ápolása, folyamatos gazdagítása.

Iskolaközösség. A valóban élő iskolaközösséget az jellemzi, hogy van egyéni arculata, vagyis vannak iskolai hagyományai, normái és szokásai: tudatában van annak is, ami más iskoláktól megkülönbözteti. Nevelni csak olyan közösség képes, amely vonzó a gyerek számára, s kiváltja érzelmi ragaszkodását az adott közösséghez tartozás feletti büszkeség érzését. Iskolánk törekvése, hogy egyéni arculatú osztályközösségek formálódjanak, akik tevékenyen részt vesznek az iskolai közösségformálás szabályainak kialakításában, illetve részt vállalnak a közösségi feladatokból. Bármikor, bárhol iskolánkat tudatosan képviselik, versenyeken elért eredményeikkel, viselkedésükkel büszkén vállalják iskolai közösségünkhöz való tartozásukat.

A tanítási órák

A tanulói személyiségfejlesztésének és közösségi fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási, tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.
Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást, a felzárkóztatást és a képességfejlesztést.

a./ A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik és ezt a tanulási kedvet fenn is tartsuk.

b./ A tanítási órák tervezésénél, szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyet a tanulók tevékenykedtetését vagyis állandó aktivitását biztosítják.

c./ Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten igazodjon a tanuló egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez.

A tanítási órán kívüli tevékenységek

Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységet segítik:

Hagyományőrző tevékenységek
- minden tanév folyamán iskolai ünnepségeket, megemlékezéseket tartunk a következő alkalmakkor:
    - tanévnyitó,
    - október 6.
    - október 23.
    - karácsony,
    - március 15.
    - szalagavató
    - ballagások
    - tanévzáró
    - Hagyományőrző iskolai eseményeink közé tartozik a minden évben
    - az 1-4. 5-8. osztályok számára külön megrendezett farsangi mulatság.
        - az iskolai Hunyadi-nap
        - a június első hetében megrendezett művészeti bemutató
        - a diákönkormányzat napján megrendezett diákprogram,
        - a gimnáziumban a hollótábor, valamint hollóavatás
        - alsó tagozaton az 1. osztályba hívogató „Iskolacsalogató”,
        - a zeneiskola „Zene világnapja”alkalmából tartott hangversenye,
        - a zeneiskola adventi lépcsőházi és tanszaki koncertjei

- Digitális oktatás esetén az adott törvényi szabályozásnak megfelelően a vezetőség a tantestület véleményezése alapján dönt a rendezvények megtartásáról.

Egész napos oktatás, napközi, tanulószoba
Az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban 1-4. évfolyamokon egész napos osztályok az 1-5. évfolyamokon napközi, illetve igény szerint 6-8. évfolyamon tanulószoba működik

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.
Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyenge teljesítményt nyújtó tanulók felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
- az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére heti két felzárkóztató órát szervezünk.
- 5-12. évfolyamon az esélyegyenlőség biztosítása, illetve az egyéni képességek kibontakozásának elősegítése, a tanulók részére felzárkóztató, illetve tehetséggondozó képességfejlesztő órákat tartunk

Iskolai sportkör
Az iskolai sportkörnek az iskola minden tanulója résztvevője lehet. A sportkör a tanórai testnevelésórákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint felkészítésüket a különféle sportágakban (atlétika, röplabda, kosárlabda, szivacskézilabda, futball, különböző táncsportok, stb.) az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre.
Az iskolai sportkörök működésére a testnevelésórák által le nem foglalt idő áll rendelkezésre a tornateremben.

Szakkörök
A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév márciusában az iskola nevelőtestülete dönt.
- A tanulók ECDL vizsga letételére készülhetnek fel a digitális kultúra szakköri foglalkozásokon.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók
A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente, rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítik. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különböző versenyekre a nevelő szakmai munkaközösségei, vagy a szaktanárok végzik.

Tanulmányi kirándulások
Az iskola nevelői az osztályok számára tanulmányi kirándulást szervezhetnek. A kiránduláson való részvétel önkéntes. A kirándulásról itthon maradó tanulók a kijelölt tanulócsoport foglalkozásain vesznek részt. Egyéb rendelkezésekben a házirend pontjai irányadóak.

Tanulmányi séta
Az osztályok tanulmányi sétát szervezhetnek, kizárólag a tanmenetben megtervezett tananyaghoz kapcsolódóan, a szülőkkel való előzetes egyeztetés után, nem kötelező jelleggel.

Külföldi tanulmányutak
A nyelvoktatás elmélyítését, a motiváció erősítését szolgálják a különböző *külföldi tanulmányutak* (Erasmus+ program, testvérvárosokkal rendezett programok, stb.) Ezen programokon a részvétel vagy pályázati támogatással, vagy a szülők igénye szerint önkéntesen történik.

Szabadidős foglalkozások
A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezhet (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház, múzeumlátogatások, klubdélutánok, stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes.

Iskolai könyvtár
A tanulók egyéni tanulását, önképzését, a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. Segíti és folyamatosan visszajelzést ad az iskolavezetésnek az önállóan megoldandó feladatok számának alakulásáról. Nyilvántartja és tárolja az ingyenes tankönyveket.

Tanfolyamok
A szülők igénye és a lehetőségeink alapján szervezhetünk költségtérítéses tanfolyamokat (pl. idegen nyelvi, ECDL, tánc stb.)

Táborok
A táborok szervezése a hosszabb szünetekben, elsősorban a nyári szünetben történik. Az iskola a pályázati lehetőségeket is kihasználja a táborok szervezéséhez.

3. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapfeladat rendszeres végzését jelenti - minden tanulóval, a nevelőtestület és a szülők bevonásával, a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálójában szereplő kliensek ésszerű bevonásával:

- diákétkeztetés
- *egészséges táplálkozás*
- *mindennapos testnevelés/**testedzés***
- *személyközpontú pedagógiai módszerek **és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazása (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok stb.);***
- *egészségfejlesztési ismeretek átadása (mint kö**rnyezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelés ok**tatása.*

Az egészségfejlesztéssel összefüggésben célunk tanulóink testi- lelki egészségének megteremtése. Fontos, hogy ez a törekvés ne csak a biológiai értelemben vett testi egészségre irányuljon, hanem illeszkedjen be a komplex személyiségfejlesztésbe. Történjen örömet nyújtó játékkal, szórakozással és ígérjen pozitív élményt. Fontos, hogy a program keretében segítséget nyújtsunk a káros függőséghez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Fontos a család bevonása a programokba és az, hogy a fent említett harmonikus, egészséges életvitelt megalapozó szokások igazán csak cselekvő, tevékeny részvétel által alakíthatók ki. Nagyon lényeges a személyes példamutatás is.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei:

- Az egészség fogalma.
- A krónikus beteg egészsége.
- Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk.
- A környezet egészsége.
- Az egészséget befolyásoló tényezők.
- Szájhigiénia.
- A jó egészségi állapot megőrzése.
- A betegség fogalma.
- Megelőzhető betegségek.
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata.
- Az egészséges táplálkozás - helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása.
- Lelki eredetű táplálkozási zavarok.
- A beteg ember táplálásának sajátosságai.
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata.
- Az egészséghez szükséges testmozgás.
- A szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában.
- A felnőtt szervezet működése testmozgással és annak hiányában.
- Gerincvédelem, gerinckímélet.
- Balesetek, baleset-megelőzés.
- A lelki egészség.
- Önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében.
- A két agyfélteke harmonikus fejlődése.
- Az érett, autonóm személyiség jellemzői.
- A társas kapcsolatok.
- A nő szerepei.
- A férfi szerepei.
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem és etika, erkölcs.
- A családi élet - kapcsolat a család tagjai között; közös tevékenységek.
- A gyermekáldás.
- A várandósság alatti hatások a gyermek fejlődésére.
- A gyermek fejlődését elősegítő viszonyulás a gyermekhez - családban, iskolában.
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játékszenvedély, internet- és tv-függés).
- Művészeti és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai.
- A média egészséget meghatározó szerepe.
- Médiatudatosság, a médiafogyasztás egészségvédő módja.
- Fogyasztóvédelem.
- Az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás.
- Tartós egészségkárosodással élő társakkal együttélés, a segítségre szorulók segítése.
- Iskola-egészségügy igénybevétele.
- Az egészségügyi ellátórendszer többi elemének igénybevétele.
- Otthoni betegápolás.

Az egészségnevelési program fontos részét képezi az **egészséges táplálkozással** kapcsolatos ismeretek feltárása. Ennek érdekében a tantestület (osztályfőnökök, biológia és testnevelő tanárok) aktívan közreműködnek és együttműködnek az iskolaorvossal, védőnővel.
A betegségek elkerülésére, az egészség megőrzésére **a különböző műveltségi területek**, tantárgyak feldolgozása során, illetve az osztályfőnöki munka keretében adunk ismereteket.

Kiemelt területek:

- test és lélek egyensúlyának kialakítása
- a táplálkozás és testmozgás egyensúlyának megteremtése
- személyi higiéniára nevelés
- higiénikus környezet kialakítására való nevelés
- a környezet védelme
- mentálhigiéniával, probléma-megelőzéssel, függőséghez vezető szokások megelőzése
- harmonikus kapcsolatok kialakítására való nevelés
- a környezettudatos magatartásra és életvitelre való nevelés
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartás és életvitel kialakítása
- médiatudatosságra való nevelés

A mentálhigiénés kondíciókat iskolapszichológusi segítséggel fenntartani és karbantartani, ennek célja: az egyén és a közösség kapcsolatának megtartása, fásultság elleni technikák ismertetése, erős digitális hatás ellensúlyozása.

Az egészséges életmódra nevelést szolgáló tevékenységi formák:

I. Tanórai foglalkozások
II. Tanórán kívüli programok, illetve foglalkozások

I. Tanórai foglalkozások:

1. Sport*: testnevelé*s órák
2. Biológia órák: szaktanár, illetve külső segítő (védőnő, iskolaorvos) bevonásával, illetve a biológiával integráltan oktatott egészségtan órák.
3. Osztályfőnöki órák (osztályfőnök, illetve külső segítők, pl. DADA-programhoz a rendőrség bevonásával, tájékoztató előadások, rendhagyó osztályfőnöki órák, védőnő, iskolaorvos segítségével)
4. Technika órák keretében háztartástan
5. Médiaórák (reklámok hatása)

II. Tanórán kívüli foglalkozások:

1. Sport:
   - sportkörök
   - sportrendezvények
   - életmódsportok megismertetése
   - tanfolyamok (úszás stb.)
   - sportegyesületek által (boksz, futball,)
2. Egészséges életmódra nevelés
3. Szabadidős foglalkozások (játszóház, kézműves foglalkozások, vetélkedők, stb.)
4. Osztályprogramok (kirándulások, erdei iskolák, túrák)
5. Egészségnapok szervezése
6. Az iskolaorvos és védőnő segítségével tartott tájékoztató előadások
7. Szűrővizsgálatok (iskolafogászat: osztályonkénti szűrés évente 1 alkalommal, mozgásszervi rendellenességek, túlsúlyosság kiszűrése, pályaválasztási alkalmassági vizsgálat, védőoltások stb.)

8. A családok bevonása a programokba.
9. Iskolai büfé választéka
10. Személyes példamutatás
11. Különböző akciókban veszünk részt:
    - elemgyűjtés,
    - papírgyűjtés,
    - szelektív hulladékgyűjtés
12. Vetélkedőket rendezünk jeles alkalmakra (pl. Föld napja, a víz világnapja).

Az iskolai programokban a fogyasztóvédelemmel kapcsolatosan a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására fektetjük a hangsúlyt.

Az értékek formálásában lényeges:

- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása;
- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése;
- a természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során:

- a tájékozódás képessége;
- a döntési helyzet felismerése és;
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac**, a **marketing** és a **reklám** szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a **minőség** és a **biztonság** szerepét a fogyasztás során, valamint a **gazdaságosságot** és a **takarékosságot**.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy az általános és a középiskola befejezésekor a diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az fenti fogalmakat.

A feladatok megvalósítása az éves munkaprogramban, illetve az érintett tantárgyak tanmeneteiben megfogalmazva jelenik meg.

Minden tanévben külön program készül a szűrővizsgálatok, védőoltások ütemezéséről, a tervezett előadásokról, egyéb programokról.

4. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatai

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása, testi épségüknek a megóvása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy:

- a gyermekek, tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön; ha észleli, hogy a gyermek, illetve a tanuló balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye,

- a nevelő és oktató tevékenység keretében az ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan közvetítse, szaktárgyait, tantárgyait az elfogadott tanmenet szerint felkészülten tanítsa,
- részt vegyen a számára előírt pedagógus képzéseken, folyamatosan képezze magát,
- a nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe vegye a gyermek, tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát, segítse a gyermek, tanuló képességének, tehetségének kibontakozását, illetve a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben lévő gyermek, tanuló felzárkózását tanulótársaihoz,
- a tehetséggondozás keretében a tanulókat felkészítse szaktárgyi versenyekre,
- közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,
- a gyermekek, tanulók emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartsa,
- a szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztassa, a szülőt figyelmeztesse, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek,
- a szülő és a tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon,
- részt vegyen az iskola éves munkatervében vagy azon kívül meghirdetett eseményeken, amelyek oktatási időben zajlanak és azokon pedagógusok részvétele szükséges,
- együttműködjön az osztályfőnökökkel, a nevelőtestület tagjaival, az intézmény partnereivel.
- A szaktárgyi tanulásirányítás mellett kötelessége a kulturált, illemtudó, etikus viselkedésre szoktatás, az iskolai környezet tisztaságának megőrzése/őriztetése és védelme, az óraközi szünetekben szakszerű ügyelet ellátása.

Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök osztálya közösségének felelős vezetője.
Az iskola pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve
Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató-nevelő tanárokkal, a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel.
Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét. Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a tanártársai elé terjeszti.
Szülői értekezletet, fogadóórát tart, rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire, esetenként családlátogatáson keresi fel a tanulókat és szüleiket.
Kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelőssel, a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermek- és ifjúságvédelmi szervekkel. Szükség esetén a tanulókat szakértői bizottsági vizsgálatra javasolja, küldi.

Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat. Figyelemmel kíséri a tanulók egészségi, mentális állapotát.
Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.

Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére, kitüntetésére (a tanulók véleményét figyelembe véve.) Javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét.
Az érintett évfolyamokon segíti a tanulók pályaválasztását, pályaorientációját.

5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje, az esélyegyenlőség elősegítése

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése, és a szociális hátrányok enyhítése

A tanulási kudarcnak kitett tanulók közé soroljuk a

- sajátos nevelési igényű
- beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő, valamint
- hátrányos helyzetű tanulókat.

A hátrányok leküzdéséhez az alábbi erőforrásokat, eszközöket vesszük igénybe:

- fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus bevonása
- felzárkóztató foglalkozások (korrepetálások) szervezése
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- helyes tanulási módszerek elsajátíttatása (a tanulás tanítása) szaktárgyi, ill. osztályfőnöki órák keretében
- a differenciálást szolgáló szervezeti formák (csoportbontás idegen nyelvből, digitális kultúra tantárgyból, szakkörök, tanulmányi versenyek) alkalmazása
- anyagi lehetőségekhez mért ütemben a differenciálást segítő eszközök biztosítása (számítógépes programok, oktatócsomagok)
- az olvasás-szövegértés, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése.
- kommunikációs képességek, készségek állandó fejlesztése
- a beszédkultúra tökéletesítése
- pszichológusi segítség
- alkotó gondolkodásra nevelés
- a manuális képességek, a mozgáskultúra fejlesztése
- pályaorientációs tevékenység,
- a könyvtár használata

Figyelembe véve a tanuló szociokulturális hátterét folyamatos segítségnyújtásra van szükség.

A kifejezetten anyagi eredetű szociális hátrányok leküzdéséhez a következő eszközök állnak a tanulók rendelkezésére:

- kedvezményes étkezés biztosítása,
- ingyenes tankönyvellátás (a jogszabályokban rögzített módon),
- segélyek igényléséhez segítségnyújtás,
- szoros kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal.

A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítése

Egyes gyermekek esetében a tanulási zavarokhoz beilleszkedési és magatartási zavar is társul. Ezért a magatartás-zavarok korai felismerését és a gyermekek szakemberhez irányítását és a felismert problémák kezelését, a segítségnyújtást egyformán fontos feladatunknak tartjuk.

1. Az iskola szoros kapcsolatban van a helyi óvodával, gyermekjóléti szolgálattal. Az *iskolaérettség meghatározásától az iskolakezdésig* fokozottabb az együttműködés. A tanulók osztályba sorolása alkalmával - az óvónők véleményére alapozva – felhasználja az óvodában lebonyolított képességmérések és képességfejlesztés eredményeit. Törekszünk arra, hogy minden gyerek a számára legmegfelelőbb csoportba kerüljön. Az óvónők figyelemmel kísérik a gyerekek útját, az első osztályban tett látogatásuk tapasztalatait további munkájuk során felhasználják.
2. A tanárváltás, osztályfőnökváltás, osztályváltás és iskolaváltás nehézségeinek leküzdését mind az osztályfőnökök, mind a szaktanárok több figyelemmel segítik. Az iskolán belüli váltást megelőzően a pedagógusok óralátogatások során, ill. konzultációk alkalmával ismerkedhetnek a tanulókkal.
3. Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése a differenciálás eszközeivel mind a tehetséges, mind a felzárkóztatásra szoruló gyerekek esetében hatékony eszközt jelent a beilleszkedési, magatartási nehézségek leküzdésében, hiszen motiválja, sikerélményhez juttatja a tanulót.
4. Az egész napos osztályok működése, a napközi otthonos és a tanulószobai lehetőségek biztosítása intézményes eszközt jelent.
5. A pedagógusok a tanulók egymáshoz való viszonyulását figyelemmel kísérik. Segítik a társakkal való személyes kapcsolataik kialakítását.
6. A nevelők és a tanulók közötti jó személyes kapcsolatra törekszünk.
7. Felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozásokat szervezünk.
8. Családlátogatások alkalmával a pedagógusok az otthoni környezet megismerésével, a szülőkkel való kapcsolat fejlesztésével segítik a beilleszkedést.
9. A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése tanácsadással.
10. Külső segítség igénybevétele. (Gyermekjóléti szolgálat, pszichológus szakember, pedagógiai szakszolgálat)

A gyermekjóléti szakszolgálat és a pedagógiai szakszolgálat igénybevételének eljárásrendje a függelékben található.

A gyermekjóléti szolgálat igénybevétele írásban történik:
1. az osztályfőnök a gyermek adatait és a problémát feltüntetve az iskolai iratkezelési szabályzatnak megfelelően esetjelző lapot küld a szolgálatnak
2. A családgondozó megteszi a szükséges intézkedéseket, és esetmegbeszéléseken (legalább havi 1 alkalommal) az osztályfőnökkel, gyermekvédelmi felelőssel elemzik a fejleményeket, és megegyeznek a további kezelési módokban.

A pedagógiai szakszolgálat szolgáltatásainak igénybevétele

1. Az osztályfőnök/szaktanár jelzi a problémát a szülőnek,
2. Az osztályfőnök kitölti a vizsgálatra szóló bejelentőlapot, és mellékleteit, amelyeket a szülő is ellát aláírásával,
3. az iskolai iratkezelési szabályzatnak megfelelően elküldi a pedagógiai szakszolgálatnak.

Amennyiben a szülő nem működik együtt, az osztályfőnök a jegyzőnek továbbítja a jelzőlapot, aki hatóságilag biztosítja a vizsgálat elvégzését.

A pedagógiai szakszolgálat vizsgálatát kérheti a szülő is, de az iskola ebben az esetben is elkészíti az előírt dokumentumokat.

Iskolánk a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítja a sajátos nevelési igenyű tanulók **integrált nevelését a** következő esetekben:

- érzékszervi fogyatékos,
- hallási fogyatékos (nagyothalló)
- látási fogyatékos (gyengén látó), valamint
- autista spektrumzavarral küzdő
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő

A tanulók a következő **pozitív diszkriminációs lehetőségeket** vehetik igénybe a köznevelési törvénynek megfelelően:

A sajátos nevelési igényű, illetve a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulót a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a pedagógiai szakszolgálat szakértői véleménye alapján a szülő kérésére a főigazgató

- mentesítheti a tanulót egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.
- biztosíthatja a tanuló jogát a különböző kedvezmények igénybe vételére (a hosszabb felkészülési idő, segédeszköz használata)
- engedélyezheti szükség eseten az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását.
- mentességeket, kedvezményeket határozhat meg a tanulmányok alatti, illetve az érettségi vizsgákra kiterjedően.

Az iskolai pedagógusok kompetenciája:

Az SNI-tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség), az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki:

- maximális mértékben tiszteletben tartja az SNI-tanulók emberi méltóságát és jogait;
- a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak egyes SNI-tanulók csoportjaira jellemző módosulásait;
- szükség esetén egyéni fejlődési ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából
- individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a folyamatos értékelésbe, hatékonyságvizsgálatba, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait,
- javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba;
- értékelésében a tanuló teljesítményét egyéni képességekhez, fejlettségi szinthez viszonyítja.

A gyógypedagógus kompetenciája:

Az SNI-tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógiai tanár/terapeuta az együttműködés során

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékosság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben eszközök, módszerek alkalmazása stb.)
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről
- javaslatot tesz a gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében,
- javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon,
- egyéni fejlesztési terv alapján, a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben, ennek során támaszkodik a tanuló meglevő képességeire, az ép funkciókra.

A logopédus kompetenciája:

A beszed-, hang-, nyelvi es kommunikációs zavarban szenvedő gyermek

- hátrányainak megelőzése;
- vizsgálata, felismerése;
- más beszédkórképektől elkülönítése;
- az ezekből következő feladatok megállapítása, megtervezése;
- prevenció, terápia (habilitáció, rehabilitáció)
- fejlesztés, nevelési-oktatási tevékenység ellátása;
- részképességek fejlesztése, részképesség-zavarok megelőzése, gyógyítása

Az iskolapszichológus kompetenciája

Az iskolai folyamatok támogatása
A nehézségekkel küzdő és a tehetséges gyerekek támogatása magatartási, beilleszkedési és tanulási kérdésekben.
Pedagóguskonzultációk tartása, az osztályokban folyó munka támogatása egyéni konzultációkkal és csoportos esetmegbeszélésekkel.

Osztályfőnöki órák keretében prevenciós, felvilágosító, csoportkohéziót segítő foglalkozások megtartása.
Szülők támogatása nevelési – és bármilyen a gyermek életét befolyásoló – kérdésekben.

A tehetség, képesség kibontakoztatásának segítése

Az iskolánk egyik fontos feladata a tehetséges tanulók kiválasztása és képességeik fejlesztése.
Valamennyi tanuló aktivitását növelni kell, hogy a tanítási órákon kínálkozó lehetőségeket kihasználhassa a képessége és a tehetsége fejlesztése érdekében.
E célunk elérésére a következő eszközöket használjuk fel:

- Emelt óraszámú oktatás szervezése a szabad órakeret terhére
- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- Helyes tanulási módszerek elsajátíttatása (a tanulás tanítása) szaktárgyi, ill. osztályfőnöki órák keretében
- A differenciálást szolgáló szervezeti formák (csoportbontás idegen nyelvből, technika, digitális kultúra, matematika, magyar, és egyéb igény szerinti tantárgyból, fakultáció, szakkörök) alkalmazása
- tanulmányi versenyek szervezése
- Anyagi lehetőségekhez mért ütemben a tanítást-tanulást segítő eszközök biztosítása (számítógépes programok, oktatócsomagok, szoftverek, IKT-eszközök)
- Az olvasás-szövegértés, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése.
- Kommunikációs képességek, készségek állandó fejlesztése
- Alkotó gondolkodásra nevelés
- A kreativitás fejlesztése
- A manuális képességek, a mozgáskultúra fejlesztése (pályaorientációs tevékenység, digitális kultúra és gyakorlati képzés, testnevelés)
- A legtehetségesebb tanulóinkat iskolán kívüli versenyekre is felkészítjük.
- Alap- és középfokú nyelvvizsgára való felkészítés
- Segítségnyújtás a pályaválasztásban

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskolánkban minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok végrehajtásához a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nyújt segítséget a pedagógusoknak, szülőknek.

a) Az iskolai gyermekvédelmi tevékenység három fő feladata: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok:
1) *megelőzése*
2) *feltárása*
3) *megszüntetése.*

A gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzése:
A gyermekvédelem preventív feladataihoz sorolható az iskola javaslattevő jogköre.

- a tanulók és szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak.
- a rászorultaknak különböző szociális juttatások igénybevételét teheti lehetővé, vagy hívhatja fel rá a figyelmet.
- tájékoztatja a tanulókat a szervezett programokról, illetve részt vesz ezek szervezésében.

A gyermek fejlődését veszélyeztető okok feltárása:
A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermekvédelemmel összefüggő problémák feltárása. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Az iskolánk fő feladatai:

- felismerni és feltárni a tanulók problémáit
- megkeresni a problémák okát
- segítséget nyújtani a problémák megoldásához
- a felmerült problémákat jelezni a gyermekjóléti szolgálatnak.

A gyermek fejlődését veszélyeztető okok megszüntetése:
A megelőző pedagógiai (pszichológiai) egyéb segítség eredménytelensége esetében a gyermeket érintő veszélyeztető körülmények megszüntetése a gyámhatóság feladata.
A hatékony munka érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- gyermekjóléti szolgálattal
- gyámhatósággal
- gyermekorvossal
- valamint a gyermekvédelemben részt vevő egyéb szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal, rendőrséggel.

A külső segítség igénybevétele *A beilleszkedési és a magatartási nehézségek enyhítése* c. pontban leírtak szerint történik.

Iskolánk pedagógiai munkáján belül a következő tevékenységek segíthetik a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- az indulási hátrányok csökkentése
- a felzárkóztató foglalkozások
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a tehetséggondozás
- a pályaválasztás segítése
- napközis, (tanulószobai) foglalkozások
- a tanulók tanórán kívüli foglalkozásainak szervezése (szünidei programok)
- egészségügyi szűrővizsgálatok
- a tanulók szociális helyzetének javítása (étkezési, tankönyvtámogatási segély)
- a családi életre való nevelés
- a szülőkkel való együttműködés.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős legfőbb feladatai:

- módot ad a problémák feltárására tanulónak és szülőnek egyaránt (fogadóóra)
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot
- a veszélyeztetett tanulókat nyilvántartásba veszi
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét
- anyagi veszélyeztetettség esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.

6. A tanulók az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának a rendje

Diákönkormányzat:

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére a tanulók tanórán kívüli szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját a 5-12 osztályban megválasztott diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét egy felelős tanár segíti.

Az intézmény 5-12. osztályos tanulói választhatnak és választhatók a Diákönkormányzat testületébe. Valamennyi tanuló megfogalmazhatja, és az osztály küldöttei tolmácsolásával a nyilvánosság elé tárhatja problémáit. Részt vehet a Diákönkormányzat által szervezett, vagy támogatott programokon, versenyeken. Véleményt mondhat, és javaslatot tehet a diáksággal kapcsolatos valamennyi kérdésben. (Pl. az iskola házirendjének kialakítása, az iskola munkarendje, iskolai sportkör és könyvtár működési rendje, stb.)
Az iskolavezetésnek a Diákfórumon tehetik fel kérdéseiket, mondhatják el javaslataikat, problémáikat.

Vezetőtestületének kialakítása
Az osztályok két – két képviselőt jelölnek. A 4. osztályosok képviselői megfigyelőként vehetnek részt az üléseken. A képviselők maguk közül elnököt választanak. Ő irányítja a Diákönkormányzat munkáját, a többi képviselő és a segítő tanárok támogatásával. Havonta, illetve szükség szerinti gyakorisággal üléseznek, amelyet az elnök vezet le. Az elnök ellenőrzi a különböző szakcsoportok működését.
Az elnökkel és a tanulókkal segítő tanárok működnek együtt, céljuk a kezdeményezésekben és megvalósításban a diákok önállóságra való nevelése.
A diákönkormányzat a tanulói érdekképviseleten túl részt vesz az iskolai élet alábbi területeinek segítésében, szervezésében is:

- a tanulmányi munka (versenyek, vetélkedők, pályázatok stb.)
- sportélet,
- túrák, kirándulások szervezése,
- kulturális programok szervezése
- környezetvédelem

A Diákönkormányzat minden tanévben dönt egy tanítás nélküli munkanap felhasználásáról, véleményezési jogkörrel részt vesz az intézményi alapdokumentumok tanulókat érintő fejezeteinek módosításában
A Diákönkormányzat éves eseménynaptárt készít.

7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A diákokat az iskola életéről, az iskolai házirendről, az aktuális feladatokról, szünetekről, ünnepségekről, rendezvényekről az osztályfőnökök és a DÖK (diákönkormányzat) felelős vezetője tájékoztatják:

- diákönkormányzati ülésen
- osztályfőnöki órákon, tanórákon.

A tanulók kéréseiket, problémáikat, javaslataikat egyénileg és választott képviselőik útján közölhetik a vezetőséggel, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel.

A tanulókat és a tanulók szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok félévente legalább öt érdemjeggyel tájékoztatják, az első osztályosok haladásáról az osztályfőnökök félévente szöveges értékelést adnak. Minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulót legalább egy érdemjeggyel értékelni kell. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
Az osztályfőnökök a tanulók magatartását és szorgalmát 1-8. évfolyamig havonta minősítik.
Az értékelést a félév folyamán arányosan elosztva kell végezni. Az érdemjegyeket a tanárok kötelesek a szóbeli munka értékelését követően azonnal, az írásbeli munka értékelését követően 3 munkanapon belül rögzíteni a Kréta naplóban.
A pedagógusok visszamenőlegesen nem adhatnak érdemjegyet a tanulóknak.

A szülőket értesítjük a magatartással összefüggő eseményekről, ill. a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülőket az iskola életéről, az iskola munkatervéről, az aktuális feladatokról az iskola főigazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják, továbbá a szülők információt kaphatnak az iskola honlapjáról (itt többek között az iskola dokumentumai is megtalálhatók).
Digitális munkarend esetén nagyobb hangsúlyt kap a már egyébként is használt KRÉTA napló a szülők tájékoztatásában és a velük való kapcsolattartásban.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

1. Szülői értekezletek:
Minden tanévben a munkaterv rögzíti a szülők választmányával egyeztetve a szülői értekezletek időpontját és helyét. Az osztályfőnök szükség szerint rendkívüli szülői értekezletet hívhat össze.
Az osztályfőnök tájékoztatja a szülőket:

- az éves munkatervben rögzített feladatokról, témákról és aktualitásokról
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, házirendjéről,
- az osztályközösség programjairól.

Digitális munkarend esetén a szülői értekezlet is digitális platformon kerülhet megtartásra (az iskola által kijelölt platformon)

2. Fogadóórák:
Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.
A szaktanárok az éves munkatervben rögzített időpontban tartanak fogadóórát. Probléma esetén ettől eltérő alkalommal a szülők telefonon, vagy az elektronikus naplón keresztül kérhetnek időpontot a személyes beszélgetésre.
Digitális munkarend esetén a fogadóóra is digitális platformon kerül megtartásra (az iskola által kijelölt platformon)

3. Családlátogatások:
Feladata a gyermek családi hátterének, körülményeinek megismerése. Ha az osztályfőnök úgy ítéli meg, a szülőkkel egyezetve meglátogatja a családot.

4. Nyílt órák, napok:
A munkatervben rögzítettek szerint az általános iskolában minden tanévben legalább egy alkalommal lehetőséget biztosítunk arra, hogy betekintést nyerjenek a tanítási órák menetébe, közvetlenül tájékozódjanak gyermekük iskolai életéről, órai szerepléséről.

5. Az alapfokú művészeti iskolában a tanszaki koncertek, a vizsgák, a különböző műsorok
A szülők ezeken a programokon is tájékozódhatnak a gyermekük tudásáról, ismereteiről, együtt örülhetnek a sikereiknek.

8. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatt az alábbi vizsgákat szervezzük:

- osztályozóvizsga
- különbözeti vizsga
- pótló vizsga
- javítóvizsga

A vizsgákat a házirendben leírtak, valamint az érvényes jogszabályoknak megfelelően szervezzük.

Osztályozó vizsga

A tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- tanulmányait egyén munkarend szerint folytatja,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- az iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakaszában 250 tanóránál többet mulasztott,
- egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékánál többet mulasztott és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- digitális munkarend esetén: tartósan nem tartott kapcsolatot a tanárral, valamint nem tett eleget a tantervi követelményeknek,
- az adott tantárgyból nincs elegendő értékelése ahhoz, hogy a pedagógus értékelni tudja félévkor és év végén (értékelni akkor lehet osztályozó vizsga nélkül, ha az adott félévben legalább 2 osztályzatot szerzett az adott tantárgyból)
- előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni olyan tantárgyból, amelynek a tanítása az Intézmény helyi tanterve szerint csak magasabb évfolyamon fejeződik be. Ilyenkor a hiányzó év/évek tananyagából kell az írásbeli érettségi vizsgák megkezdéséig osztályozó vizsgát tennie.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet.

A vonatkozó jogszabályoknak megfelelően osztályozó vizsga érdemjegye kerül a bizonyítványba, vagy a félévi értesítőbe függetlenül attól hogy a tanuló a tanév folyamán milyen egyéb érdemjegyet kapott.

Az osztályozó vizsga vizsgarészei

Tantárgy	írásbeli	szóbeli	gyakorlati
magyar nyelv	✓	✓	
irodalom	✓	✓	
matematika	✓	✓	
történelem	✓	✓	
állampolgári ismeretek	✓	✓	
idegen nyelv	✓	✓	
fizika	✓	✓	
kémia	✓	✓	
biológia	✓	✓	
földrajz	✓	✓	
természettudomány/környezetismeret	✓	✓	
digitális kultúra		✓	✓
vizuális kultúra		✓	✓
ének-zene	✓	✓	
technika és tervezés		✓	✓
testnevelés		✓	✓
hon-és népismeret	✓	✓	
dráma és színház	✓	✓	
mozgóképkultúra és médiaismeret	✓	✓	
etika/ hit-és erkölcstan	✓	✓	

Különbözeti vizsga

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét.
Különbözeti vizsgát kell tennie annak az átvett tanulónak, aki az iskolánk helyi tantervében szereplő valamely tantárgyat nem tanult. A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Javítóvizsga

A tanuló javítóvizsgán ad számot tudásáról, ha

- tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott,

Javítóvizsga az augusztus15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban szervezhető.

Pótló vizsga

Amennyiben a tanuló az osztályozó, különbözeti vagy javítóvizsgáról igazoltan távol marad, pótló vizsgát tehet. A pótló vizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letenni.

Vizsgaidőszakok

- Általánosan a tanulmányi félévek utolsó két hetében szervezünk tanulmányok alatti vizsgákat. de az érvényes jogszabályok szerint szükség esetén a tanítási évben szeptember 1-jétől a következő év június 15-éig terjedő időszakban bármikor szervezhető vizsga.

A vizsgák követelménye, részei, az értékelés rendje

A vizsgák követelménye a helyi tantervben szereplő, az adott tanévre vonatkozó tananyag. A vizsgák részeit és az értékelés rendjét a helyi tanterv alapján az alábbiak szerint határozzuk meg.

1. Az írásbeli vizsga időtartama tantárgyanként legfeljebb 60 perc.
2. Egy napon legfeljebb 3 tantárgyi írásbeli, valamint 3 tantárgyi szóbeli vizsga szervezhető.
3. A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból a főigazgató által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani. A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár legyen, aki a tanulót előzőleg tanította.
4. Az elnöki teendőket a főigazgató vagy a megbízottja látja el.
5. A vizsgán az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie.
6. A szóbeli feleletekre tantárgyanként a felkészülési idő 30 perc. A felelet időtartama nem lehet több 15 percnél. Ha a tanuló a feladatát nem tudja megoldani, teljes tájékozatlanságot, árul el az elnök egy alkalommal póttételt húzathat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani.
7. A szóbeli vizsgán a tantárgyak között 15 perc pihenőidőt kell biztosítani, mely alatt a vizsgázó a termet elhagyhatja. Az írásbeli vizsgán a tanuló kérésére 10-30 perc pihenőidőt kell biztosítani a vizsgák között.
8. Azt a vizsgázót, aki akár az írásbeli, akár a szóbeli vizsgán figyelmeztetés ellenére meg nem megengedett eszközt használ, a főigazgató a vizsga folytatásától eltilthatja, a vizsgaeredménye: elégtelen. Az indokolatlanul félbehagyott vizsgát úgy kell tekinteni, mint ami nem sikerült. Az önhibán kívüli; indokolt vizsgamegszakítás esetén módot kell adni, annak megismétlésére.
9. A vizsga a vizsgázó számára díjtalan
10. A szabályosan megtartott vizsga nem ismételhető meg.
11. A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni.
12. A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel.
13. A jegyzőkönyvben minden vizsgázót külön jegyzőkönyv nyomtatványon kell jegyezni.
14. A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola körbélyegzőjével el kell látni. A tanuló és a szülő

kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgaelnök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinthet, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.
15. Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A javítás téves bejegyzéseit látható módon szignálva kell eszközölni.
16. A vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
17. Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

A szóbeli felvételi vizsga követelményei

A nyelvi előkészítő osztályba jelentkezők idegen nyelvből, valamint - választásuk szerint - matematika vagy magyar nyelvből és irodalomból vizsgáznak.

A 4 évfolyamos gimnáziumi osztályba jelentkezők matematikából, valamint - választásuk szerint - idegen nyelvből vagy magyar nyelvből és irodalomból vizsgáznak.

Azok a diákok, akik mindkét osztályba jelentkeztek matematikából és idegen nyelvből vizsgáznak.

Az angol nyelv szóbeli vizsga menete, témakörei és értékelése

A szóbeli vizsgán a jelentkezők, egyenként, 3 fős bizottságok előtt mutatják be tudásukat, amire körülbelül 5 perc áll a rendelkezésükre.

Részei:
1) Szöveg felolvasása

2) Kép húzása, majd beszélgetés a képről.
A diák húz egy képet. Először a képpel kapcsolatos gondolatait kell elmondania, majd egy egyszerű párbeszéd formájában folyik a vizsgáztatás.
A képek az alább felsorolt 8 témakörből lettek kiválogatva.

- Family (relations, appearance, personal particulars, siblings)
- Daily routine
- Meals, eating habits, diets – favourite dish, ingredients
- Seasons/weather
- Entertainment
- My home
- Animals and pets – why/why not to keep them?
- School – subjects – activities and facilities

3) 5 mondat befejezése legalább 5 szóval

- I really want to see…
- I can’t wait to go…
- I hope I don’t…
- I don’t want to wear…
- Language learning…

A német nyelv szóbeli vizsga menete, témakörei és értékelése

A szóbeli vizsgán a jelentkezők, egyenként, rövid felkészülést követően, kötetlen beszélgetés keretében képleírást adnak az alábbi témakörökhöz kapcsolódóan. Amit hallani szeretnénk a vizsga folyamán, azok önálló, ott helyben formált reakciók, azaz valódi, életszerű kommunikáció.

1.Familie und ich (Mitglieder, sich vorstellen, Verhältnisse)

- Tagesablauf
- Essgewohnheiten (Lieblingsessen, gesunde Ernährung)
- Jahreszeiten/Wetter
- Filme – Kino oder Fernseher
- Feste (Familienfeste, Weihnachten, Geburtstag)
- Tiere, Haustiere (Tiere halten, Zoo)
- Schule (Lieblingsfächer, Interessen, Tätigkeiten)

Matematika:

A szóbeli vizsgán a jelentkezők 2 feladatot kapnak, amelyek az 5-8. évfolyam tananyagához kapcsolódnak. Rövid felkészülési időt követően, a feladat megoldását szóban kell előadniuk a felvételi bizottságnak. A vizsgán számológép nem használható.

Magyar nyelv és irodalom:

A szóbeli vizsgán a jelentkezők egy rövid szöveget és az ahhoz kapcsolódó kérdéseket kapnak, amelyek az 5-8. évfolyam tananyagához kapcsolódnak. Rövid felkészülési időt követően, a feladat megoldását szóban kell előadniuk a felvételi bizottságnak.

9. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

Az iskolába jelentkező tanulók felvételének rendje:

1. A tankötelezettség teljesítése érdekében általános iskolánk beiratkozási körzete Halásztelek város közigazgatási területe mindenkor érvényben lévő szakmai alapdokumentumban foglaltaknak megfelelően.

2. Az első osztályba történő beiratkozás a hatályos törvényi előírásoknak megfelelően történik.

3. Az 1. évfolyamba beiratkozott tanulók az iskola programjait, létesítményeit a tanévnyitó időpontjától, ill. az első számukra szervezett program időpontjától vehetik igénybe.

4. Az első évfolyamba történő beiratkozáskor
   - be kell mutatni:
     - a gyermek születési anyakönyvi kivonatát vagy személyi igazolványát, és lakcímkártyáját;
     - a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező **nem magyar állampolgár** esetén:
       - regisztrációs igazolást (határozatlan ideig érvényes), vagy
       - tartózkodási kártyát (maximum 5 éves érvényességi idővel),

- vagy állandó tartózkodási kártyát 10 éves érvényességi idővel, amelyet a BÁH tízévente a feltételek vizsgálata nélkül megújít (EGT-állampolgárok részére határozatlan ideig érvényes);

- a gyermek TAJ-kártyáját
- a gyermek 5 éves státuszigazolását

- be kell adni
  - a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt (ha a gyermek óvodás volt);
  - a pedagógiai szakszolgálat felvételt javasoló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a pedagógiai szakszolgálat vizsgálatát javasolta);
  - a szülő nyilatkozatát
    - az életvitel szerű tartózkodási helyről
    - a szülői felügyeleti jogról
    - a hit-és erkölcstan vagy az etika tantárgy választásáról
    - a tanuló médiában való megjelenéséről

5. A második-tizenkettedik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot (amennyiben kiállították),
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt; (külföldiek esetében az Országos Fordítóiroda által hitelesített bizonyítvány-fordítással együtt)
- a tanuló születési anyakönyvi kivonatát vagy személyi igazolványát
- a tanuló TAJ-kártyáját

  - a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező **nem magyar állampolgár** esetén:
    - regisztrációs igazolást (határozatlan ideig érvényes), vagy
    - tartózkodási kártyát (maximum 5 éves érvényességi idővel),
    - vagy állandó tartózkodási kártyát 10 éves érvényességi idővel, amelyet a BÁH tízévente a feltételek vizsgálata nélkül megújít (EGT-állampolgárok részére határozatlan ideig érvényes);

A második-tizenkettedik évfolyamba jelentkező tanulóknak azokból a tantárgyakból, amelyeket az előző iskolájukban nem tanultak, az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények szerint összeállított különbözeti vizsgát kell tenniük egyéni elbírálás szerinti időpontban. A felkészüléshez a szaktanár konzultációs segítséget ad, de a tanuló és a szülő felelőssége a hiányzó tananyag pótlása.

6. Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembevételével az iskola főigazgatója dönt a főigazgató-helyettesek véleményének előzetes kikérése után.

7. A 9. osztályba a felvételi bizottság, ill. a főigazgató döntése alapján az a tanuló nyerhet felvételt, aki az általános eljárás keretei között jelentkezik, és a bírálati szabályok szerint megfelelt a követelményeknek. Betöltetlen férőhely esetén az eljárás lezárása után is lehetőség van felvételre olyan tanulók esetében, akik nem ide jelentkeztek, de a felvételi követelményeknek megfeleltek volna.

8. A 9. évfolyamba jelentkezők a középiskolai felvételi eljárás során 50%-ban az 7-8. évfolyamon elért tanulmányi átlag, 25%-ban a központi felvételi vizsgán elért pontszámok, 25%-ban a szóbeli felvételi vizsgák eredménye alapján nyerhetnek felvételt.
Az 7-8. évfolyam tanulmányi átlagába beleszámítanak az alábbi tantárgyak:
magyar nyelv, irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv, földrajz, biológia, kémia, fizika, digitális kultúra.
Szóbeli felvételi vizsgatárgyak: magyar nyelv, irodalom, matematika, idegen nyelv (az általános iskolában tanult nyelv: vagy angol, vagy német)

A 9. évfolyamba felvételt nyert tanulókat szintmérő vizsga eredménye alapján soroljuk nyelvi csoportokba.

9. Átvétellel felvételt nyerhet az a tanuló is, aki valamely más gimnázium tanulójaként a megelőző (9. évfolyam esetében az idegen nyelvi előkészítő) osztályt sikeresen elvégezte. Az átvételről a főigazgató dönt.

10. A tanuló az iskola főigazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti. A tanulmányi követelmények teljesítéséről a tanuló kérelmére osztályozó vizsgán ad számot.

11. Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a nem tanköteles tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

12. Az alapfokú művészetoktatás igénybe vétele felvételi eljárás keretében történik. A jelentkezés a következő tanévre május hónapban történik. A felvételről írásbeli értesítést kapnak a jelentkezők.

13. Az alapfokú művészetoktatás igénybe vétele térítési díjhoz kötött, a térítési díjat minden tanévre a fenntartó határozza meg. A második alapfokú művészeti iskolai szolgáltatások igénybe vétele tandíjköteles. A térítési díj/ tandíj félévenként egy összegben esedékes, visszautalására kimaradás esetén sincs mód.

14. Az alapfokú művészetoktatásba tanév közben is lehet jelentkezni, a felvétel/átvétel férőhelyek függvényében lehetséges. Amennyiben a tanuló ismeretei valamely tárgyból hiányosak, a tananyag pótlásáról önállóan gondoskodik, és különbözeti, ill. osztályozó vizsgán ad számot. A megkezdett félév esetén is teljes félévi térítési, ill. tandíjat köteles fizetni.

Osztályba sorolás, a tanuló áthelyezése másik osztályba

Az első osztályos tanuló szülei írásbeli értesítést kapnak arról, hogy melyik osztályba sorolta be az intézmény a gyermeket.
Az általános iskolai / középiskolai tanulmányai befejezéséig abban az osztályban folytatja a tanulmányait, amelyben első / kilencedik évfolyamon megkezdte.

Tanulót áthelyezni egyik osztályból a másikba kizárólag az alábbi esetben lehetséges:

- különösen indokolt esetben, olyan súlyos probléma esetén, amelyet nem lehet megoldani a tanuló osztályában annak ellenére sem, hogy az intézményvezető – amennyiben intézményen belül nem sikerül megoldani – külső segítség (pl. fenntartó, gyermekjóléti szolgálat, pszichológus, szociális segítő, moderátor) bevonását is kérte
- a tanuló ellen induló fegyelmi eljárás eredményeként
- ha a tanulót tanító pedagógus és a szülők között olyan konfliktus adódik, amelyet nem lehet megoldani

- ha a tanulót tanító pedagógusok szakmai indokkal alátámasztva javasolják, ezen javaslat megbeszélését követően:
  - alsó tagozatos tanuló esetén az alsóban tanító pedagógusok
  - felső tagozatos tanuló esetén a felső tagozaton tanító pedagógusok
  - gimnáziumi tanuló esetében a gimnáziumban tanító pedagógusok

  többségi szavazata esetében

A tanuló egyik osztályból egy másik osztályba történő áthelyezéséről az intézményvezető és az intézményvezető-helyettesek közösen döntenek.
Szülő kívánságára tanuló áthelyezése nem történik.

10. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Egy elsősegély tanfolyam nagyban növeli az önbizalmat és cselekvőképességet. Az ott kapott alapos felkészítés segít uralkodni az érzelmek, és sok nehéz helyzeten átsegít. Lehetőség van egészségtan-, osztályfőnöki-, biológia-, órákon, szakkörökön az ismeretek elsajátítására.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
   - ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
   - ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
   - ismerjék fel a vészhelyzeteket;
   - tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
   - sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
   - ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
   - sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
   - a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
   - a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
   - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- tanulóink bekapcsolódhatnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	- égési sérülések - forrázás - elektromos áram okozta balesetek
testnevelés	- magasból esés
Osztályfőnöki	- teendők közlekedési baleset esetén, - segítségnyújtás baleseteknél, - mentőszolgálat tevékenysége

5. Az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
- szakkörök (Ifjúsági Vöröskereszt, elsősegély-nyújtó);
- elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, vagy a Magyar Vöröskereszt bevonásával;
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó (projekt/téma)nap szervezhető a tanulók számára.

11. A társadalmi bűnmegelőzéssel kapcsolatos program

Az iskolában negatívnak minősített viselkedési megnyilvánulások a diákok, családi és/vagy iskolai kapcsolatzavaraival, érzelmi életének sérüléseivel függnek össze.

Feladatunk a tanulók által adott jelzések felismerése, a viselkedési zavarok helyes értelmezése.

A deviáns viselkedést magába foglaló csoportosítás szerint a személyiség a következő kategóriákba sorolható:
- Iskolai problémák: pl. az iskolai felszerelés rongálása, gyenge tanulmányi eredmény.
- Agresszivitás: pl. erőszakosság, szemtelenkedés, ellenségeskedés, verekedés, szembenállás társakkal, tanárokkal;

- Zaklatás: pl. online-zaklatás, szexuális zaklatás
- Regresszivitás: pl. félénkség, szorongás, társas kapcsolatok hiánya;
- Instabilitás: pl. a hangulat labilitása, közöny, csapongó érdeklődés, gyakori és felületes kapcsolatteremtés;
- Apátia: pl. érzelmi tompaság, érdeklődésnélküliség, passzivitás;
- Antiszociális magatartás: pl. lopás, csalás;
- Patológiás tünetek: pl. depresszió, öngyilkosságra való hajlam;

Célunk,

- **hogy felismerjük az esetlegesen felmerülő deviáns magatartás okait, közreműködjünk az okok megszüntetésében,**
- **lehetőség szerint megelőzzük a deviáns magatartás kialakulását.**
- **hogy bevonjuk a szülőket az okok megszüntetésébe.**

A bűnmegelőzés módszerei

A bűnmegelőzési tevékenység során a pedagógusok a szituációtól függően a következő módszereket választhatják:

1. Közvetlen módszerek:
    - felvilágosítás,
    - a közösség figyelmeztetése, tájékoztatása,
    - büntetés, szankciók

1. Alternatív módszerek:
    - az egyén felvértezése (készségfejlesztés: céltudat, individualizáció, kitartás, az akarat edzése. Hogyan mondj nemet?);
    - egyéni és közösségi választási lehetőségek kínálata;
    - vita, egyeztetés, jelenségek vizsgálata, játék, esetfeldolgozás.

2. Közvetett módszerek:
    - a közösség probléma érzékennyé tétele;
    - pozitív példa, mintakövetésre késztetés;
    - megelőzésre nevelés;
    - érdeklődés elterelése büntetésen kívüli módszerekkel.

A viselkedési problémák megoldásának lehetőségei:

- büntetésekkel, szankciókkal befolyásoló próbálkozások (házirend);
- az okozott kár megtérítése, a megrongált eszközök, tárgyak helyrehozása;
- terápiás, gyógyító jellegű megoldás (szakemberek, pl. pszichológus bevonása);
- békéltető, konfliktusmegoldó stratégia, mediáció, amely pl. a tanár – tanuló közötti konfliktus megoldására és a megegyezés létrehozására törekszik.

Az áldozattá válás elkerülésének ismeretei

Rendőrségi jelentések szerint a fiatalkorú bűnözők számának növekedése a közösséghez tartozás, az emberi kapcsolatok hiányának következménye. Egyre több fiatal van, akik az egyéni élvezetek

és az anyagi javak megszerzésének rabjai, s akiknek nincsenek valódi racionális vagy erkölcsi alapjaik, melyeken döntéseik nyugodhatnának.
A tanulók egy része elidegenedik családjától, bizonytalan és boldogtalan. Amikor a gyerekeknek nincs biztos értékrendszerük, vagy amikor ellentmondásban vannak a családi értékekkel, az károsan hat a társadalomra. Ebben az értékzavarban áldozatokká válhatnak tanulók.

Intézményünk az alábbi feladatokat tűzte ki célul az áldozattá válás elkerülése érdekében:

Ösztönözzük és támogatjuk azokat a tudatos magatartásformákat, amelyek a helyes életvitel, értékrend, egészséges személyiség kialakítását és fejlesztését szolgálják.

Ennek érdekében alakítjuk ki a drogprevenciós programunkat, egészségnevelési programunkat, szervezzük a pályaorientációs tevékenységünket, szabadidős tevékenységeket, osztályprogramokat.

Elsősorban az osztályfőnöki órák, de más kapcsolódó tantárgyak: pl. biológia, kémia, magyar irodalom, történelem, testnevelés is színterei a helyes magatartási szokások kialakításának
Az emberismeret, önismeret, társadalomismeret nyújtotta lehetőségek megragadásával, szeretnénk elősegíteni, hogy a tanulókat egész életvitelükben az egészség választására ösztönözzük, és képessé tegyük őket az önsegítésre.

Módszereink:

- Felvilágosítás, mentálhigiénés tevékenység;
- Problémafeltáró tevékenység;
- Szemléletformálás tanulságos esetekkel;
- Különböző segítő programok alkalmazása (pl. Csendes Éva programja)

Önismeretre nevelés, helyes énkép kialakítása:

- személyiségünk megismerése önmagunk elemzésén keresztül
- önmagunk megismerése mások segítségével

Önfejlesztés

- Önbizalom
- Akarat nevelése

Önkontroll, önuralom, önfegyelem, állhatatosság, kitartás fejlesztése

Önuralom: érzelmeink, indulataink, testünk feletti uralmat jelenti. Az önuralom fejlesztését a szükséglet-kielégítés késleltetésének megtanításával, gyakoroltatásával érhetjük el..
Önfegyelem: a fegyelem ne külső késztetés eredménye legyen, hanem az ember saját akarata fejeződjön ki benne, hogy kellemesnek érezze azt, ezáltal rászokjon a helyes viselkedésfajtákra.
Állhatatosság, kitartás: rendszeres erőkifejtést kívánó feladatvégzés. Képessé kell tennünk a tanulókat arra, hogy a kudarcokat fel tudják dolgozni, legyen kedvük az újrakezdésre.

Az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

A konfliktus: szükségletek, igények, szándékok, vélemények, értékek ütközése.

A konfliktus mindennapjaink és kapcsolataink velejárója. A diákok naponta kerülnek konfliktusba magukkal, osztálytársaikkal, családjukkal és a társadalommal.
Az iskolákban általánosságban a leggyakoribb lehet a tanár-diák konfliktus, de előfordul a tanár-tanár /főigazgató/ közötti, egyes tanuló és az osztály, a tanár és az osztály, továbbá tanulócsoportok – osztályon belül és az osztályok – között adódó konfliktus.
Míg a legtöbb ember a konfliktust negatív és romboló hatásúnak tekinti, ez lehetőséget nyújthat fejlődésre és tanulásra is.
„Megoldási stratégiánk" függ:

- személyiség jellemzőinktől;
- a konfliktus tartalmától;
- a konfliktusban érintettektől;
- és egyéb körülményektől.

A konfliktusok kezelésének módjait a szakirodalom a következőkben foglalja össze:

- Tekintélyelvű (autoriter): → „győztes–vesztes" helyzet
- Az alkalmazkodó: kizárólag diákközpontú megoldás.
- Az elkerülő, szituációból kimenekülő: ez a megoldási mód a „szőnyeg alá" sepri a problémát. Ez a jeladás állapota.
- Kompromisszumos: mely során mindkét fél enged valamennyit eredeti elképzeléséből.
- A kooperatív konstruktív: mely során a konfliktusba került személyek szükségleteinek, törekvéseinek kielégítése a cél.

– ezúton érhető el legeredményesebben a konfliktusok erőszakmentes kezelése.

<u>Feladatunk:</u>
A szituációhoz illő, leghatékonyabb megoldás alkalmazása, a sikeres és erőszakmentes konfliktusmegoldáshoz a feltételek biztosítása:

- Nyílt kommunikáció a felek között, melynek alapja a bizalom és az elfogadás;
- Készség a másik meghallgatására, megértésére;
- Nyitottság, empátia;
- Mások megbecsülése;
- Önérvényesítés (anélkül, hogy a másik félnek ártanánk);
- Készség az együttműködésre.

A konfliktuskezelési módszerek megismerése, a készségek elsajátítása során a tanulók képesek lesznek szociális helyzeteket elemezni, többféle viselkedési lehetőség közül választani, és felelősségét vállalni saját cselekedeteikért.

<u>A konfliktus kreatív megoldásának menete:</u>

- a probléma tudatosítása, tisztázása →
- okok feltárása →
- konfliktuspartnerek és más közvetlenül érintettek szempontjainak feltárása →
- megoldási lehetőségek gyűjtése →
- a következmények mérlegelése →
- a megfelelő megoldási mód kiválasztása →
- meghatározott idő elteltével a hatékonyság vizsgálata.

A konfliktuskezelési technikák tanulókkal való megismertetésének, alkalmazásának feladata a tanulókat érintően elsősorban az osztályfőnök feladata, de minden pedagógusnak meg kell ragadnia az egyes élethelyzeteket arra, hogy az erőszakmentes problémakezelést alkalmazza, illetőleg elfogadtassa a konfliktusban érintett fél/felek vonatkozásában.

12. Közlekedésre nevelés

Gondot fordítunk a tanulók helyes közlekedésére, és az elvárható magatartás elsajátítására.

A közlekedési ismeretek közvetítése osztályfőnöki, környezetismeret és technika órákon történik, tudatosítása pedig minden olyan alkalommal, amikor a tanulói közösség közlekedési szituációba kerül. Így minden osztálykirándulás, iskolán kívüli program esetében.

A közlekedési alapszabályokat három területtel kapcsolatosan, az életkornak megfelelően ismertetjük és tudatosítjuk:

1. Gyalogos közlekedés
2. Kerékpáros közlekedés
3. Tömegközlekedési járművel való közlekedés

Az 1-2. esetében a lakott területen belül és lakott területen kívül követendő szabályokat (KRESZ-szabályok, láthatóság) tanítjuk és a kapcsolódó közlekedési táblákkal ismertetjük meg a tanulókat, a 2. esetében a kerékpár forgalomban való részvételéhez szükséges műszaki alapfelszerelését is ismertetjük a 3. esetében a közlekedési eszközök megközelítésével kapcsolatos közlekedési, valamint a járműveken tanúsítandó udvariassági szabályokat és a baleset-megelőzés érdekében betartandó szabályokat ismertetjük.
(Legfontosabb témák: kötelező haladási irány, elsőbbség, a közlekedési szándék jelzése, a közlekedési eszközök szakszerű használata, előírt felszerelések meglétének fontossága, jogszerű magatartás, teendő baleset esetén)
Az oktatáshoz a multimédiás eszközöket, valamint az oktatási, ill. közlekedési minisztérium felvilágosító anyagait is felhasználjuk, valamint bekapcsolódunk a rendőrség fiataloknak szóló oktatási programjaiba.

13. Az alapfokú művészetoktatás cél és feladatrendszere

Az alapfokú művészetoktatás célja

- A választott tanszakokon belül nyújtson speciális művészeti ismereteket.
- Az alkotó munkával együtt járó élmények segítségével járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
- Alakítsa ki a kultúra iránt nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet.
- Neveljen a művészetek befogadására, értékelésére, művelésére.
- Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.

Pedagógiai céljaink

Célunk:

- hogy minden tevékenységünket a nevelés és az oktatás területén egyaránt a mesterség szeretete hassa át.
- a művészeti alkotás, megismerés és önkifejezés, a stílusok és irányzatok sokszínűségének, valamint azoknak a kifejezési formáknak az élményszerű megtapasztaltatása, amelyek az iskolában oktatott tantárgyakban kifejeződnek és ötvöződnek.
- a művészet egyetemes és nemzeti kultúrát megörökítő, átörökítő szerepének feltárása által annak megértetése, beláttatása, hogy az alkotás a legértékesebb emberi képességek közé tartozik.
- a növendékek esztétikai szemléletének, kommunikációs képességeinek, az értékes alkotások iránti igényének kialakítása, ébren tartása, mivel a rendszeresen megélt művészi élmények segítenek létrehozni azokat az általános emberi értékeket hordozó tulajdonságokat, magatartási szokásokat, amelyek a hétköznapi életben az egyén boldogulását és a közösség javát egyaránt szolgálják, a művészetek területén pedig az eredményes szereplés összetevői.
- alkotó típusú tevékenységek megismertetése által a konstruktív cselekvőképesség fejlesztése, új gondolatok, felismerések, nézőpontok megfogalmazásának készségszintre fejlesztése.
- ismeretek nyújtása a zene- és színművészet tárgyköréből, mely ismeretek alapul szolgálnak a növendékek műélvező, befogadó és alkotói magatartásának kialakulásához, személyiségük formálásához.
- Halásztelek szellemi értékeinek, kulturális dinamizmusának erősítése.

Az alapfokú művészetoktatás feladatai

- Ismertesse meg az egyes művészeti szakterületek alapvető ismeretanyagát és technikáját,
- alapozza meg az egyes művészi kifejezőkészségek kialakítását, bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját, és fejlessze improvizációs készségét,
- készítse fel a kiemelkedően tehetséges növendékeket a szakirányú továbbtanulásra, illetve a művészeti önképzőkörök, együttesek munkájába való bekapcsolódásra,

Feladataink zeneművészeti ágon

- Az emberi szellem (ezen belül önmagunk) természetének és történeti fejlődésének megismertetése, a művészi alkotásokban rejlő gondolatok, példák felmutatása, és ezen keresztül az ön- és valóságismeret fejlesztése, a személyes és csoportos siker és a kudarc konstruktív feldolgozásának elősegítése.
- A személyes meggyőződés, világszemlélet és világkép kialakításának elősegítése és érzelmi - szellemi megerősítése.
- Az önkifejezés és alkotóvágy felkeltése, ébren tartása, valamint a művészi kifejezőeszközök megismertetése, kipróbálása, alkalmazása, az előbbiek kielégítése érdekében.
- Mindazoknak a kommunikációs, képességeknek a kialakítása, fejlesztése, amelyek segítségével a növendék tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja.
- Konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező, alkotó (kis)közösségek létrehozása.
- A többséghez tartozók toleranciájának kialakítása és megerősítése, valamint a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók segítése abban, hogy megtalálják, megőrizzék és fejlesszék identitásukat,

vállalják másságukat, elfogadják és másoknak is megmutassák a kisebbség értékeit, erősítsék a közösséghez való kötődést.
- A választott művészeti ágon, tanszakon belül nyújtsunk speciális művészeti ismereteket, és az alkotó munkával együtt járó élmények segítségével járuljunk hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
- Alakítsuk ki a kultúra iránt nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet, neveljen a művészetek befogadására, értésére, művelésére.
- Eszközeinkkel ösztönözzük a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.int
- Ismertetjük meg az egyes művészeti szakterületek alapvető ismeretanyagát és technikáját.
- Az átlagosnál jobb képességű növendékeket a szakirányú továbbtanulásra, illetve művészeti önképzőkörök, együttesek munkájába való bekapcsolódásra készítjük fel.
- Törekszünk a társművészetekkel való együttműködésre, kapcsolattartásra a nemzeti műveltséget és a világörökség részét képező egyetemes műveltségét egyaránt közvetítve.
- Megtanítani tanulóinkat a zenei (kotta) írás és olvasás technikájára és annak készségére, rendszerezett zenei ismereteket adni a főbb zenei stílusok sajátosságairól, a zenetörténeti összefüggéseiről, más művészetekkel való kapcsolatairól, megértetni a zene logikáját, formai összefüggéseit, megalapozni és fejleszteni tanulóink hangszeres, vokális zenei műveltségét.
- Fejleszteni a növendékek zenei képességeit: hallásukat, ritmusérzéküket, érzékenységüket a dinamika és a hangszín különbségeire. Kialakítani a tanulók zenei ízlését, stílusérzékét, a zenei karakterek iránti érzékenységét. Tanulóinkat céltudatos, rendszeres és folyamatos munkára szoktatni.
- Tehetséges növendékeinket hivatásos pályára, a továbbképző osztályainak folytatására ösztönözni.
- Tevékenységünkkel elérni, hogy növendékei az életkoruknak és képességeiknek megfelelő zenei anyagot kottahűen, stílusosan, a zenei összefüggéseket helyesen interpretálva (előadva), értelmesen tagolva, árnyaltan és kifejezően szólaltassák meg.
- Értékes zenei anyag tanításával, korszerű, vonzó módszerekkel olyan érzelmi kapcsolatot kialakítani a tanulókban a muzsikálás iránt, hogy az a mindennapos szokásukká váljon.
- A tanulók hangszeres tudásának olyan szintű fejlesztése, hogy képesek legyenek amatőr társas muzsikálásra kamaraegyüttesben vagy zenekarban.
- Ösztönözni a tanulókat életkoruknak megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására.
- Növendékeit az értékes klasszikus, jazz zene szeretetére, a rádió, a televízió zenei műsorainak meghallgatására, a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre, válogatott hang- és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására nevelni.
- Támogatni az amatőr zenekarok, kamaraegyüttesek és a családi együtt muzsikálást.
- Együttműködni más intézményekkel a kulturális és művelődési feladatok ellátásában (hangversenyrendezés, ismeretterjesztés). Lehetőség szerint cserekapcsolatot kiépíteni más (esetleg külföldi) zeneoktatási intézményekkel.

Iskolánk pedagógiai munkáját az alapfokú művészetoktatás követelményei, és tantervi programja határozza meg.

A színművészeti ágon folyó oktatás-nevelés jellemzői

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, figyelembe véve a tanulók életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait.

A képzés lehetővé teszi a színművészet területén:

- a minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt;
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését;

- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását
- az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését;
- a színjáték kulturális tradícióinak megismerését;
- a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését;
- azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket színjátékban is a1kalmazni tudják
- minél több élő és felvett színházi előadás - köztük társaik által készített produkciók megtekintését;
- a színházi-drámai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak, mint
- művészi kommunikációs formának megtapasztalását,
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozhassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák; a közös alkotómunka örömteli együttlétét;
- az önkifejezést, az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak

Feladataink a színművészet területén:

Felkészíteni a tanulókat

- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Megismertetni a tanulókkal:

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat, a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait főbb összetevőit
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját

HELYI TANTERV

1. A választott kerettantervek

Az általános iskola és gimnázium minden évfolyamán a NAT 2020-hoz illeszkedő központi kerettantervet használjuk.

Jogszabályi háttér: 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

Elérési út:
https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200110.kor

A kerettantervek elérési útja:

1-4. évfolyam:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_1_4_evf

5-8. évfolyam:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

9-12. osztály:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf

9. évfolyam, nyelvi előkészítő osztály:
Angol kerettanterv, 9. évfolyam:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/nyelvi_elokeszito_evfolyamok_kerettantervei

A kötelező és választható óráinak összege nem haladhatja meg a 110/2012. (VI. 4.) 8.§(3) kormányrendelet által meghatározott maximális óraterhelést.

Az alapfokú művészeti iskolában a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben foglalt tantervi követelmények szerint oktatunk. A rendelet tartalmazza a művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményeit és témaköreit is.
A 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelettel módosított 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján készült, az alapfokú művészetoktatásról szóló követelményeit és tantervi programját kiegészítettük a helyi sajátosságokat is tartalmazó helyi tantervvel.

Az **alapfokú művészetoktatás** alapprogramja, követelményei és tantervi programja a központi irányelvek és alapprogram szerint valósul meg.

Elérési út:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/alapfoku_muveszetoktatas

Műveltségi területek:

- Magyar nyelv és irodalom
- Idegen nyelvek
- Matematika
- Ember és társadalom
- Ember és természet
- Földünk – környezetünk
- Művészetek
- Informatika
- Életvitel és gyakorlat
- Testnevelés és sport

2. Tantárgyi rendszer

Magyar nyelv, irodalom

Az1. évfolyamon az olvasástanítás a hangoztató–elemző-összetevő módszerrel történik.

Testnevelés

A testi nevelés terén a kötelező tananyag mellett a következő sportágak művelésére törekszünk módot adni:

- kosárlabda,
- labdarúgás,
- röplabda,
- szivacskézilabda
- táncsportok, néptánc

A mindennapos testnevelést megvalósító, heti 5 testnevelésórát a jogszabályoknak megfelelően szervezzük. A sportegyesületben sportoló, érvényes versenyengedéllyel rendelkező tanulók mentesítést kérhetnek heti 2 testnevelésórán való részvétel alól.
Az alsó tagozat tanulói tornateremhiány miatt heti 2 testnevelésóra keretében külső helyszínen, táncoktatáson vesznek részt, melynek költségét a fenntartó biztosítja.

Idegen nyelvek*:* második osztálytól adunk lehetőséget az idegen nyelvek:

- angol,
- német,
- francia,
- orosz
- spanyol

tanulására. A csoportokat bontásban szervezzük nyelvek, illetve szintek szerint. Felhasználjuk a tanulói nem kötelező órakeretet.
Idegen nyelvi tananyag a 2.-3. évfolyamban (minden nyelven):
2. évfolyamon a foglalkozások célja az idegen nyelv megszerettetése játékos formában. Az órákon elsősorban az artikulációs bázis, és a szóbeli kifejezés fejlesztése történik, illetve mondókák, énekek, játékok, versek tanítása, másolás folyik. Az írásbeliség – a csoportok haladási ütemétől függően jelenik meg a 2. évfolyamon másolás szintjén.

Az olvasástanulás bevezetése is itt kezdődik a tanult lexika fokozatos gyakorlásával. A nyelvtani alapismereteket főleg megfigyeltetéssel alapozzuk meg. A szókincs válogatása a mindennapi életből, a gyermek számára közvetlenül érzékelhető témakörökből történik. (Köszöntések, bemutatkozás, család, lakás, iskola, állatok, növények, alapvető cselekvések, - tulajdonságok, számok.) Követelmény második évfolyamon kb. 200 lexikai egység ismerete.

3. évfolyamon koncentrikusan folytatódik a megkezdett témakörök bővítése. A hangsúly itt is alapvetően a szóbeliségen marad, de folyamatos az íráskészség fejlesztése és a nyelvtani ismeretek elmélyítése is. Elvárás, hogy a tanulók – minták alapján – a tanult témakörökben már önállóan képesek legyenek az adott szinten kérdést szerkeszteni, véleményt nyilvánítani, információt adni. Olvassák helyesen a tanult szavakat, mondatokat, ismerjék fel a tanult nyelvtani jelenségeket, az alapszabályokat az adott szinten jól alkalmazzák. 300-300 lexikai egység elsajátítása követelmény.

Az ily módon megalapozott ismeretekkel 4. évfolyamtól koncentrikus elrendezésben hatékonyabb és intenzívebb nyelvoktatást lehet folytatni. A heti 2 órás nyelvtanítás mellett cél a differenciált tehetséggondozás, az ideális, legalább heti ötször 1 órás oktatás megteremtése. Emellett az 5. osztálytól választhassanak legalább heti 2 órás oktatásban második idegen nyelvet.

Emelt óraszámú oktatás: A gimnázium „A" osztályában emelt óraszámban oktatjuk mindkét idegen nyelvet, a „B" osztályban az informatikát és az idegen nyelvet.
Emellett egyes évfolyamokon emelt óraszámban oktatjuk a matematikát, magyar nyelvet, irodalmat, történelmet a helyei tanterv szerint.

3. Szabadon felhasználható órakeret elosztása, tananyag:

Alsó tagozat:

1. évfolyamon javasolt az olvasás és írásórák számának megemelése a betűtanulási időszakban, amely során nagy hangsúlyt helyezünk a hangok analizálására majd az ismert hangok összeolvasására. A 2. félévben a néma és az értő olvasás fejlesztésére. Év végére a folyamatos olvasás kialakítására. Az olvasás témakörök közül bővebben tárgyaljuk az állatok, növények, emberek, ünnepkörök témaköröket, amellyel megpróbáljuk pótolni a környezetismeret tantárgy hiányát.
A betűk tanítása során a szabályos kisbetűk majd a nagybetűk írásának tanítására, az írás gyakorlására használjuk az emelt óraszámot.

2. évfolyamon az olvasásórák emelt óraszáma során fejlesztjük a tanulók olvasási technikáját és szövegértését. A szövegek olvasásánál előtérbe helyezzük a természetismerttel kapcsolatos olvasmányokat. Nyelv tantárgyban azírástechnika fejlesztése, az eszközszintű írás előkészítése igényel emelt óraszámot. A megszerzett helyesírási ismeretek minél több gyakoroltatása (szóelemzés…stb).

3. évfolyamon az értő olvasás elmélyítése, a szövegalkotási ismeretek, a tantárgyi tanulás előkészítése (felkészítés az 5. évfolyamra) indokolja a magasabb óraszámot.

4 évfolyamon a szóbeli és írásbeli szövegalkotás fejlesztésére használjuk (mondatgrammatika, nyelvhelyesség…stb) és nyelvtani ismeretek alkalmazására.

Matematika 1-4 évfolyam
A kerettantervhez képest csak 2. évfolyamon emeltük meg heti plusz 1 órával a matematika órák számát.
Több órát fordítunk az alapműveletek elsajáttítatására a 100-as számkörben, a számok helyiértékes bontására, a tízesátlépéses szóbeli összeadás és kivonás, pótlás gyakorlására, valamint a szorzó- és bennfoglaló-táblák készségszintre hozására.
A plusz órakeretet a tanulók felzárkóztatására, tehetséggondozásra és a tananyag diffenciált gyakoroltatására is fordítjuk.

Digitális kultúra:

5-6. évfolyam: A megemelt óraszámban a diákok mindennapi életét megkönnyítő alkalmazások oktatását részesítjük előnyben. Így az online felületek mellett a szövegszerkesztés és bemutatókészítés mély elsajátítását, amelyeket más tantárgyaknál is jól tudnak használni. Továbbá nagy hangsúlyt fektetünk az algoritmizálás és blokkprogramozás megismerésére a logikai gondolkodás fejlesztésére.

	Kerettanterv alapján órakeret 5-6.évfolyamra (95 %) heti 1 órával	5. évfolyam Heti 1,5 óra	6. évfolyam Heti 1,5 óra
Algoritmizálás és blokkprogramozás	14	10	10
Online kommunikáció	5	3	2
Robotika	11	5	6
Szövegszerkesztés	12	12	10
Bemutatókészítés	8	8	10
Multimédiás elemek készítése	8	5	5
Az információs társadalom, e-Világ	6	2	4
A digitális eszközök használata	4	5	3
összesen:	**68**	**50**	**50**
Ismétlés, számonkérés Szabad órakeret (5 %)	4	4	4
összesen:	**72**	**54**	**54**

7-8. évfolyam: A korábban megtanultak elmélyítése és új ismeretek megszerzése mellett, a blokkprogramozás használata különböző felületeken, különböző környezetben. A táblázatkezelő

rendszer megismerése, használatának elmélyítése, mindennapi problémák megoldásának elősegítése.

	kerettanterv alapján órakeret 7-8.évfolyamra (95 %) heti 1 órával	7. évfolyam Heti 1,5 óra	8. évfolyam Heti 1,5 óra
Algoritmizálás és blokkprogramozás	15	11	12
Online kommunikáció	4	3	3
Robotika	8	4	4
Szövegszerkesztés	8	6	6
Bemutatókészítés	6	5	5
Multimédiás elemek készítése	6	10	5
Táblázatkezelés	12	3	9
Az információs társadalom, e-Világ	5	4	2
A digitális eszközök használata	4	4	4
összesen:	**68**	**50**	**50**
Ismétlés, számonkérés Szabad órakeret (5 %)	4	4	4
összesen:	**36**	**54**	**54**

9-10. évfolyam: A kerettantervi ajánlásoknak megfelelően a javasolt óraszámokat a két évfolyamra lebontottuk, az digitális kultúra érettségit középpontban tartva, az érettségin megjelenő témakörök (szövegszerkesztés, táblázatkezelés, weblapkészítés, grafikai ismeretek) óraszámait megemeltük.

Témakör neve	**Javasolt óraszám (2+1 órára)**	**9.B osztály Heti 2 óra**	**10.B osztály Heti 2 óra**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	25	0	25
Információs társadalom, e-Világ	3	0	3
Mobiltechnológiai ismeretek	4	0	4
Szövegszerkesztés	11	17	0
Számítógépes grafika	14	21	0
Multimédiás dokumentumok készítése	4	6	0
Online kommunikáció	4	6	0
Publikálás a világhálón	14	21	0
Táblázatkezelés	12	0	23
Adatbázis-kezelés	5	0	9
A digitális eszközök használata	6	0	6
Szabad órakeret		1	2
Összes óraszám:	102	72	72

11. évfolyam: A korábbi ismeretek megerősítése mellett, továbbra is az digitális kultúra érettségit szem előtt tartva, magasabb szintű ismeretek átadása amelyek az emelt érettségi alapját

is jelentik. Ennek függvényében az óraszámok emelése a programozási ismeretek és az adatbázis-kezelését jelentik, a többi érettségi témakör mellett.

Témakör neve	**Javasolt óraszám 2 órára**	**11.B osztály Heti 3 óra**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	20	30
Információs társadalom, e-Világ	4	4
Mobiltechnológiai ismeretek	4	4
Szövegszerkesztés	4	16
Online kommunikáció	2	2
Táblázatkezelés	12	20
Adatbázis-kezelés	20	25
A digitális eszközök használata	2	2
Szabad órakeret		5
Összes óraszám:	68	108

Természettudomány 6. évfolyam:

A heti +1 óra felosztása: 0,5 óra biológia, 0,5 óra földrajz.

Biológia:

A plusz óraszámok keretében a korábbinál több idő jut egy-egy anyag megtárgyalására. Ez különösen hasznos a nagyobb terjedelmű, több ismeretanyagot tartalmazó tananyagok esetében. Ezért A vizek és vízpartok élővilága, valamint Az erdő életközössége című fejezet elsajátítására plusz négy, illetve hat órát fordítunk. További nyolc órával több jut így Az ember egészsége című fejezet ismeretanyagának feldolgozására. Ezáltal több lehetőségük van a tanulóknak az emberi, így saját testük felépítésének és működésének megismerésére.

NAT tanmenet	*Saját*	
II. VIZEK ÉS VÍZPARTOK ÉLŐVILÁGA		
10 óra	14 óra (hosszabb leckék ketté szedve)	+4
V. AZ ERDŐ ÉLETKÖZÖSSÉGE		
11 óra	17 óra (hosszabb leckék kettészedve)	+6
VI. AZ EMBER EGÉSZSÉGE		
Az élő határ	Élő határ - bőr	
	Élő határ – bőrápolás, kamaszkor	+1
A mozgás maga az élet	Mozgás szervrendszere	
Az élet alapja az anyagcsere Amit az egészséges táplálkozásról tudni kell	Légzés szervrendszere - tüdő	
	Keringési szervrendszer – szív, vér	
	Táplálkozás szervrendszere - emésztés, tápcsat.	+1
	Fogak, fogápolás	+1
	Egészséges táplálkozás	+1
	A kiválasztás szervrendszere – vese	+1
	Érzékszervek – szem, fül (orr, nyelv, bőr)	
	Érzékszervek – szem, fül (orr, nyelv, bőr)	+1

A fiú és a lány	Fiúk	
	Lányok	+1
	Az ember egyedfejlődése	
	Az ember egyedfejlődése	+1

Földrajz:

- Irányok- fő-, és mellék világtájak
  - ⇨ irányok gyakorlása
  - ⇨ tájak, földrajzi helyek, városok egymáshoz való viszonya
- A Föld alakja
- Helymeghatározás ismétlése, gyakorlása
  - ⇨ északi-, déli-, keleti-, nyugati félteke
  - ⇨ fokhálózat
  - ⇨ helyi idő, zónaidő számolása
- Földrészek, óceánok topográfiai ismerete, egymáshoz való viszonyuk
- Kőzetfelismerés gyakorlása
- A Föld alakja és az éghajlat, időjárás elemeinek összefüggése

Történelem, 9. évfolyam, nyelvi előkészítő osztály, heti 1,5 óra

- Az általános iskolában tanult ismeretek rendszerezése
- Az ókor témakör feldolgozása
- Forráselemzés és esszéírás technikájának elsajátítása
- A középszintű írásbeli érettségi típusfeladatok megismertetése, gyakoroltatása
- Szóbeli kifejezőkészség és kulcskompetenciák fejlesztése

Történelem, 10.a osztály, 11-12. évfolyam, heti 1-1 óra:

Felkészítés az érettségi vizsgára:

- a szükséges kompetenciák, készségek fejlesztése
- esszékészítés
- érvelési és vitakultúra alakítása
- tanulói előadások, bemutatók
- forráselemzés

Fakultációs órák, 11-12. évfolyam:

A kötelezően választandó fakultációkat a tanulók igénye szerint, heti 2 órában szervezzük. A fakultációs tantárgyakat külön tantárgyként értékeljük félévkor és év végén.
Emellett szervezhetünk további fakultációs órákat heti 1 és 2 órában.
A fakultációkon emelt szinten tanítjuk a választott tantárgyat, a tematikát a szaktanárok által készített tanmenet tartalmazza.

Matematika, 9-12. évfolyam:

A Kerettanterv a matematika tantárgy tanítására 9-12 évfolyamon heti 3-3 órát biztosít, amely a tananyag elsajátításához igencsak kevésnek bizonyul.
Intézményünkben a 9. 11. és a 12. évfolyamon további heti 1-1óra áll rendelkezésére. A plusz egy órát mindhárom évfolyamon a tananyag elmélyítésére, gyakorlásra, a gyengébbek felzárkóztatására és a tehetségesebbek fejlesztésére és a tanulók matematikai kompetenciáinak fejlesztése használjuk. Nagy hangsúlyt fektetünk a szövegértés és a matematikai modellalkotás fejlesztésére.

A nyelvi előkészítő évfolyamon évi 54 óra (heti 1,5) óra áll rendelkezésre.
A nyelvi előkészítő évfolyam matematika óráinak célja az általános iskolai anyag ismétlése, a gimnázium tananyag megalapozása, a diákok közel egy szintre hozása. Nagy hangsúlyt fektetünk a tanulók matematikai kompetenciáinak fejlesztésére. Fontosnak tartjuk a tanulók problémamegoldásának és a matematikai modellalkotás képességének fejlesztését.

Javasolt témakörök és óraszámok:

Témakör	**Óraszám**
Valós számkör felépítése; számolás, százalékszámítás	15
Algebrai kifejezések, egyenletek	20
Geometria, mérés	10
Függvények, valószínűség és statisztika	9

Magyar nyelv, irodalom, 7-8. évfolyam:

7. évfolyam (3 helyett 4 óra)
A plusz egy órát a felvételi feladatok gyakorlására kívánjuk fordítani. Ezen belül: érvelő fogalmazás gyakorlása, típusfeladatok gyakorlása (pl.: mondatelemzés, szófajok, hangok, helyesírás), szövegértés feladatok gyakorlása.

8. évfolyam (3 helyett 4 óra)
A plusz egy órát a felvételi feladatok gyakorlására kívánjuk fordítani. Ezen belül: érvelő fogalmazás gyakorlása, típusfeladatok gyakorlása (pl.: mondatelemzés, szófajok, hangok, helyesírás), szövegértés feladatok gyakorlása.
Emellett a második félév feladatai ezeken az órákon: szövegértés feladatok, rendszerezés, ismétlés, az eddig tanultak áttekintése a középiskolai tanulmányokhoz.

Magyar nyelv, irodalom, 12. évfolyam:

A plusz egy órát az érettségi feladatok gyakorlására kívánjuk fordítani. Ezen belül: szövegértés feladatok, érvelési feladatok és gyakorlati szövegalkotási feladatok kérvény, motivációs levél stb. írása), szövegalkotás feladatok (novellaelemzés, összehasonlító verselemzés). Ezeken az órákon kitérnénk a verselemzés és novellaelemzés technikai kérdéseire is.
Emellett időt fordítanánk a szóbeli érettségi tételek elkészítésére és előadására, illetve az írás- és beszédkészség fejlesztésére.

Matematika, 7-8. évfolyam:

A NAT Kerettanterv a felső tagozatos matematika tananyagot nem csökkentette olyan mértékben, mint amilyen arányú csökkenést a heti 4 óráról 3-ra való leredukálása jelent(25 %-os csökkenés).
Az előírt tananyagot évtizedek óta heti 4 órában tanítjuk, ami még így is nagyon szűkös a 7 és 8. évfolyamon.
A plusz egy órát mindkét évfolyamon a tananyag elmélyítésére, gyakorlásra, a gyengébbek felzárkóztatására és a tehetségesebbek fejlesztésére és a tantervben lévő kiegészítő anyagok megtanítására használjuk.
A hetedik évfolyamon nagy hangsúlyt fektetünk a középiskolai felvételi előkészítésére, nyolcadik évfolyamon pedig az általános iskolai tananyag rendszerezésére, a kilencedik évfolyam tananyagának előkészítésére.

Idegen nyelv:

Angol

A Kerettanterv az angol, mint első idegen nyelvi tantárgy tanítására 9-10. évfolyamon heti 3 órát, 11-12. évfolyamon heti 4 órát biztosít.

Intézményünkben a 9. 10. évfolyamok mindkét osztályában, illetve a 12. évfolyam B osztályában további heti 1-1óra áll rendelkezésére. A plusz egy óra célja mindhárom évfolyamon az idegen nyelvi kompetencia területének általános fejlesztése. A beszédértés, beszédkészség, a hallott és olvasott szövegértés, illetve az íráskészség javítása. Ezeken túlmenően az általános nyelvi kultúra, viselkedés, kommunikációs készség erősítése is a pedagógiai céljaink között szerepel.

Nyelvi előkészítő évfolyam

A nyelvi előkészítő évfolyamon évi 648 óra (heti 18) óra áll rendelkezésre.
A nyelvi előkészítő évfolyam angol óráinak célja:

1) A tanulók intenzív nyelvtanulási keretek között idegen nyelv(ek)ből olyan használható tudáshoz jussanak, amelynek birtokában tanulmányaik végén sikerrel tehetnek emelt szintű nyelvi érettségi vizsgát.
2) A tanulókban kedvező attitűdöt és motivációt alakítson ki a nyelvek, a hozzájuk tartozó kultúrák és általában a nyelvtanulás iránt,
3) illetve a megfelelő tanítási és tanulási stratégiák alkalmazásával és átadásával a tanulók váljanak képessé nyelvtudásuk önálló fenntartására és továbbfejlesztésére.

Javasolt témakörök és óraszámok:

Témakör	**Óraszám**

Általános felkészítés az emelt szintű érettségi vizsgára (beszéd- és íráskészség, hallás utáni szövegértés fejlesztése stb.)	360
Lexikális tudás bővítése	144
Nyelvtan (adott nyelvi szint nyelvtani szerkezeteinek tanítása, gyakoroltatása)	144

Német

A Kerettanterv a német, mint második idegen nyelvi tantárgy tanítására 9-12. évfolyamon heti 3 órát biztosít.

Intézményünkben a 11. évfolyam A osztályában, illetve a 12. évfolyam A osztályában további heti 1-1 óra áll rendelkezésére. A plusz egy óra célja mindkét évfolyam osztályaiban az idegen nyelvi kompetencia területének általános fejlesztése, a beszédértés, beszédkészség, a hallott és olvasott szövegértés, illetve az íráskészség javítása.

Dráma és színház:

A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.
A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.
A dráma és színház tevékenységformáival való – a Nemzeti alaptanterv magyar nyelv, valamint irodalom tantárgyakra vonatkozó szemléletéhez igazodó – személyes találkozás révén a művészeti ág nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.
A dráma és színház tevékenységei nagy szerepet játszanak a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztésében.
Fejleszti a tanulás kompetenciáit, mert a tanuláshoz kapcsolódó sikeresség megélt élményként jelenik meg, mely más tárgyak tanulásához is pozitív megerősítést ad.
Fejleszti a kommunikációs kompetenciákat, mert a dráma és színház keretei között sokféle önkifejezési forma (verbális, vokális, nonverbális) alkalmazására és gyakorlására van lehetőség, ami a kommunikációs lehetőségek körét a megszokotthoz képest erőteljesen kitágítja. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek.
Fejleszti a digitális kompetenciákat, hiszen a tanulók kezében lévő digitális eszközök a hétköznapi kommunikáció mindennapos eszközei, melyeket konkrét vagy szimbolikus tartalommal gyakran alkalmaznak kortárs élethelyzetekben. Emellett a dramatikus tevékenységek során a tanulók azonosítják a digitális környezet kínálta lehetőségeket és veszélyeket is, érvényesen foglalkozhatnak a magánszféra, a személyes adatok és a digitális identitás meglétével vagy hiányával, veszélyeztetésével vagy biztonságával.
Fejleszti a matematikai, gondolkodási kompetenciákat, hiszen a dramatikus tevékenységek folyamán és következtében a tanuló motivált a problémák azonosítására, a kérdések megfogalmazására, a bizonyítékok keresésére és értékelésére, a logikus érvelés alkalmazására, a következtetések levonására, és megalapozott információkra, tényekre és bizonyítékokra támaszkodó döntésekre törekszik. Ugyanakkor a dráma és színház tevékenységei teret adnak a

szabad asszociáción alapuló, divergens gondolkodási szakaszoknak is, a fantázia, kreatív megközelítések szabadságának, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében.
Fejleszti a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat, hiszen a tantárgy tanulásának jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeret, a reális önértékelés kialakulását, ugyanakkor a csoportos együttműködésben, közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.
A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezésmódok széles körében.
Végül a személyiségfejlesztésben betöltött szerepe miatt fejleszti a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciákat is.

Óraszám: 34 óra /év
1 óra /hét

	TÉMAKÖR	**ÓRASZÁM**
1.	Szabályjátékok, népi játékok	7 ÓRA
2.	Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal	4 ÓRA
3.	Rögtönzés	5 ÓRA
	TÉMAKÖR	**ÓRASZÁM**
4.	Saját történetek feldolgozása	5 ÓRA
5.	Műalkotások feldolgozása	3 ÓRA
6.	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	7 ÓRA
7.	Színházi előadás megtekintése	3 ÓRA
	ÖSSZES ÓRASZÁM	34 ÓRA

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**Szabályjátékok, népi játékok**	**Órakeret 7 óra**

Előzetes tudás	Az alsó tagozaton szabadidőben, a testnevelés órán spontán és irányított játékok során, illetve minden egyéb közösségi megnyilvánulás útján szerzett önismereti, közösségi, együttműködési tapasztalatok, valamint a tudatosan és spontán elsajátított verbális és nonverbális kifejezésmódok ismerete. Érzékelés, megfigyelés, felismerés, emlékezet, fant ázia, megjelenítés játékai. Beszédre késztetés, verbális és nonverbális kommunikációs játékok; ritmus, tér, térköz, tájékozódás, irányok
A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– felfedezi a tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságait és összefüggéseit; – megfigyeli, azonosítja és értelmezi a tárgyi világ jelenségeit; – felidézi a látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat; – kitalál és alkalmaz elképzelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatásokat; – tudatosan irányítja és összpontosítja figyelmét a környezete jelenségeire; – koncentrált figyelemmel végzi a játékszabályok adta keretek között tevékenységeit; – megfigyeli, azonosítja és értelmezi a környezetéből érkező hatásokra adott saját válaszait; – értelmezi önmagát a csoport részeként, illetve a csoportos tevékenység alkotó közreműködőjeként.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– Beszéd- és légzéstechnikai gyakorlatok (a hangsúly-, a beszédtempó- és a hangmagasságváltásra épülő gyakorlatok) – A látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatások felidézése – Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével – A figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire – Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzéket fejlesztő gyakorlatok – A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése – Csoportépítő játékok
Tevékenységek	- beszédgyakorlatok - nem verbális kommunikációs játékok - koncentrációs gyakorlatok - térérzékelést segítő játékok - mozgáskoordinációt javító gyakorlatok - együttműködést fejlesztő csoportos játékok
Fogalmak	beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal**	**Órakeret 4 óra**

Előzetes tudás	Részvétel különböző szervezési formákban megvalósított dramatikus tevékenységekben. Kapcsolat létrehozása és fenntartása, egymásra figyelés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– fejleszti az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlatát; – adekvát módon alkalmazza a verbális és nonverbális kifejezés eszközeit; – felfedezi a tárgyi világ kínálta eszközöket, ezek művészi formáit (pl. a bábot és a maszkot); – használja a tér sajátosságaiban rejlő lehetőségeket; – felfedezi a feszültség élményét és szerepét a dramatikus tevékenységekben; – felismeri a helyzetek feldolgozása során a szerkesztésben rejlő lehetőségeket.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése – A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása – A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban – A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során – A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben – Kommunikációs játékok – Interakciós játékok	
Tevékenységek	– együttműködést fejlesztő kommunikációs játékok – állóképek, képsorozatok – egyszerű – nem szöveges - szituációs játékok – bábok, maszkok alkalmazása	
Fogalmak	drámajáték, kommunikáció, interakció	

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**Rögtönzés**	**Órakeret** **5 óra**
Előzetes tudás	Részvétel különböző szervezési formákban megvalósított dramatikus tevékenységekben. Kapcsolat létrehozása és fenntartása, egymásra figyelés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– az alkotótevékenység során használja a megismert kifejezési formákat; – felfedezi a szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségeket;	

	– felismeri és alapszinten alkalmazza a kapcsolat létrehozásának és fenntartásának technikáit.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– A szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségek felfedezése – A kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása – Rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével – Rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában – A rögtönzés értelmezése, megvitatása – A rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása
Tevékenységek	– Rögtönzés a tanár által megadott témák vagy fogalmak alapján – Rögtönzés a tanulók által közösen kidolgozott cselekményvázra (jelenetvázra) építve – Szituációs játékok – Nem verbális kifejezőeszközökre építő rögtönzések – Hétköznapi helyzetek megjelenítése és közös értelmezése
Fogalmak	szituációk alapelemei, szerep, szerepbe lépés, típusok ábrázolása

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**Saját történetek feldolgozása**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Részvétel egyszerűbb, csoportos játékokban. (Kisgyermekkori szerepjátékok.)	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat; – értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén; – felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit; – alkalmazza a tanult dramatikus technikákat a helyzetek megjelenítésében.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása – A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása – Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása – Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása	
Tevékenységek	– Spontán beszédre késztető gyakorlatok (pl. közös mondandó, történetgazda)	

	– Kiscsoportos rögtönzések formájában – Közös történetalkotás – Analóg történetek alkotása, analóg helyzetek dramatikus feldolgozása – A távolítás egyéb technikáinak alkalmazása (pl. a megfordítás vagy a szerepcsere lehetőségeinek alkalmazása) – A szereplő sokszorozása adta lehetőségek kibontása, alkalmazása (pl. a szereplő és a belső hangok külön választása) – Távolítás más művészeti területek formanyelvének alkalmazásával
Fogalmak	forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**Műalkotások feldolgozása**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Szöveges alkotások dramatikus feldolgozása, egyes szokások, hagyományok ismerete	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– értelmezi a megélt, a látott-hallott-olvasott, a kitalált történeteket a különböző dramatikus tevékenységek révén; – felismeri és megvizsgálja a problémahelyzeteket és azok lehetséges megoldási alternatíváit.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– A látott-hallott-olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése – Irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján) – Az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel – Dramatikus improvizációk irodalmi művek vagy (nép) hagyomány felhasználásával – Különböző irodalmi vagy művészeti alkotások (pl. zene, képzőművészet, film, fotó, iparművészet) játékon, megjelenítésen keresztül történő megközelítése	
Tevékenységek	- Műelemzés egyéni és csoportos formában - Különböző művészeti alkotások maszkos, bábos és/vagy mozgásos, táncos dramatikus tevékenységekkel történő megközelítése – Különböző karakterek kifejezése, jellemzése mozgással, tánccal – Művészi szövegrészletek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben	
Fogalmak	fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia	

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Az első négy évhez kötődő, olvasmányokban, ünnepi műsorokban használt fogalmak: Kezdet, lezárás, cselekmény, szereplő, helyszín.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– megkülönbözteti és alapszinten alkalmazza a dramaturgiai alapfogalmakat; – felismeri és azonosítja a dramatikus szituációk jellemzőit (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás). – felismeri és azonosítja a dráma és a színház formanyelvi sajátosságait a látott előadásokban. – felfedezi a kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejét;	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– A szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során – A cselekmény és a dramatikus szituációk alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény, szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során – A szöveg megjelenési formái a színpadon – A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése – A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zörej stb.) – A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.) – Bábhasználat, bábszínház – Mozgás és tánc a színpadon – Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése – Egyszerűbb stílusgyakorlatok	
Tevékenységek	szerepjátékok, közös történetépítés, kísérletezés a színházi eszközkészlettel dramatikus tevékenységek során, a színházi kifejezőeszközök használatának értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben, a színházi műfajok, stílusok értelmezése – kis- és nagycsoportos formákban és/vagy dramatikus tevékenységekben	
Fogalmak	dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték, tragédia, komédia, vígjáték, bohózat, színmű, opera, táncjáték, stílus,	

Tematikus egység / Fejlesztési cél	**Színházi előadás megtekintése**	**Órakeret 3 óra**

A tematikai egység nevelési-fejlesztési eredményei	– felfedezi a színházi kommunikáció erejét; – felismeri a színházi élmény fontosságát; – a színházi előadást a dramatikus tevékenységek kiindulópontjául is használja.	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	– Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése – A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése – A színházi kommunikáció erejének felfedezése – A színházi élmény fontosságának felismerése – Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében – Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével – A színház közösségi feladatai, funkciói	
Tevékenységek	színházi előadás megtekintése, és elemző megbeszélése csoportos formában, egyéni elemzések írott és/vagy digitális formában	
Fogalmak	színjáték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok	

Egyéni szülői igény alapján a következő – fakultatív - szolgáltatásokat biztosítjuk a tanulók számára:

a) Kézműves foglalkozások
b) Diszkó, színielőadások, egyéb rendezvények: pl. farsang, gyermeknap.
c) Iskolán kívüli programok: pl. kirándulás, színházlátogatás, stb.
d) Iskolai logóval ellátott póló, nyakkendő, stb.

4. ÓRAKERETEK

ÁLTALÁNOS ISKOLA
2025/2026-tól

Csoportbontás:

	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv	4	4	3	3	2	2	2	2
Irodalom	5	4	4	4	2	2	2	2
Idegen nyelv				2	3	3	3	3
Matematika	4	5	4	4	4	4	4	4
Etika / Hit-és erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Környezetismeret			1	1				
Természettudomány					2	3		
Fizika							1,5	1,5
Kémia							1,5	1,5
Biológia							1,5	1,5
Földrajz							1,5	1,5
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1
Dráma és színház						1		
Hon- és népismeret					1			
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1	1,5	1,5	1,5	1
Technika és tervezés	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Összesen	24	24	24	25	28	28	30	30
Ebből szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30

A fentieken kívüli egyéb órák az adott tanév munkatervében és tantárgyfelosztásában jelennek meg.

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

	ÉVFOLYAM							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv, valamint irodalom	2	1	2	2			1	1
Matematika		1					1	1
Környezetismeret / Természettudomány						1		
Hon-és népismeret					1			
Dráma és színház						1		
Összesen	2	2	2	2	1	2	2	2

GIMNÁZIUM
2025/2026-tól

Csoportbontás:

	9.NY		9.		10.			11.			12.		
	KT	9.ny	KT	9.A, 9.B	KT	A	B	KT	A	B	KT	A	B
Irodalom		1	3	2	4	3	3	4	3	3	4	4	4
Magyar nyelv		1		1		1	1		1	1		1	1
I. idegen nyelv	18	18	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	5
II. idegen nyelv			3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3
Matematika		1,5	3	4	3	3	3	3	4	4	3	4,5	4,5
Történelem		1,5	2	2	2	3	2	3	4	4	3	4,5	4,5
Állampolgári ismeretek											1	1	1
Természettudomány									2/0	2/0			
Biológia			3	3	2	2	2						
Fizika			2	2	3	3	3						
Kémia			1	1	2	2	2						
Földrajz			2	2	1	1	1						
Ének-zene			1	1	1	1	1						
Vizuális kultúra			1	1	1	1	1						
Művészetek – Mozgóképkultúra és médiaismeret								2	2	2			
Mozgóképkultúra és médiaismeret											1	1	1
Digitális kultúra	3	3	2	2	1	1	2	2	2	2			
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Honvédelmi alapismeretek								1	1	1			
Fakultáció								4	2/4	2/4	4	4	4
Képességfejlesztés (9.ny)													
Összesen		32		34		34	34		34	34		34	34
Ebből szabadon tervezhető órakeret	5	5	2	2	2	2	2	4	4	4	5	5	5
Maximális órakeret	32	32	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34

A fentieken kívüli egyéb órák az adott tanév munkatervében és tantárgyfelosztásában jelennek meg.

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

	ÉVFOLYAM							
	9.NY	9.AB	10.A	10.B	11.A	11.B	12.A	12.B
Magyar nyelv, valamint irodalom	2						1	1
Matematika	1,5	1			1	1	1,5	1,5
Történelem	1,5		1		1	1	1,5	1,5
I. idegen nyelv (angol)		1	1	1	1	1		1
II. idegen nyelv							1	
Digitális kultúra				1				
Honvédelmi alapismeretek					1	1		
Összesen	5	2	2	2	4	4	5	5

GIMNÁZIUM
2026/2027-től

Csoportbontás:

	9.NY		9.		10.			11.			12.		
	KT	9.ny	KT	9.A, 9.B	KT	A	B	KT	A	B	KT	A	B
Irodalom		1	3	2	4	3	3	4	3	3	4	4	4
Magyar nyelv		1		1		1	1		1	1		1	2
I. idegen nyelv	18	18	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4
II. idegen nyelv			3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3
Matematika		1,5	3	4	3	3	3	3	4	4	3	4,5	4,5
Történelem		1,5	2	2	2	3	2	3	4	4	3	4,5	4,5
Állampolgári ismeretek											1	1	1
Természettudomány									2/0	2/0			
Biológia			3	3	2	2	2						
Fizika			2	2	3	3	3						
Kémia			1	1	2	2	2						
Földrajz			2	2	1	1	1						
Ének-zene			1	1	1	1	1						
Vizuális kultúra			1	1	1	1	1						
Művészetek – Mozgóképkultúra és médiaismeret								2	2	2			
Mozgóképkultúra és médiaismeret											1	1	1
Digitális kultúra	3	3	2	2	1	1	2	2	2	2			
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Honvédelmi alapismeretek								1	1	1			
Fakultáció								4	2/4	2/4	4	4	4
Képességfejlesztés (9.ny)													
Összesen		32		34		34	34		34	34		34	34
Ebből szabadon tervezhető órakeret	5	5	2	2	2	2	2	4	4	4	5	5	5
Maximális órakeret	32	32	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34

A fentieken kívüli egyéb órák az adott tanév munkatervében és tantárgyfelosztásában jelennek meg.

Szabadon tervezhető órakeret felhasználása:

	ÉVFOLYAM							
	9.NY	9.AB	10.A	10.B	11.A	11.B	12.A	12.B
Magyar nyelv, valamint irodalom	2						1	2
Matematika	1,5	1			1	1	1,5	1,5
Történelem	1,5		1		1	1	1,5	1,5
I. idegen nyelv (angol)		1	1	1	1	1		
II. idegen nyelv							1	
Digitális kultúra				1				
Honvédelmi alapismeretek					1	1		
Összesen	5	2	2	2	4	4	5	5

5. Gimnázium - felnőttoktatás

TANTERVI ÓRATERV

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Anyanyelv / kommunikáció	**37**	**37**	**37**	**32**
Magyar irodalom	**74**	**74**	**74**	**64**
Matematika	**111**	**111**	**111**	**96**
Fizika*	**37**	**37**	**37**	**-**
Kémia*	**37**	**37**	**37**	**-**
Földünk és környezetünk**	**37**	**37**	**37**	**-**
Biológia*	**37**	**37**	**37**	**-**
Történelem	**37**	**37**	**37**	**64**
Művészeti ismeretek*	**37**	**37**	**37**	**32**
Társadalomismeret*	**37**	**37**	**37**	**-**
Digitális kultúra*	**-**	**-**	**37**	**32**
Filozófia/etika	**-**	**-**	**-**	**32**
Idegen nyelv	**111**	**111**	**111**	**111**
Szabadon tervezhető: modulok: környezeti nevelés	**74**	**74**	**74**	**111**
Összesen	**666**	**666**	**703**	**574**

A * -gal jelölt tantárgyakból a szabad sáv terhére (évi óraszám: 20 óra) érettségi előkészítő szervezhető

** A földünk és környezetünk tantárgy programja a 2 illetve 3 tanév alatt is tanítható.

6. Alapfokú művészetoktatás

Tanszakok és tantárgyak

- Fafúvós tanszak - tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott
- Akkordikus tanszak - tantárgyai: gitár, ütő
- Billentyűs tanszak - tantárgya: zongora
- Vonós tanszak - tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő
- Zeneismeret tanszak - tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet
- Kamarazene tanszak - tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus
- Vokális tanszak - tantárgya: magánének
- Zeneismeret tanszak - tantárgya: szolfézs (kötelező)

A tanszakok a tanszakvezető szakmai irányításával működnek (zongora – 4 fő, kamara – 6 fő)

A felvétel és az átvétel szabályai

A felvételt és átvételt a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 23. §-ban foglaltaknak megfelelően szervezzük.

A felvételi eljárás folyamata:

I. Felvétel a művészeti iskola kezdő évfolyamára:

1. Az intézmény honlapján elérhető jelentkezési lapot be kell nyújtani az iskola titkárságán.
2. A jelentkezés határidejét a honlapon tesszük közzé.
3. A jelentkezőket a művészeti iskola tanárai alkalmassági vizsgán hallgatják meg.
4. Az alkalmassági vizsgákat március-április hónapban szervezzük.

   Az alkalmassági vizsgán szükséges:
   - 3 gyermekdal vagy népdal önálló éneklése
   - néhány dallam visszaéneklése
   - ritmusképletek visszatapsolása

   Felvételi szempont továbbá az alábbiak megléte:
   - a választott hangszer tanulásához szükséges fizikai és egyéb adottságok
   - a kellő szintű koncentrációs képesség
5. Az alkalmassági vizsgát követően a bizottság a jelentkezők képességeinek felmérése után javaslatot készít a főigazgatónak a jelentkezés elbírálására, továbbá arra vonatkozóan, hogy melyik tanszakra vegyék fel a jelentkezőt.

   A felvételi meghallgatás alapján a jelentkező elutasítható, amennyiben:
   - a meghallgatáson a feladatokban nem vesz részt, és emiatt a bizottság a szükséges zenei készségeket és adottságokat nem tudja megállapítani
   - a meghallgatáson a jelentkező valamely, a szükséges zenei készségek és adottságok megállapításához szükséges feladat elvégzését ismételt biztatás és segítségnyújtás ellenére megtagadja, és emiatt a bizottság az adott zenei készséget vagy adottságot nem tudja megállapítani

- a testi adottságai nem felelnek meg a későbbi hangszeren való játékhoz
- a gyermek alapvető zenei készségei jelentős mértékben eltérnek az életkorától elvárható szinttől (hangmagasságok megkülönböztetésének jelentős nehézsége; tartós intonációs bizonytalanság; nagyon gyenge zenei memória; a ritmus- és hallásfejlődés életkorhoz képest jelentős elmaradása; olyan hallásprobléma gyanúja, amely további szakvizsgálatot indokolhat)

A jelentkező későbbi időpontban történő újbóli jelentkezése javasolható, amennyiben a bizottság megítélése szerint a gyermek zenei készségei és adottságai az életkorából vagy aktuális fejlettségi szintjéből adódóan még nem érik el a választott tanszak megkezdéséhez szükséges szintet, azonban a bizottság a későbbi fejlődés és eredményes felvétel lehetőségét reálisnak ítéli.
A gyermek a következő tanévben akkor is részt vehet az alkalmassági vizsgán, ha azt a bizottság az előző alkalmassági vizsgán nem javasolta.

6. A főigazgató a döntést követően értesíti a jelentkező szülőjét/gondviselőjét a felvételről vagy az elutasításról. A döntésről szóló tájékoztató tartalmazza az indoklást valamint a jogorvoslattal kapcsolatos tájékoztatást.
7. A sikeres alkalmassági vizsgát követően a tanulót a szülő/gondviselő beíratja a művészeti iskolába.
   A beiratkozás időpontját az iskola honlapján legkésőbb a beiratkozást megelőző 30. napon közzétesszük.

A várólistára vonatkozó előírások

Amennyiben a jelentkező a választott tanszak követelményeinek megfelel, azonban a rendelkezésre álló férőhelyek száma miatt felvétele az adott időpontban nem biztosítható, a bizottság a jelentkező várólistára helyezését javasolhatja. A várólistára kerülés nem jelent automatikus felvételt.

A várólistán történő nyilvántartás szabályai:

Amennyiben a jelentkező a felvételi meghallgatás alapján a választott tanszak követelményeinek megfelel, azonban a rendelkezésre álló férőhelyek száma miatt a felvétele az adott időpontban nem biztosítható, a bizottság a jelentkező várólistán történő nyilvántartását javasolhatja az igazgatónak.
A várólistán történő nyilvántartás nem minősül felvételnek, és nem von maga után tanulói jogviszony létesítést.
A várólistán szereplő jelentkezők sorrendjét a bizottság a felvételi meghallgatás eredménye, a jelentkező képességei és adottságai, valamint a választott tanszak sajátosságainak figyelembevételével állapítja meg, és erre vonatkozóan javaslatot tesz az igazgatónak.
Amennyiben az adott tanszakon a felvételi eljárást követően férőhely válik szabaddá, az igazgató a várólistán szereplő jelentkezők közül, a bizottság sorrendi javaslatának figyelembevételével dönt a felvételről.
A várólistán történő nyilvántartásról, valamint a felvétel lehetőségéről az intézmény a jelentkezőt, kiskorú jelentkező esetén a szülőt vagy törvényes képviselőt tájékoztatja.

II. Átvétel a művészeti iskola magasabb évfolyamára

Amennyiben a jelentkező az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie.
Jelentkezőt a művészeti iskola magasabb évfolyamára a szabad férőhelyek függvényében veszünk fel.
A jelentkezőt vagy az utolsó sikeresen elvégzett művészeti iskolai évfolyam alapján, vagy különbözeti vizsga alapján soroljuk évfolyamba.
Különbözeti vizsga a tanév folyamán bármikor szervezhető.

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelező tantárgy: szolfézs*
Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, zeneismeret, kamarazene, zenekar, kórus.
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, második hangszer, kamarazene, zenekar, magánének, kórus, jazz–zene, elektroakusztikus–zenetantervi programjainak tantárgyai.
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár tantárgyak) és tantárgyakhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.
*Ha a tanuló teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam) helyette a kötelezően választható tárgyak közül egy tantárgy felvétele kötelező.

Óratervek – hangszeres képzés

Az „A" tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1.

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	(1)	**(2)**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	(0-2)	(0-2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	**(2–6)**	**(2–6)**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**

Óratervek - magánének

A képzés évfolyamainak számai: (1)+6 évfolyam

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz–zene, elektroakusztikus–zene) valamint más művészeti ág (képző– és iparművészeti, táncművészeti, szín– és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
(zenekar: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Csoportos foglalkozások létszáma:
zenekar: minimum 9 fő; kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése. Személyes kompetencia
- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség. Módszertani kompetencia
- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása
- Tehetséggondozás
- esélyteremtés, szociokulturális hátrányok csökkentése
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYE ÉS TANTERVI PROGRAMJA

KLASSZIKUS ZENE

A Hunyadi Mátyás Általános Iskola Gimnázium és Alapfokú Művészeti iskola lényegében változtatás nélkül alkalmazza a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelettel módosított 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján készült, az alapfokú művészetoktatásról szóló követelményeit és tantervi programját, kiegészítve a helyi sajátosságait is tartalmazó helyi tantervével.

Kiegészítés

A beszámoltatás és fellépések rendje:

A tanulók beszámoltatásának szervezése a következők szerint történik:

- A hangszeres előkészítő kivételével december vagy január hónapban az összes növendék vizsgakoncerten vesz részt.
- Minden növendék évente legalább egy alkalommal szerepel tanszakonként szervezett hangversenyen.
- A tanulók számára szereplési lehetőség (tanévnyitó hangverseny, tanszaki hangversenyek, kamarafesztivál, mesezene, karácsonyi hangverseny, tanévvégi hangverseny, iskolai rendezvények).
- A kiemelkedő képességű növendékeket külsős helyszíni fellépésekre is elindítunk (zenei találkozók, versenyek)

A teljesítmény értékelése során figyelembe kell venni a növendékek életkori sajátosságait, egyéni adottságait és képességeit.

A növendékek értékelésének módja:

- A tanulókat évi két alkalommal értékeljük, félévkor vizsgakoncerten vesznek részt, tanév végén zártkörű vagy nyílt vizsgát tesznek (tanszakonként változó lehet).

Tantervi program tanszakonként

VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének–tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének–tanulást 15–18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

– adjon helyes alapot a tanulók hangi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
– felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
– nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

– az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
– a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
– a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

– helyes légzési módot,
– tiszta intonációs képességet,
– a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
– árnyalt dinamikai megoldásokat,
– igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
– érthető és szép szövegmondást,
– helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

– beéneklő–, hangképző–, hangterjedelem–növelő gyakorlatokat,
– rezonancia– és rekesz–gyakorlatokat,
– szövegmondó feladatokat,
– koloratúra–, trilla– és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

– a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról éneklési készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas éneklésre.
– tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok.

Összetett, azaz mélylégzés.

A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve, a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.

Követelmény

A magyar népdalok stílusos éneklése.

4–5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.
– Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszédlégzés, énekes légzés fogalmai).
– A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben.
– A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés sz, s hangzókkal).
– A helyes artikuláció.
– A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál.
– Magán– és mássalhangzók.
– A helyes állejtés gyakorlása.
– Beszédtechnikai gyakorlatok.
– A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal.
– Tiszta intonáció.
– A rezonancia fejlesztésének megkezdése m, n, ny, ng hangzókkal: csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatok, magánhangzókkal, illetve mássalhangzókkal kapcsoltan is.
– A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).

Ajánlott tananyag

Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó)
Molnár – Kern: Daloskert (Zeneműkiadó)
Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó)
Ránki: Fekete szőlő (EMB)
Ádám J.: Virágim, virágim (EMB)
Bartók – Kodály: Magyar népdalok (EMB)

Szép a páva (EMB)
Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó)
Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
Magyar népzene (lemezantológia)
Schola cantorum I–XI.
Régi magyar dalok gitárkísérettel I–III. (EMB)
Ádám J.: A dal mesterei I–III. (EMB)
Kerényi: Énekiskola I–II. (EMB)
Váginé: Dalgyűjtemény I–II. (Tankönyvkiadó)
Molnár J.: Eufonetika
Montágh: A tiszta beszéd (Calibra)
Adorján I.: Hangképzés, énektanítás (Eötvös József)
Kerényi: Az éneklés művészete (EMB)
Fischer: A beszéd művészete (Gondolat)
Jelinek G.: Út a természetes énekléshez (Akkord)

Követelmény

Könnyed, laza testtartás.
A mélylégzés alapjainak elsajátítása.
A helyes beszédtechnika alapjainak elsajátítása.
A tiszta intonáció igényének elsajátítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül),
– Egy műdal.

A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– Lágy és pontos hangindítás.
– A laza szájnyitás, állejtés begyakorlása.
– A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
– A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatokkal.
– A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
– Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
– Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
– A beszédhibák javítása.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:
Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)
Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)
Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Követelmény

Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.
Laza állejtés, lágy hangindítás.
Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.
Barokk és klasszikus stílus ismerete.
Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy népdal,
– Két különböző stílusú dal.

A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
– Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
– A rezonancia tudatos alkalmazása.
– A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
– A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
– Hosszabb frázisok éneklése.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei
Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
Vaccai: Metodo prattico (Peters)
Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)

Követelmény

A levegő egyenletes áramoltatása.
Legato éneklés.
Szövegkiejtés továbbfejlesztése.
Zenei és szöveghangsúlyok.
Rezonancia fejlesztése.
Hangterjedelem növelése.
Romantikus stílus ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Két népdal, illetve népdalfeldolgozás,
– Egy barokk vagy klasszikus dal,
– Egy XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés
– A hang befejezésének gyakorlása.
– Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
– Díszítések, trilla–előkészítő gyakorlatok.
– A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
– Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.

Ajánlott tananyag
Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)
Kodály: Énekszó (EMB)
Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

Követelmény
Az ajánlott anyag elvégzése
Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése
A vokálisok színbeli kiegyenlítése
Staccato éneklés
A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete
Memóriafejlesztés

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy magyar népdalfeldolgozás,
– Egy barokk vagy klasszikus dal,
– Egy romantikus dal,
– Egy XX. századi magyar mű.
A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés
– A rezonancia tökéletesítése.
– A hangszín és hangerő egysége.
– Díszítések, trilla.
– A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart).

Ajánlott tananyag
Az eddigi kötetek, továbbá:
Händel–áriák
Kodály: Négy dal (EMB)
Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei
Különféle kiadásban megjelent áriaalbumok

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése
A rezonanciák továbbfejlesztése
Az önálló gyakorlás kialakítása
A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása
A recitativo éneklés
A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy XX. századi magyar mű,
– Egy romantikus dal,
– Egy szabadon választott dal,
– Egy ária (kantátából, oratóriumból, operából).

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

– Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
– Az éneklés teljes önkontrollja.
– A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.

Ajánlott tananyag

R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla művei
További opera– és oratórium–albumok

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése.
Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.
Az éneklés teljes önkontrollja.
Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.
A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy nehezebb magyar népdalfeldolgozás,
– Egy romantikus vagy későromantikus dal,
– Egy szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából),
– Egy XX. századi mű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje

– az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,

– a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon
– az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
– könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
– tisztán intonálni,
– hangfajának hangterjedelemén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
– bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
– érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
– összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
– értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
– zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes
– rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
– helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék
– megfelelő zenei memóriával, koncentráló– és állóképességgel,
– jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Magánének főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár–Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén.
– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II.((EMB 1751, 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 kötetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjé).

– Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzápor (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II. III. (EMB 2110, 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén. A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás,
– intonáció,
– helyes ritmus és tempó,
– zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– állóképesség,
– előadásmód, tartalmi érzékenység,
– technikai és művészi megvalósítás,
– hangszínek iránti differenciáló képesség,
– szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianínó.
Metronóm.
Teljes alakot visszaadó tükör.

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

Készségfejlesztés
- A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása
- a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
- a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása
- a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
- a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

Hangszer nélkül
- emelés - ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
- közelítés - távolítás;
- súlyérzet;
- rotálás, tengelyfogás érzete;
- a hegedű „fészek” megismerése.

A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:
- a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
- a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
- a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

Ajánlott tananyag:
Gyermekdalokeljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
Dénes - Kállai - Lányi - Mező: Hegedűiskola I.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola I.

Követelmény
A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása
A tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek
- Kottaolvasási ismeretek fejlesztése
- Egész, fél, negyed, nyolcad, és szünetei ismerete
- Módosítójelek
- Dallamsorok felismerése

Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés
- Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása
- Billentő mozgás fejlesztése
- A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására
- Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása

Ajánlott tananyag:
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola I.
Dénes-Lányi: Hegedűiskola I. füzet

Követelmény
Tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját
Törekedjen a tiszta intonációra
Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.
- A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar-rotáció).
- A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.
- Intonáció a tanult hangkészletben

A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, -vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.

- Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
- A szép hang iránti igény felkeltése - már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.
- Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

Zenei ismeretek

- Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.
- Metrum, mérőütés, tempó.
- Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
- Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.
- Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett.
- Módosítójelek, előjegyzés.
- Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete.
- A hármashangzat fogalma.
- Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
- Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Kállay - Mező: Hegedűiskola I. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola I.

Követelmény

Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.

Alakuljon ki a tanulójáték készsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belülegyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.

Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra. A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző jellegű tanulmány,
- Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.

Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:

- ejtő-emelő billentés;
- a húrváltó-készség fejlesztése;
- az ujjak nyújtása, csúsztatása;
- a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
- a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
- vonókezelési feladatok:
- a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
- legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato".
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato.

Zenei ismeretek
- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- A tempó- és dinamikai jelzések ismerete.
- Egyszerű és változó ütemek.
- Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
- Hangközök: szekund, terc, kvint.

Ajánlott tananyag

Dénes - Lányi - Kállay - Mező: Hegedűiskola II. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola II.
Kodály: Biciniumok

Követelmény
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül.
Ismerje az új ritmusokat.
Legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.
Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két etűd,
- Két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben
- Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe).
- Kettősfogás-játék: tercek, szextek.
- Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
- Nagy és kis détaché.
- Martelé a vonó különböző részein.
- A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
- Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése.
- A vibrato fejlesztése.
- A hangszer önálló felhangolása.

Zenei ismeretek
- A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
- Szűkített és bővített hangközök.
- A hármashangzat és fordításai.
- A dominánsszeptim hangzat.
- Tonika, szubdomináns, domináns - hangzatfűzésben.
- Kvintkör, klasszikus periódus.
- Két- és háromtagú kis formák elemzése.
- Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent.
- Memóriafejlesztés.

Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedőiskola III-IV.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola III.
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Az ajánlott irodalomjegyzékében található előadási művek.
Kodály: Biciniumok
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
Bartók: Duók

Követelmény
A tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.
Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla.
Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).
A tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).
A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két etűd (különböző technikai feladatokkal)
- Két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus tánctétel), lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
- 1/2 fekvés, II-III. fekvés, fekvésérzet.
- A vibrato fejlesztése
- Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.
- A kromatikus játéktechnika fejlesztése.
- Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.
- A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.
- A dobott vonás (spiccato) előkészítése.
- Az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben.
- A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

Zenei ismeretek
- A tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.
- Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.
- A teljes kvintkör.
- A játszott anyag zenei - formai és harmóniai - elemzése a tanár segítségével.

Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűsiskola III-IV.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy
Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Mozart: Duók K. 487
Bartók: Duók 5-től
Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók

Követelmény
Ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.
Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).
Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.
Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására.
Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két etűd,
- Két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.
- A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
- Kettősfogás-játék a fekvések alkalmazásával.
- A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság).
- Az akkordjáték fejlesztése -játéka könnyebb fekvésváltásokkal is.
- Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.
- Az eddig tanult vonásnemekösszetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.
- Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

Zenei ismeretek
- A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
- Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord.

- A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
- Klasszikus táncok.
- Romantikus karakterdarabok.
- Variációs forma.

Ajánlott tananyag
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola V
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II-III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene-művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548

Követelmény
Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V fekvésig.
Ismerje a IV és V fekvést.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.
Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).
Alkalmazzon folyamatos vibratot az éneklő jellegű műveknél.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egyzongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül
- Egy kamaramű (tanárral vagy tanulótársaival).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása
- Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
- Háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal. A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése:
- trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is);
- természetes üveghangok.
A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

Zenei ismeretek
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

- Kifejező és stílusos artikuláció.
- A portamento fogalma.
- A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva,
Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI.
Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola V
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.
Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
Dancla: Etűdök op. 68
Bloch: Hangsoriskola II-III.
Bartók: Duók
Mozart: Duók K. 487
XX. századi kamarazene-művek
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548

Követelmény
Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.
Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül - az egyik kamarazene is lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására. Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat
- Egy etűd;
Ajánlott anyag: Dénes: V-VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel;
Ajánlott anyag: Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D-dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
- A hajlékony hang kialakítása,
- Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
- A fekvésváltás könnye alkalmazása,
- A húrváltó mozgások fejlesztése.

Ajánlott tananyag Mazas: Études speciales op. 36, I. Mazas: Études brillantes op. 36, II. Feigerl: 24 Etüd Kayser: Etüdök III. Block: Hangsoriskola Vivaldi: G-dúr Koncert Haydn: D-dúr Koncert no.2. Komarovszkij: A-dúr Koncert Händel: E-dúr Szonáta Corelli: e-moll Szonáta Haydn: Menüett D-dúr, F-dúr Vivaldi: Siciliano Rubinstein: Polka

Követelmény
Legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd
- Egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta, vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül.

Ajánlott tananyag:
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Vivaldi: e-moll, E-dúr Koncert
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Stamitz: B-dúr Koncert
Händel: g-moll Szonáta
Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
- Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál)
- A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában

Követelmény
Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is.
A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos
A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, I.
Mazas: Études brillantes op. 36, II.
Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
Kayser: 36 etűd op. 20, III.
Vivaldi: e-moll, E-dúr Koncert
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Stamitz: B-dúr Koncert
Händel: g-moll Szonáta
Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladat
- A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása
- A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése

Ajánlott tananyag
Mazas: Études speciales op. 36, II.
Feigerl: II. Füzet
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: a-moll Koncert
Mozart: D-dúr (Adelaide) Koncert
Stamik: B-dúr Koncert
Beriot: a-moll Koncert
Tartini: F-dúr Szonáta
Händel: A-dúr Szonáta
Schubert: A méh
Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)

Beethoven: Romanc (F dúr)
Vivaldi: d-moll Kettősverseny
Händel: g-moll Szonáta
Corelli: A-dúr Szonáta
Mozart: Albumok (Dobszay)
Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
Járdányi: Magyar tánc
Bartók: Duók

Követelmény
Legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is.
Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
- Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
- Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
- Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

Ajánlott tananyag
Mazas: Études brillante II.
Feigerl: Etűdök
Block: Skálák
Schradieck: Ujjgyakorlatok
Bach: E-dúr Koncert
Mozart: G-dúr
Koncert
Spohr: d-moll Koncert
Kabalevszkij: C-dúr Koncert
Bach: E-dúr Partita
Bruck: Air

Követelmény
Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy etűd,
- Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.
Legyen képes:
- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogás-meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
- egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc

„A” tagozat
- Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta lehetőleg nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök, IKT eszközök
Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.
Megfelelő minőségű zongora vagy pianínó
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör
Legalább 2 darab kottatartó
Metronóm
IKT eszközök: laptop, okostelefon, projektor, kottaíró szoftverek, digitális metronóm, bluetooth hangszóró.

FAFÚVOS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
– hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.
A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
– tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
– a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc–s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,

– az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
– Különböző játékmód és hangindítások
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Játék a hangszer fejével.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
— A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).
Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a

hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.
Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások .
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
– Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanuló *kizárólag helyes beidegződésekkel* rendelkezzen.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
– A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
– Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
– A *dü* és *tü* hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két–három népdal, lehetőleg kotta nélkül.
– Egy–két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
– Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
– Régi és új stílusú magyar népdalok.
– A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
– Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo–decrescendo–val.
– A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
Bali J.: Furulyaiskola I.
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A *tü–dü* hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
Dúr skálák gyakorlása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy népdal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A *tü, dü, rü* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– Dúr és moll skálák c^1–c^3 hangterjedelemben.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.

Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
– „F" alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A *t, d, r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccato–játék nyelvzárással.
– Dúr és moll skálák c^1–d^3 tercekkel, hármashangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Az „F"–alapú furulya használatának gyakorlása.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
– A „rekesz"–légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő–szükségletére.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon
Követelmények
A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F"–alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd.
– Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
– Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd.
– Két szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Kromatikus skála.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
– Egy etűd,
– Két szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló
– legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1 g^3–ig (in F),
– legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
Ismerje
– az f^1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
– a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– a tanult anyagban előforduló tempo– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

– a furulya történetét, rokon hangszereit,
– a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– *T–l, d–l* artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények

Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

— Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag

Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte

Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
A *t–d, t–r, d–r* artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A *t–r–l–r* összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék állandó gyakorlása.
– A *t–r–l–r* összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Thomas, B. The Baroque solo book
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
A *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv", a *di–dll di–dll*.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block"–jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a *(t–) t–r–t–r–t* inégal játék, valamint a „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Marcello, B.: 12 szonáta
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Követelmények
A *t–k t–k, d–g d–g* „duplanyelves" hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes
– a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben
– a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására
– a segédfogások önálló megválasztására,
– az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására
– a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására
– az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
– megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.
Rendelkezzék
– az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
– egyenletes, laza ujjtechnikával,
– zenei képzelőerővel.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
– Egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,

– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök, IKT eszközök

Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
Egy billentyűs hangszer.
Egész alakot visszaadó tükör.
Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.
Metronóm.
IKT eszközök: laptop, okos telefon, projektor, kottaíró szoftverek, digitális metronóm, bluetooth hangszóró.

AKKORDIKUS TANSZAK

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
– a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet
– a helyes test–, és kéztartás kialakítására,
– pontos tempótartásra,
– a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
– a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
– az eltérő kézrendi megoldásokra,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Végeztessen az egyes zenei kíséret–formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1–2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika.
– Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok.
– Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
– Bevezetés a 4/4–es számolásba.
– A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
– Kamarazene–jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Goldenberg: Duók

Követelmény
Ritmusgyakorlat
Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
– Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
– Záróvonal, ismétlőjel, *f, mf, mp, p* dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes testtartás.
– „Szimmetrikus” verőfogás.
– Váltott kézzel való játék.
– Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
– Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
– Különböző verők használata.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó

Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Goldenberg: Duók

Követelmény
Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).
Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
– Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
– Dinamika: *ff, pp, sf*.
– Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
– Helyes verőfogás.
– Kar és csukló használat.
– Ejtegetés.
– Nyolcados technikai gyakorlatok.
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
– Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
– Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Goldenberg: Duók
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Vigdorovits: Kisdobiskola

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola).
– Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2*b* előjegyzésig.
– Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
– A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
– A kisdob–tremolo előkészítése.
– Pattintott dupla ütések kisdobon.
– Paradiddle kézrendek.
– Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
– Hangsúlyozás.
– Open Stroke Rolls.
Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Goldenberg: Duók
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.
Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4*b* előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés.
– Closed Stroke Rolls.
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete.
– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

Ajánlott tananyag
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

5. évfolyam „A” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.

– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú” hangsúly–játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I–IV.
Zempléni: A triótól az oktettig
Tom Hapke: Dobiskola
Marján Csaba: Tanulmányok
dallamhangszeres átiratok

Követelmény
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva,
– kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel.
vagy
– Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.)
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5*b* előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Marján Csaba: Tanulmányok
Dallamhangszeres átiratok
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
Zempléni: A triótól az oktettig
Kupinszkíj iskola

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
– Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló
– az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes a tanuló

– kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
– árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
– különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
– a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
– hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
– az üstdob önálló hangolására,
– a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
– rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
– céltudatos, módszeres gyakorlásra
– pontos tempótartásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütő főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7*b* előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Double Paradiddle.
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálok használata dobszerelésen.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV

Vivaldi: Four Seasons
Marján : Tanulmányok

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7*b* előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.
A hangszerkezelés fejlesztése
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Zivkovic: Funny Marimba
Marján Csaba: Tanulmányok

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek ismerete.
– Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3–4 timpanis játék technika fejlesztése.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
– A dobszerelés hangolása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Marján Csaba: Tanulmányok

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
Seprűvel való játék dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm”–mal.
– Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
– „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy:
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

Ismerje a tanuló
– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
– az ütőhangszerek irodalmát.
Legyen képes a tanuló
– szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
– nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
– sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
– zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
– értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
– stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
– poliritmikus, illetve polimetrikus játékra
Rendelkezzék a tanuló
– megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
– egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
– biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
– kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
– megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
– tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütőhangszerek
„A” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O’Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior’s beat nehézségi szintjén.
– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus– és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy

rögzített zenei alapra. (A zenemű formájának megfelelő periodikus tagolással.)

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök, IKT eszközök

Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).

Hangszerállomány:
– egy pár üstdob,
– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
– harangjáték,
– vibrafon,
– marimba vagy basszus metallofon
– 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
– 5–6 tom–tom, 3–4 bongo,
– 3–4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
– tam–tam vagy/és gong,
– dobfelszerelés,
– „apró” hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple–block–sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
– lehetőség szerint Orff–hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők.
Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.
Metronóm

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
– 2 dallamhangszer (zenekari méret),
– dobfelszerelés,
– külön húros kisdob,
– „apró” hangszerek (lehetőség szerint).

IKT eszközök: laptop, okos telefon, projektor, kottaíró szoftverek, digitális metronóm, bluetooth hangszóró.

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai
Tanítsa meg:
– A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
– A gitár különböző behangolási módjait.
– A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb– és balkézzel egyaránt.
– A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
– A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
– A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
– A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
– A gitár, mint kisérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
– A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás.
– Laza kar– és ujjtechnika.
– A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
– Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
– Összességében könnyed hangszerkezelés.

<u>Gyakoroltasson rendszeresen:</u>
– Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
– Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési– és ritmusvariációkkal is.
– Arpeggio gyakorlatokat.
– A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:
– Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
– Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
– A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:
– A precíz hangszerhangolásra.
– A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
– A tudatos zenei memorizálásra.
– A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.:Gitàrgyakorlatok I.
Heinz Teuchert: Meine Gitarren fibel

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Forte és piano.
– Az ütemhangsúly.
– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
– Ostinato és dudabasszus kiséret
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
– A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Horváth Istvánné Smid Anna : Csicsergő olvasókönyv

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kisérettel.
Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
– Primo–secondo, Da Capo al Fine.
– A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
– Az ütemhangsúly.
– A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
– Kis– és nagyszekund.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
– A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.

– Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
– Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
– Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.
– Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.
Horvàth Istvánné Smid Anna: Csicsergő
Heinz Teuchert: Meine gitarren fibel

Követelmények
Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.
A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy magyar népdal,
– Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája,
– Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
– Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Játsszon a tanuló kétoktávos F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
– Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
– A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
– A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
– Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
– Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
– Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III
J.Sagreras: Könnyű arpeggiok
Guitar Lesson I.

Követelmények
Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor).
Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
– A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
– Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
– Játszassuk a kétoktávos G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
– Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
– Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
– Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
– Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
– Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
– Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns–tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
Fernando Sor: Etűdök op.35.
J.C.Mertz: Gyakorlatok

Követelmények
Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).
Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A dominánsszeptim–akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
– Tanítsuk meg a hetedik fekvés hangjait.
– Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
– Négyesfogások bevezetése.
– A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
– Vibrato megtanítása.
– Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
– Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
– Tört–akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
J.C.Mertz:Gyakorlatok
Carcassi M. : Etűdökop.60(könnyebbekből vàlogatva)
F. Sor Op. 31.–35.
Brouwer: Etűdök I–V.
Aguado: Etűdök.

Követelmények
Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.
Terjedelmesebb etűd megtanulása.
Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
– Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
– Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
– Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
– Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
– A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
– Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
– Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag
Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.–35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.–X.
Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.
A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Követelmények
Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint.
Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) előadása.
Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
– Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
– Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
– Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
– Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Brouwer: Etűdök (könnyebbekből válogatva)

Követelmények
Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.
Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.
Ismerje

– a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
– a fekvésjátékot, fekvésváltást,
– a kis és nagy barré–t,
– a kötéseket (ráütés, elpengetés),
– a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
– az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
– a törtakkord megszólaltatását,
– a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).
Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
– dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
– harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
– egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).
Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.
Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
– Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:
Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)
Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)
Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)
Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.)
XX. századi / Kortárs zene;. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X.

nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Brouwer: Etűdök
Giuliani:Etűdök
Villa-Lobos: Prelüdök
L.Brouwer: Etűdök
Nagy-Mosóczi : V.
J.S.Bach: Szonátàk,partitàk,könnyebb tételek
Lantszvitek(könnyebbekből vàlogatva)
Aguado etűdök I.II.

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam“A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök,
Bach: Lantszvitek
Sor: Menüettek
Villa–Lobos: Etűdök
F.Tarrega: Etüdök
Carlevaro: Technikai gyakorlatai
J.Sagreras: Etűdjei

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam“A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Sor: Etűdök Op. 29
Tarrega, Sagreras, Pujol : Etűdök
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Carlevaro művei
F.Tarrega

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam“A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
– A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
– Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag
Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák
Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk
Albeniz, Tarrega,
Villa–Lobos: Choros
Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála.
– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI–XV. nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes; reneszánsz és barokk darabok; John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű tánctételek, Lantszvitek (EMB 13184), klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa–Lobos: Prelud II. V. nehézségi szintjén
– Egy kamaramű; Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor–Mosóczi) nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök, IKT eszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.
Félévenként egy húrkészlet.
Metronóm.
IKT eszközök: laptop, okos telefon, projektor, kottaíró szoftverek, digitális metronóm, bluetooth hangszóró.

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
– a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
– a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
– a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki
– a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
– megfelelő kéztartást,
– független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
– rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
– az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
– differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy
– tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
– tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
– a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló
– muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
– metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
– kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
– hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a hangszer vázlatos megismerése,
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato, staccato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Papp L.: Zongora ABC 1.
Lakos A.: Zongoraiskola

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Kottaolvasás kezdő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
– dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
– kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
– ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
– pentachord, pentaton,
– dúr és moll hangsor, vezetőhang,
– hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
– hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
– nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
– kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
– a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
– tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
– a klasszikus zenei stílus alapjai,
– a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
– formálás: indítás–lezárás.

Hangszerkezelés, technika:
– helyes ülésmód,
– a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
– a staccato és a legato játékmód különböző formái,
– a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
– az ujjalátevés előkészítése,
– pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
– unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab

Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény
Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása.
Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három mű kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőekben tanultak ismétlése,
– a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
– tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
– nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
– a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
– barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
– lapról játék egy szólamban,
– jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:

– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
– dúr és moll skála, külön kézzel,
– kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás,
– etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Papp L.: Zongora ABC 2.
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
– a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
– hangnemi változások megfigyelése,
– új metrumok (3/8, 6/8),
– a szonatinaforma vázlatos ismerete,
– az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
– a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
– a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:
– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
– éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
– skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
– az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése,
– pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
– négykezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék,
– a hangerő megfelelő alkalmazása,
– kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Könnyű szonatinák zongorára
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök III.
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Teöke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.
Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőek ismétlése, bővítése,
– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
– a polifon hallás finomítása,
– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
– vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:
– skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
– a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
– Alberti– és keringő–basszus,
– pedálhasználat (együttnyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I–III.
Bartók: Mikrokozmosz II–III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény
Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.
Önállóan megtanult művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
– a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
– kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
– rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:
– az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
– skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott irodalom
A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyű szonatina album
Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)
Scarlatti: Klavierbüchlein
Schubert: Táncok (EMB)
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Bizet: Gyermekjátékok
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű,
– Egy szonatina tétel,
– Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– variáció, invenció,
– új stílus előkészítése: impresszionizmus,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
– kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:
– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
– skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
– különböző billentésfajták ismerete,
– zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II–IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Variációk
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Scarlatti: Klavierbüchlein
Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album
Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.
Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
– Egy klasszikus szonatina tétel, egy előadási darab

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje
– hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
– a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
– a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
– egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
– tudatos, önálló gyakorlásra,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
– a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
– a zenei karakterek megvalósítására,
– a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
– életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
Rendelkezzék
– biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
– adottságainak megfelelő zenei memóriával,
– képességei alapján kiművelt zenei hallással.

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A”tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr.

3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.
A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése
– A kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
– A barokk (német és francia) díszítések játéka,
– A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
– A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Beethoven: Écossaises
Schubert: Ländle
Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: Children's Corner
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
Bizet: Gyermekjátékok
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)

Követelmény
Ismerje a főbb harmóniai elemeket.
A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.
A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.
Év végi vizsga ajánlott anyaga: - Három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk szvit ismerete,
– A díszítések stílushű alkalmazása,
– A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
– A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése
– Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
– A gyorsaság fejlesztése,
– Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
– A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Händel: Suiten (Peters)
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D–dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringők

Chopin: Mazurkák
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)
Bartók: Gyermekeknek I–IV.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI
Kodály: Hét zongoradarab
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
Debussy: Kis szvit

Követelmény
A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása. Alkalmazása a zenei stílusokban. Zenei karakterek megvalósítása.
Év végi vizsga ajánlott anyaga: - Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
– A XX. századi notáció ismerete.
Hangszerkezelés, technika
– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Kinderszenen op. 15
Chopin: Keringők
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Grieg–művek: Lírikus darabok
Debussy: PreludesI–II.
Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
Mikrokozmosz V–VI.
Bartók: Négy sirató ének
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)

Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény
Helyes pedálozás.
A művek értelmes előadása.
A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa.
A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy előadási darab

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése
– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
– A romantikus szólamvezetés,
– Parlando, rubato deklamációja,
– Modális hangsorok ismerete.
– A barokk szvit tételeket,
– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Novelletten op. 21
Chopin: Mazurkák
Chopin: Prelűdök
Liszt: Consolations
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Debussy: Preludes I–II.
Bartók: Mikrokozmosz V–VI.
Bartók: Kolindák I.
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)

Követelmény
Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.
Érzékeny zenei kíséret kialakítása.
A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.
Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
– a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.
Legyen képes
– technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
– a zongorapedálok tudatos használatára,
– a zongoraművek formálására és kifejező előadására.
Rendelkezzék
– olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
– az együttzenélés igényével.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit–tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonáta–tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Egyéb felhasznált tananyag

Monszport Kriszta – Horváth Barnabás: Zongoraiskola 1 kezdőknek
Monszport Kriszta – Horváth Barnabás: Zongoraiskola 2 nem teljesen kezdőknek
Lakos Á.: A Barátságos Zongoraiskola 1 – 4.
Czövek E.: Zongoraiskolák
С. Барсукова: Весёлая музыкальная гимнастика сдорник пьес для фортепиано для учащихся подготовительного и первово класа ДМШ, Выпуск 2. Ростов - на – Дону „Феникс” 2010 (A kotta magyar nyelven nem elérhető)
Една Маер Вурпам: Дюжина упражнений на фортепиано оригинальная система технического развития юного пианиста, Новосивирск 2001(A kotta magyar nyelven nem elérhető)
С. Остапов: Азбука игры на фортепиано для учащися подготовительного и первово класа ДМШ, Ростов - на – Дону „Феникс” 2002 (A kotta magyar nyelven nem elérhető)
Елена Дэвиш: Красивые пьесы для фортепано, Росия – Великобритания 2018
Л. Баренбойм – Н. Перунова: Путь к музыке, книжка с начинающих обучаться игре на фортепиано, Ленинград 1998. (A kotta magyar nyelven nem elérhető)
Elena Davis: Easy pieces for quick learning. England 2019 (A kotta magyar nyelven nem elérhető)
John Thompson’s: Easiest piano course Part 1 – 4. (A kotta magyar nyelven nem elérhető)
David Bruce: Tatwy blues na fortepian (A kotta magyar nyelven nem elérhető)
William L. Gillock: Lyric preludes in romantic style (A kotta magyar nyelven nem elérhető)

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök, IKT eszközök

Jó minőségű zongora vagy pianínó.
2 darab változtatható magasságú zongoraszék.
2 darab különböző magasságú zsámoly.
Metronóm.
IKT eszközök: laptop, okos telefon, projektor, kottaíró szoftverek, digitális metronóm, bluetooth hangszóró.

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS (Kötelező)

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!” (Kodály Zoltán)

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum,
- tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés,
- a megszerzett tudás alkalmazása,
- a hangszertanulás segítése,
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
- a zenei műveltség igényének kialakítása,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
- a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
- A zeneértő és -érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors-lassú).
- Zajok-zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok - karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné-Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné-Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I.-Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló-, kíséretes- vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés, valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok - mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk
- megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7-9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok - a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének-kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
- Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2-4-8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2-4-8 ütem).

Rögtönzés
- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy-két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek-, női-, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinátó.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
- Pentaton, pentachord.
- A G-kulcs, F-kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano-forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváthné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
József Andrásné-Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Szabó Helga-Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Borsai Ilona-Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid daraboka hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4-8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva - a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással - emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G-kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütemsúlyok. (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
- A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonalitásérzék fejlesztése, a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
- Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás-írás
- A helyes kottaírás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G-kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G-kulcsból F-kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G- és F-kulcsban
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés
- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás - ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés-felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok, előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia, díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Ajánlott tananyag
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár-Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Horváth Istvánné Smid Anna - Lázárné Nagy Andrea: Margaréta I.
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese- és karakterdarabok.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1 b előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyedértékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8-os ütem.
- Váltakozó ütem.
- A 4/4-2/4 és a 3/4-2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:
- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkel mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített-bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap-hármashangzatai.

Hangsorok:
- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
- AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a-av).

Zenehallgatás
- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozgás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont", „vonal" stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
- Triola, „kis" nyújtott, „kis" éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések, valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag
A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból - elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek, valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváthné Smid Anna - Lázárné Nagy Andrea: Margaréta II.
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.
Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Fantóné-Komjáthyné-Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár-Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok, (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat - ezen belül műzenei szemelvényeket - szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben - elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban.
- Asiciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T-D-T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:
- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
- Dúrok és mollok4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
- A periódus felépítése. Nyitás-zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás
- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A-Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok - elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika - mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két-három-négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
Szigetiné Horváth Zsuzsa-Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Horváthné Smid anna – Lázárné Nagy Andrea: Margaréta III.-IV.
Sulyok Gizella: Pilletánc II-III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Győrffi István: Dallamírási feladatok
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořak, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter-táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera- és szimfóniarészletek.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4-8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.

- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfordítás elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai, illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsszeptim dúrban és mollban.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése
- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
- Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás
- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín-hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség - oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két- és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
- Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
- Bécsi klasszikusok, Köche1-jegyzék, opusz.
- Kvint kör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore-minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfordítás elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Nógrádi László-Papp Károlyné-Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa-, éles- és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2-es ütemekben.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
- pentaton hangsorokat.
- tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
- ismerje a háromféle moll hangsort.
Ismerje fel a művek hangnemeit - hangszeres darabjaiban is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
- tudja azonosítani - hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is - az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,
- ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.

Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését.
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.
Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.
Ismerje a funkciós vonzást.
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- kétszólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni.
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.
Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az *A)* és *B)* feladatsor közül vagy a helyi tanterv alapján, hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapfokú művészeti vizsga tartalma

Írásbeli vizsga
A) Feladatsor
1. Feladatok a hangköz-, hangzat-ismeretek köréből - hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.
- 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
- 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
- 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése
A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, lehetőleg A-Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor
1. Feladatok a hangköz-, hangzat-ismeretek köréből - hallás után, kottakép és szerkesztés alapján
- 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
- 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
- 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Egy magyar népdal lejegyzése
A népdal: új stílusú, négysoros, 8-10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag:
A vizsgázó
- tudjon 5 népdalt előadni,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
- tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése
Az írásbeli vizsga értékelése
1. feladat - teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
2. feladat: - dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
3. feladat: - elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.
- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
- zenetörténeti tájékozottság
- stílusismeret
- formai ismeretek
- tájékozódás a zenei műfajok között

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene tanítás különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres szólamokból álló együttes.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten törekedjen a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd– illetve tisztítófogások).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
– Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.
– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– Consort–muzsika.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1 – 4. évfolyam „A” tagozat

Kamarazene (választható)

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.
A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ajánlott tananyag
Furulya kamarazene:
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.Markovitch Judit: Gradus- kvartettek I.
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Hegedű kamarazene:
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók
Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
Pleyel: Duók
Szervánszky: Duók Z. 3083
Klasszikus standard átiratok az aktuális évfolyam szintjének megfelelően.

Ütő kamarazene:
Váray László : Tradícionális zene
Marján Csaba: Ritmikus tanulmányok
Goldenberg: Ritmusgyakorlatok
Balázs Oszkár : Dobtriók
Balázs - Zempléni : Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Dallamhangszerre:
Klasszikus és jazz standard átiratok az aktuális évfolyam szintjének megfelelően.

Gitár kamarazene:
Gitárduók kezdők számára (Mosóczi M.) „Kezdők muzsikája” (EMB 8805)
Klasszikus standard átiratok az aktuális évfolyam szintjének megfelelően:
Csicsergő szolfézs kamarái
Muszty B. Dobay A. Gitáriskola népdalfeldolgozásai kísérettel
Nagy – Mosóczi I. Kamarái Solfeggio I. Kodály Z. Gárdonyi Z. Bárdos L. Papp L. művek
J. Neuwach (1627) kamaradarabok

Fernando Sor: feldolgozások
Leslie Searle: feldolgozások

Zongora kamarazene:
Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
Manfred Schmitz: Mini Jazz 2. 21 leichte stücke für klavier zu 4 händen
Manfred Schmitz: Mini Jazz 3. 21 leichte stücke für klavier zu 3 händen
Elena Davis: In the hen hause

5 – 10. évfolyam „A”tagozat
Kamarazene (kötelezően választható)

Követelmények
A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Ajánlott tananyag
Furulya kamarazene:
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.
Markovitch Judit: Gradus- kvartettek I.
Más hangszer számára kiadott kottaanyag pl.: fuvola, szaxofon (furulya hangterjedelméhez adaptálva).

Hegedű kamarazene:
Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
Bartók: Duók
Klasszikus standard átiratok az aktuális évfolyam szintjének megfelelően.

Gitár kamarazene:
Régi angol muzsika két gitárra (Mosóczi *M)* „Musica per chitarra” (EMB 8564)
Klasszikus standard átiratok az aktuális évfolyam szintjének megfelelően:
Ukulele dalok
Nagy – Mosóczi III – V
Fernando Sor: kamarák
Turlough O’ Carolan kvartettjei
Spanyol gitárzene feldolgozások
J. Küffner J. Neuwach L. Searle: kamarák
Ludvig: magyar népköltés (duók)
Graciano tarrago Arranged for guitars
F. Sor duettek
Ludvig gitáriskola II. The guitar shool - Iceland
Ütő kamarazene:
Váray László : Tradícionális zene
Marján Csaba: Ritmikus tanulmányok
Goldenberg: Ritmusgyakorlatok
Balázs Oszkár : Dobtriók
Dallamhangszerre:
Klasszikus és jazz standard átiratok az aktuális évfolyam szintjének megfelelően.

Zongora kamarazene:
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)
N. Toropova: Őszi dallam
E. Magalif: Fantomas, fantasie en 4 hands piano based on tune from childhood
E. I. Zhubrova: „Együtt zenélni jó”, hatkezes darabok és két zongorás nyolc kezes darabok gyerekeknek
Léo Dekibes B. Leuthereau, Pizzicato Polka extrait de "Sylvia"
Bethoven – Fantezi: Fur Elise Jazz
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)
Diabelli: Sonatines sur 6 notes - opus 163 – Klavier zu 4 Händen

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Az kamarazene működéséhez szükséges hangszerek, taneszközök
Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio- és videofelvevő és -lejátszó.

7. SZÍNMŰVÉSZET-BÁBMŰVÉSZET

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

A képzés ideje: 8 év
A képzés tanszakai: drámajáték tanszak
Évfolyamok száma: 8 évfolyam

ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	1.	2.	1. (3.)	2.(4.)	3.(5.)	4.(6.)	5.(7.)	6.(8.)
Főtárgy Drámajáték	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgyak Beszédgyakorlatok Mozgásgyakorlatok			0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5
Kötelezően választható tárgyak(pl. vers és prózamondás, tánc és mozgásszínházi tréning, stb.)			1	1	1	1	1	1
Szabadon választható tárgyak	(2)	(2)	1	1	1	1	1	1
Összesen:	2-(4)	2-(4)	4–5	4–5	4–5	4–5	4–5	4-5

Megjegyzés: A fenti táblázat Összesen rovatában az első számok a minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

8. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a **tankönyvek**et, munkafüzeteket, segédeszközöket, a kompetencia alapú oktatáshoz szükséges tanulói programcsomagokat, tanulói eszközöket, tankönyveket a pedagógusok a helyi tanterv tantárgyi követelményeinek, a tanári szabadság elvének és az törvényi előírásainak figyelembe vételével választják ki az elfogadott szakmai munkaközösségek egyetértésével.

A tankönyvek kiválasztásában a következő szempontok érvényesülnek:
A tankönyv

- tartalma illeszkedjen az adott tantárgy tantervéhez;
- adjon lehetőséget a tehetséggondozásra, illetve segítse a felzárkóztatást;
- gondolkodtató, változatos feladatokat tartalmazzon;
- adjon lehetőséget a differenciált foglalkoztatásra, fejlesztésre;
- adjon lehetőséget az önálló tanulói munkáltatása;
- alkalmas legyen a tanult ismeretek gyakorlására, alkalmazására;
- segítse a megértést, az önellenőrzés képességének fejlesztését;
- jól látható, esztétikus fotókkal, ábrázolásokkal illusztrált legyen;
- tetszetős, lehetőleg tartós kivitelű legyen;
- ára legyen mérsékelt.

Ingyenes tankönyvellátásra jogosult alanyi jogon az, aki az érvényes jogszabályokban megjelölt évfolyamokon tanul, illetve az ettől eltérő évfolyamokon a jogszabályok szerint járó normatív kedvezményre igényét benyújtotta, és jogosultságát megfelelően igazolta.

Az ingyenes tankönyveket az iskola a könyvtári állományba vett:

- új tankönyv, vagy
- használt tankönyv egy tanévre történő használatba adásával, könyvtári kölcsönzéssel biztosítja.

Ezeket a könyveket a tanév végén használható állapotban vissza kell adni. Ha a könyv megrongálódik, vagy a tanuló grafitceruzán kívül más írószerrel beleír, vagy aláhúz, beleragaszt olyan jelölőt, amely nem távolítható el, a szülő kártérítésre kötelezett.

A taneszközök és felszerelések kiválasztásánál a célszerűség a legfőbb szempont.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt a megelőző tanév végén írásban tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

9. A választható foglalkozások

1. A kötelező tanórai foglalkozásokon kívül szabadon választható kiegészítő tantárgyi oktatás (felzárkóztatás, tehetséggondozás) folyik, a különböző évfolyamokon ***szakkörök***et biztosítunk a tanulók igénye és a lehetőségeink szerint:

- matematika
- magyar
- drámajáték, színjátszás
- digitális kultúra
- idegen nyelv
- történelem
- sport
  - atlétika
  - labdajátékok
  - tánc
- vizuális kultúra
- személyiségfejlesztő
- kézműves
- egyéb igény szerinti tárgyból.

10. Felkészítés az érettségi vizsgára

Érettségire jelentkezhet az a tanuló, aki legalább elégséges tantárgyi osztályzatot kapott, emelt szintű érettségi letételét a felsőfokú intézményekbe jelentkezni kívánóknak javasoljuk.
Középszintű érettségi vizsgát minden tanult tantárgyból lehet tenni.

Emelt szintű érettségi vizsgára a kötelező vizsgatárgyakon kívül: digitális kultúra, biológia, kémia, média tantárgyakból vállaljuk a felkészítést.

Középszintű érettségi vizsgatárgyak:
Kötelező vizsgatárgyak: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv, és egy választható érettségi vizsgatárgy, amely lehet: az etika tantárgy kivételével minden olyan tantárgy, amelyet 9-12. évfolyamon összesen legalább 138 órában tanult.

A 11. és 12. évfolyamon a közép és emelt szintű érettségire való felkészítéshez a felhasználható **fakultációs foglalkozáso**kat biztosít 11. évfolyamon heti 4, 12. évfolyamon heti 5 órában. A fejlesztési követelményeket a tanulók képességeihez, teljesítményéhez mérten a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet alapján állapítjuk meg.
Emelt szintű fakultációra kizárólag az a tanuló jelentkezhet, aki az adott tantárgyból a gimnáziumi tanulmányai során legalább „jó”, azaz 4-es év végi értékelést kapott.
Az érettségi vizsgát az alábbi rendeletekben foglalt szabályok és tartalom szerint szervezzük:

- 100/ 1997. (VI.13.) korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 40/ 2002. (V.24) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről

A vizsga gyakorlati lebonyolításának szabályait az adott tanév munkatervében rögzítjük, majd nyilvánosságra hozzuk az intézmény honlapján..

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsga követelményeit a 40/2002 (V. 24.) OM rendelet tartalmazza, amely alapján a tanulók minden tanévben megkapják az érettségi tárgyakra vonatkozó témaköröket.
A közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes, 2020-as NAT-ra épülő vizsgakövetelményei az Oktatási Hivatal honlapján, az alábbi linken érhető el:
https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

11. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módjai, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben a tanulmányi rendszerben történő rögzítésével rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét a tanulmányi rendszerben történő rögzítéssel értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor tanulmányi rendszerben értesítő, év végén bizonyítvány és a tanulmányi rendszer útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

A minősítés elvei:

- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése
Érdemjegyek:

- Az első évfolyamon minden tantárgy esetében %-os és/vagy szöveges értékelést alkalmazunk. A tanulókat az 1. sz. függelékben szereplő értékelő lappal értékeljük.

- A második évfolyam 2. félévétől tizenkettedik évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.

- A 2. éfolyam év végétől 12. évfolyam végéig a hagyományos 5 jegyű osztályzattal értékelünk:

5 (jeles)
4 (jó)
3 (közepes)
2 (elégséges)
1 (elégtelen)

Osztályzatok

- A félévi osztályzatot az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.
- tanulóinkat az 1. évfolyamon és a 2. évfolyam 1. félévének végén szövegesen értékeljük. Az értékelés kategóriái: „megfelelt", „jól megfelelt", „kiválóan megfelelt", „felzárkóztatásra szorul".
- Az írásbeli feleletek a szóbeli feleletekkel egyenrangú jegyként számítandóak az osztályzatokba. A témazáró dolgozatok érdemjegyei nagyobb hangsúllyal, 2 jegyként kerülnek beszámításra.
- A tanév végi osztályzat a tanévben szerzett érdemjegyek alapján kerül megítélésre.
- Az egyes tantárgyak osztályzatai a következők:
  jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).
- A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulót legalább egy érdemjeggyel értékelni kell. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
- A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

40 % alatt	**elégtelen**
41 %-60 %-ig	**elégséges**
61 %-75 %-ig	**közepes**
76 %-90 %-ig	**jó**
90 % felett	**jeles.**

- Ezektől a százalékoktól a pedagógus kedvezőbb irányba eltérhet.
- Az osztályozó-, javító- és különbözeti vizsgák esetében a fenti százalékoktól nem lehet eltérni.
- A kisérettségi és a próbaérettségi vizsgákat az érettségi vizsgáknak megfelelő százalékos határok szerint értékeljük.
- A tanulók eredményes felkészülése érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

A tantárgyi teljesítmény értékelésének alsó határa

A félévi és a tanév végi teljesítmény értékelése során az adott tantárgyból elégséges (2) osztályzat megállapításának feltétele a legalább 1,7-es tanulmányi átlag (félévkor a félévi, tanév végén az egész éves átlag alapján). Az 1,7 alatti tantárgyi átlaggal rendelkező tanuló félévi, illetve tanév végi teljesítménye elégtelen (1) osztályzattal kerül minősítésre.

A szülő értesítése

- A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító pedagógus értesíti az elektronikus naplón keresztül a szóbeli értékelést követően azonnal, az írásbeli étékelést követően 3 munkanapon belül.
- Az írásbeli munkák értékelését a pedagógusnak a megírást követő 2 héten belül el kell végeznie.
-

A tanuló magatartásának és a szorgalmának értékelése

- A tanulók magatartásának értékelésénél és minősítésénél az első-tizenkettedik évfolyamon a
    - példás (5),
    - jó (4),
    - változó(3),
    - rossz (2) ,

- a szorgalom értékelésénél és minősítésénél :
    - példás (5),
    - jó (4),
    - változó (3),
    - hanyag (2)

  érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

- A tanulók magatartását és szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.
- A második- nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén értékeli. Digitális munkarend hónapjai esetén a magatartást és a szorgalmat nem értékeljük.
- A második-tizenkettedik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén értékeli.
- A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök a havi értékelések és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.
- A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

<u>Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:</u>

a./ **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- mind a tanítási órán, mind azokon kívül kiemelkedően fegyelmezett,
- tisztelettudó, udvarias tanáraival és társaival is.
- Az iskoláért, társaiért szívesen vállal önként többletmunkát is,
- azt megbízhatóan, jól teljesíti.
- szívesen segít társainak,
- tanulmányi munkáját jól végzi,
- a házirendet betartja,
- kötelességtudó
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője, vagy megrovása;

b./ **Jó (4)** az a tanuló, aki:
- a házirendet betartja,
- udvarias,
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon fegyelmezetten viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon jól teljesíti,
- tanulmányaiban képességeihez mérten megfelelően halad,
- többletfeladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában felkérésre, biztatásra részt vesz,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.
- Segítségére számíthatnak társai.

c./ **Változó (3)** az a tanuló, aki
- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- társaival, a felnőttekkel szemben néha udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- de a figyelmeztetések hatására hibáit igyekszik kijavítani,
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki figyelmeztetése, intője van.

d./ **Rossz (2)** az a tanuló, aki:
- a házirend előírásait, a magatartási szabályokat a figyelmeztetések ellenére sorozatosan, súlyosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen tiszteletlenül, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt,
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

<u>Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:</u>

a./ **Példás (5)** az a tanuló, aki:
- kiemelkedő szorgalommal, rendszeresen készül a tanítási órákra,
- érdeklődő,
- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, egyenletes, megbízható,
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b./ **Jó (4)** az a tanuló, aki:
- a tanítási órákra felkészül,
- a képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,

c./ **Változó (3)** az a tanuló, akinek:
- felkészültsége többször is kifogásolható,
- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d./ **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:
- súlyosan és általában elmulasztja tanulmányi kötelességeit
- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan,
- feladatait többnyire nem, vagy hanyagul és figyelmetlenül végzi el;
- felszerelése gondozatlan, hiányos,
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A jegyek megállapításánál legalább 3 kritérium együttes megléte szükséges.

Dicséret

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten
- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez,

az iskola jutalomban részesítheti.

□ <u>Az iskolai jutalmazás formái:</u>

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:
- szaktanári dicséret,
- napközis nevelői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- főigazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért,

- a közösségért végzett munkáért dicséretben részesíthetők.
- Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- A nyolcadik osztály befejezésekor, a nyolc éven át kiemelkedő tanulmányi, sport, vagy egyéb eredményeket mutatók, példás magatartást tanúsítók a búcsúztató ünnepségen beírják nevüket az iskola aranykönyvébe.
- Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók főigazgatói dicséretben részesülnek.
- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

Büntetés

Azt a tanulót, aki
- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

□ Az iskolai büntetések formái:
- szaktanári figyelmeztetés;
- szaktanári intés,
- szaktanári megrovás,
- napközis nevelői figyelmeztetés;
- napközis nevelői intés
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- főigazgatói figyelmeztetés;
- főigazgatói intés;
- főigazgatói megrovás;
- fegyelmi eljárás a Kt. 76. §-a alapján

a) Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

b) A dicséretet és a büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni. Ennek teljesítése az osztályfőnök feladata.

12. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezése

*A*z oktatás minőségének javítására – a fenntartó engedélyének függvényében - a következő tárgyakból ***csoportbontás***t biztosítunk:
- ***Idegen nyelvek***
- ***Digitális kultúra***
- ***A gimnáziumban: matematika***

Az azonos tárgyú csoportokban a haladási szint szerint végezzük a csoportbontást.

Egyéb foglalkozások:

- ***szakkörök, sportkörök***
- ***fejlesztő foglalkozások***
- ***napközis és iskolaotthonos foglalkozások***
- ***szabadidős foglalkozások***
- ***fakultációs foglalkozások***

Az egyéb foglalkozásokat a tanulói igények és a személyi feltételek függvényében szervezzük.
A szakvéleménnyel rendelkező tanulók egyéni vagy csoportos fejlesztő foglalkozásait a tanítási időszakban szervezzük.
A testnevelésórák az egyes osztályokban/évfolyamokban nemek szerint is bonthatók.

13. A tanulók fizikai állapotának mérése

A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelés tantárgyat tanító nevelők végzik el a testnevelés órákon, tanévenként januártól májusig hónapban. A felmérés a „NETFIT" rendszer alapján kerül összeállításra.

A mérés eredménye alapján a nevelők az évente kapott eredményeket összehasonlítják, a tanulók fizikai állapotát, általános teherbíró képességét vizsgálják, a szülők tudomására hozzák az MDSZ honlapján, a tanulók egyéni kódszáma szerint.

14. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

1. Folyamatos megfigyelés
2. Év eleji felmérés
3. Témazáró felmérések
4. Félévi szintfelmérés
5. Év végi szintfelmérés
6. Szóbeli feleletek
7. Írásbeli feleletek, feladatok megoldása
8. Projektek szöveges értékelése
9. 10- 11. évfolyamon a kisérettségi szervezése a kötelező érettségi tantárgyakból.
10. évfolyamon matematika és történelem, 11. évfolyamon magyar és angol tantárgyakból kell kisérettségit tenni.

A kisérettségik időpontja:

- angol nyelv: 11. évfolyam – március
- magyar: 12. évfolyam – szeptember
- matematika: 10. évfolyam – május
- történelem: 10. évfolyam – április

A szaktanárok a fenti időpontoktól kizárólag az intézményvezető engedélyével térhetnek el.

Digitális munkarend esetén a tanulmányi vizsgák megtartásáról az adott helyzet alapján a munkaközösségek javaslata alapján születik döntés.
10. Digitális munkarend esetén kiegészül a következőkkel: online tesztek, beadandó feladatok, online felelet.

- Az egyes tantárgyak ellenőrzésénél a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül bármely tanítási órán szóban és írásban is ellenőrizhetik (szóbeli, ill. írásbeli felelet).
- Az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak. A témazáró dolgozat írásának időpontját legalább egy héttel a dolgozat írása előtt a tanulók tudomására kell hozni. Egy napon legfeljebb 2 tantárgyból lehet témazárót írni.
- Projektzáráskor szóbeli és írásbeli értékelést adunk.
- A magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból az első-negyedik évfolyamon a tanév végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek.
- A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük
- Idegennyelvi vizsga a 7. évfolyamon.

A tanulói dolgozatok kezelése

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 1. sz. melléklete alapján a tanár köteles az tanulói dolgozatokat 1 évig megőrizni.

A nevelőtestület döntése alapján a pedagógusok a dolgozatokat hazaküldhetik megtekintésre azzal a feltétellel, hogy a tanuló másnap azt visszahozza.

A dolgozatba való betekintéssel, másolat készítésével kapcsolatosan a 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról 33.§ rendelkezései alapján kell eljárni:

(1) Az ügyfél az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthet az eljárás során keletkezett iratba.
(4) Az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy - kormányrendeletben meghatározott költségtérítés ellenében - másolatot kérhet, amelyet a hatóság kérelemre hitelesít.
A fentiek alapján:
- Az iskola tájékoztatási kötelezettségéhez tartozik, hogy biztosítsa a dolgozatokba való betekintést.
- A szülő a fogadóórákon, vagy ettől eltérő, előre egyeztetett időpontban az intézményben megtekintheti gyermeke dolgozatát.
- A szülő a dolgozatról fényképet, kivonatot készíthet.
- A szülő költségtérítés ellenében a dolgozatról másolatot kérhet.

Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli házi feladatok meghatározásának elvei és korlátai

A tanuló a tananyag elsajátítása, gyakorlása, elmélyítése céljából egyik óráról a következőre kötelező írásbeli és/vagy szóbeli, egyéni vagy csoportos kutatási feladatot és nem kötelező ún. „szorgalmi" házi feladatot kap.

Házi feladat a hétvégét megelőző órán, ill. hosszabb tanítási szünetekre is adható, de ennek mértéke nem haladhatja meg a hétközbeni házi feladatok mértékét. Kivételt képez az olvasás (pl. a házi olvasmányok esetében).

A szóbeli és írásbeli házi feladatok, gyűjtőmunkák mennyiségénél és minőségénél figyelembe kell venni a következőket:

- a feladatok mennyisége olyan legyen, hogy ne jelentsen a tanulók számára aránytalanul nagy terhet,
- figyelembe vesszük, hogy a tanulók több tantárgyból is kapnak házi feladatot,
- a feladatok a tanítási órán tanult ismeretekkel megoldhatók legyenek,
- kerüljük a nagy mennyiségű, mechanikus munkavégzést igénylő házi feladatokat.
- Az írásbeli házi feladatokat a következő órán közösen, vagy egyénileg mindig ellenőrizzük, a hibákat javíttatjuk.
- A tanulószobai illetve napközis foglalkozás ideje alatt megfelelő szervezéssel és foglalkozás-vezetéssel biztosítani kell, hogy a tanulók másnapra felkészüljenek. A foglalkozásokat vezető pedagógus ellenőrzi az írásbeli feladatok elkészítését és ellenőrzi, segíti a szóbeli tanulást.
- Törekeszünk arra, hogy a tanulók az adott napon feladott házi feladatokat maradéktalanul elvégezzék. Ehhez a nyugodt, tanulást segítő légkör megteremtése a foglalkozást tartó pedagógus feladata.
- Hétvége előtt, péntekről hétfőre, annyi házi feladatot adjunk, hogy legyen idő a pihenésre és kikapcsolódásra. Az ekkor feladott házi feladat mennyisége nem lehet több, mint a hétközbenié.
- Az őszi, téli, tavaszi, szünet a kikapcsolódást szolgálja, az erre az időszakra adott feladat mennyisége nem haladhatja meg az egy tanórára adható mennyiséget. A nyári szünetre csak szorgalmi feladat, illetve olvasás adható.

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

1. A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a tantárgyankénti minimumkövetelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
2. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A továbbhaladáshoz a tanulónak minden tantárgyból az „elégséges" év végi osztályzatot kell megszereznie.
3. Ha a tanuló tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
4. A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból

osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola főigazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- az iskola főigazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
- magántanuló volt,
- és/vagy a tanév során érdemjeggyel nem volt értékelhető,
- a tanév során azért nem volt értékelhető, mert az adott tantárgy tanítási óráinak 30 %-áról vagy összesen 250 tanítási órát meghaladóan igazoltan hiányzott, a nevelőtestület döntése, valamint a vonatkozó jogszabályok alapján.

5. Az első évfolyamon a köznevelési törvény előírásának megfelelően a tanuló csak abban az esetben nem léphet magasabb évfolyamba, ha az adott tanév során 250 óránál többet mulasztott.

6. A 2-12. évfolyamon a tanuló évet ismételni köteles, ha az adott tanév során 4 vagy több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, vagy 250 óránál többet mulasztott, emiatt nem volt osztályzattal értékelhető, és a nevelőtestület nem járult hozzá az osztályozó vizsga letételéhez. A nevelőtestület abban az esetben tagadhatja meg az osztályozó vizsga letételét, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma az adott tanévben a 20 tanítási órát meghaladja, valamint az iskola eleget tett az értesítési kötelezettségének.

15. A tankötelezettség teljesítése, egyéni munkarend

A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.
A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel.

A felmentést engedélyező szerv dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget. Az intézmény a vonatkozó jogszabályok szerint biztosítja a tanktelezettség egyéni munkarend szerint történő teljesítését az engedéllyel rendelkező tanulók számára.
A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés mellőzhető, amennyiben a főigazgató engedélyezi. Ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.
Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola főigazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

16. Lázár Ervin program

Iskolánk részt vesz a Lázár Ervin programban.
A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján Magyarország Kormánya egyetértett azzal, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása szempontjából fundamentális jelentőségű érték, ennél fogva kiteljesítése az állam kiemelt felelőssége. A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

17. Nemzeti Emlékezetpedagógiai Program

Magyarország Kormánya a NEP kiterjesztéséről szóló 1050/2024. (III.7.) Korm. határozat kiadása útján is támogatja a fiatalok nemzeti identitástudatának erősítését.
A program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül, a köznevelési intézményekbe járó 7-11. évfolyamon tanuló diák részére ingyenesen biztosítja a nemzeti vagy történelmi emlékhelyeken megtartott emlékezetpedagógiai programokon történő részvételének az élményét.
A program fókuszában a nemzeti emlékezet és az örökségünkhöz való kapcsolódás áll. A nemzeti és történelmi emlékhelyek szervezett felkeresését jelenti a Nemzeti alaptanterv által lehetővé tett mélységelvű, élmény alapú tananyagfeldolgozás keretében, iskolai közösségi tanulmányi kirándulás formájában, tanítási időben, az iskolák által választható módon.
A programban olyan nemzeti és történelmi emlékhelyek vesznek részt, amely a felmérések alapján rendelkeznek a megfelelő látogatófogadási infrastruktúrával, idegenvezetéssel és múzeumpedagógiai kínálattal.

18. Környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelés

Fontos, hogy a környezettudatosságra nevelés, fenntarthatóságra nevelés hangsúlyos szerepet kapjon az oktató-nevelő munka során.
Szerves részét kell képezze az iskola mindennapjainak. Jelen kell lennie a különböző tantárgyak oktatásában, a délutáni tevékenységek, iskolai rendezvények és programok, iskolán kívüli tevékenységek során.

Alapvető célkitűzések környezeti nevelés, fenntarthatóságra nevelés tekintetében:

- Szemléletformálás, környezettudatosságra nevelés, a fenntartható fejlődés elveinek érvényesítése a napi gyakorlatban.
- Tanítványaink szüleinek bevonása az intézmény környezetvédelmi, valamint fenntarthatóságra nevelés tevékenységébe.
- A környezetkímélő magatartás legyen meghatározó erkölcsi alapelv egyéni és közösségi szinten egyaránt.

- Legyen szempont az újrahasznosítás.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- A környezetvédelmi tevékenység folyamatos továbbfejlesztése, a tervezett feladatok esetében a megjelölt határidők betartása.
- Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.
- A fenntarthatóság pedagógiájában a környezettudatos gondolkodás, életmód kialakítása, elmélyítése, együttműködve a szülői házzal, társadalmi szervezetekkel.

A környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelés megvalósítása a mindennapi gyakorlatban:

- A pedagógusok minden tantárgy esetében, valamint a tanórán kívüli programok megvalósítása során kihasználják a lehetőségeket a környezettudatosságra nevelésre, a fenntartható fejlődés iránti elkötelezettség kialakítására.
- Szelektíven gyűjtjük a papírhulladékot az iskolában elhelyezett konténerekben.
- A tanulókat arra neveljük, hogy legyen fontos számukra és vegyenek részt az iskola környezetének tisztán tartásában.
- A téli hónapokban kiemelt szerepet kap a madáretetés.
- A mindennapok során felhívjuk a tanulók figyelmét a víz- és energiatakarékosságra, alapvető célunk, hogy ezek mindennapi rutinná váljanak.
- Környezetvédelmi munkacsoport dolgozik a környezettudatossággal, fenntarthatósággal kapcsolatos feladatok megvalósításán, segíti a pedagógusok munkáját, az tanulók elkötelezését.
- Újrahasznosítás lehetőségeinek kihasználása: technika és tervezés, vizuális kultúra órán és a délutáni egyéb foglalkozásokon különböző tárgyak készítése, ebből kiállítás rendezése.

19. Közösségi szolgálat

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról előírásainak megfelelően a középiskolai nappali képzésben résztvevő és az érettségi vizsgát 2016. január 1-ét követően megkezdő tanulók esetében az érettségi vizsga megkezdésének feltétele az 50 óra közösségi szolgálat teljesítése.
Nem kell közösségi szolgálatot teljesíteni azon sajátos nevelési igényű tanulóknak sem, akiket a szakértői bizottság javaslata alapján a közösségi szolgálat alól az igazgató határozatban mentesített.

A közösségi szolgálat keretei között a 18. életévüket betöltött tanulók esetében véradási tevékenységre legfeljebb négy óra beszámítható oly módon, hogy egy véradási alkalom 4 óra közösségi szolgálatnak felel meg.

A közösségi szolgálat az alábbi területeken teljesíthető:
a) az egészségügyi,

b) a szociális és jótékonysági,
c) az oktatási,
d) a kulturális és közösségi,
e) a környezet- és természetvédelemi,
f) a katasztrófavédelmi,
g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős,
h) az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzési terület.

A közösségi szolgálat teljesítése nem zavarhatja a tanítási órák rendjét.
A partnerekkel együttműködési megállapodást kötünk.

20. Boldogságóra Alapprogram

Az intézmény alsó tagozatos osztályai részt vehetnek a Boldogságóra Alapprogramban, amely a Boldogságóra Integrált Program egyik alapját képezi. A program a pozitív pszichológia eredményeire épül, célja a tanulók érzelmi intelligenciájának, önismeretének, kitartásának és társas kapcsolatrendszerének fejlesztése. A foglalkozások során a gyermekek megtanulják felismerni és megélni a mindennapi élet örömteli pillanatait, valamint olyan készségeket sajátítanak el, amelyek hozzájárulnak a kiegyensúlyozott, boldog élethez és a tanulási motiváció fenntartásához. A Boldogságóra Alapprogram 2014 óta működő program, amely a gyerekek boldogságra való képességét fejleszti. Alapja a pozitív pszichológiai kutatásokon nyugszik, többek között Sonja Lyubomirsky és Barbara Fredrickson munkái. Célja, hogy a gyerekek elsajátítsák a boldogságnövelő stratégiákat és technikákat.

A tanév 10 hónapja során a következő témákat dolgozza fel:

1) Hála gyakorlása
2) Optimista gondolkodás gyakorlása
3) Társas kapcsolatok ápolása
4) Boldogító jócselekedetek
5) Célok kitűzése és elérése
6) Megküzdési stratégiák
7) Apró örömök élvezete
8) Megbocsátás gyakorlása
9) Testmozgás fontossága
10) Fenntartható boldogság

A program tartalmazza a témákhoz kapcsolódó elméleti hátteret, meséket, történeteket, feladatlapokat, csapatjátékokat, gyerekdalokat és relaxációs gyakorlatokat.

21. Az általános iskola 1-4. évfolyamán folyó gyermekközpontú nevelés-oktatás megvalósítása

1. Gyermekbarát napirend

Intézményünk a tanítási nap kezdetét a gyermekek testi-lelki szükségleteit, életkori sajátosságait és aktuális állapotát figyelembe vevő, nyugodt és biztonságos keretek között szervezi.
A reggeli ügyeletet követően a tanulók 7:30 órakor léphetnek be a tantermekbe. A 7:30–7:45 óra közötti időszak az iskolai napra való nyugodt felkészülést szolgálja. Ekkor a tanulók szükség esetén elfogyasztják reggelijüket az ebédlőben, váltócipőt váltanak, kipakolnak a táskájukból, előkészítik felszerelésüket, rendezik személyes és tanulási környezetüket, valamint fokozatosan felkészülnek a tanítási napra.
7:45–8:00 óra között az első órát tartó pedagógus vezetésével reggeli ráhangolódás zajlik. Ennek célja az érzelmi biztonság megteremtése, a közösséghez való kapcsolódás, a figyelem és motiváció fokozatos kialakítása, valamint a tanulási tevékenységre való ráhangolás.
A reggeli ráhangolódás során a pedagógus a gyermekek aktuális állapotához igazodva beszélgetőkört, közös éneklést, rövid mozgásos tevékenységet, játékot, mesehallgatást vagy zenehallgatást szervezhet. A tanító és a gyermekek lehetőséget kapnak aktuális érzelmeik, élményeik megosztására. A személyes élmény megosztása önkéntes.
A reggeli ráhangolódás tartalmát a pedagógus az osztály életkori sajátosságaihoz, aktuális állapotához és szükségleteihez igazítja. A reggeli időszak alapelve a nyugodt megérkezés, az elfogadó légkör, az érzelmi biztonság, az önállóság támogatása, a játékosság, a mozgás és a közösségi kapcsolódás.
A reggeli ráhangolódást követően 8:00-kor megkezdődik az 1. tanítási óra.

2. Rugalmas óraszervezés

Intézményünkben a tanórák időtartama 45 perc marad, azonban a tanulásszervezés rugalmasan, a tanulók életkori sajátosságaihoz és aktuális figyelmi állapotához igazodva történik.
A 45 perces tanóra első 5 perce motiváló, játékos bevezető, az utolsó 5 perce pihentető levezetés. A fennmaradó 35 perc során a tanulási tevékenységeket rövid, pihentető, mozgásos, játékos vagy figyelemfrissítő blokkok szakíthatják meg. A hosszabb elmélyülést igénylő tevékenységek, projektek és alkotófeladatok megvalósítása érdekében az intézmény lehetőséget biztosít összefüggő tanulási blokkok szervezésére. A pedagógiai és órarendi lehetőségek figyelembevételével – tömbösített, összevont szervezés is alkalmazható annak érdekében, hogy az alkotótevékenység, az eszközök előkészítése és a munkakörnyezet rendezése megfelelő időkeretben valósulhasson meg.

3. Hosszabb mozgásos szünetek, nyugodt ebédidő és pihenőidő

Intézményünk egész napos oktatási rendjét a tanulók életkori sajátosságaihoz, terhelhetőségéhez és természetes életritmusához igazítva szervezzük. A napirend kialakításakor törekszünk arra, hogy a koncentrált tanulási időszakokat mozgás, étkezés, pihenés, szabad játék és közösségi tevékenység váltakozása kísérje.
A nagyobb figyelmi terhelést igénylő fő tantárgyak, különösen a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika, elsősorban a délelőtti időszakban kapnak helyet. A készségtárgyak, a testnevelés, a szakkörök, valamint a művészeti, alkotó és közösségi tevékenységek a délutáni időszakban is szervezhetők.

Az ebédeltetés az ebédlő befogadóképességéhez igazodva, a 4. tanítási órát követően folyamatosan, az ebédeltetési rendnek megfelelően történik. Az ebédeltetés időpontja nem jelent minden osztály számára azonos napirendet; a pedagógus a tanulási folyamatot ehhez rugalmasan igazítja.
Az ebédet követően a tanulók számára biztosítjuk a nyugodt pihenés, a kötetlen tevékenység és a szabad levegőn való játék lehetőségét. A szabad levegőn tartózkodást és a mozgást a napirend természetes és rendszeres részeként kezeljük.
A délutáni időszakban a pedagógus a tanulók aktuális állapotát és terhelhetőségét figyelembe véve törekszik a kötött és kötetlen tevékenységek megfelelő váltakoztatására. Célunk, hogy az egész napos iskolai jelenlét ne jelentsen folyamatos tanulási terhelést, hanem a tanulás, a pihenés, a játék, a mozgás és a közösségi élmények kiegyensúlyozott egységét biztosítsa.
A tanulók a nap folyamán a pedagógus irányításával és felügyeletével vesznek részt a tanórai és a kötetlen tevékenységekben. Az ebédeltetés az ebédlőben, a pedagógus szervezésével és a pedagógiai asszisztensek közreműködésével történik. Az ebédet követő pihenés és kötetlen idő az osztály szükségleteihez igazodva a tanteremben, illetve az iskola egyéb alkalmas helyiségeiben valósulhat meg. A szabad levegőn való tartózkodás és játék az iskola udvarán, illetve pedagógiai szempontból indokolt esetben séta vagy játszótér igénybevételével történhet, a pedagógus felügyeletével.

4. Komplex, tantárgyközi élmény- és projektnapok

Intézményünkben a tanulási folyamat részeként komplex, tantárgyközi élmény- és projektnapokat, illetve projektheteket szervezünk. Céljuk az élményalapú, gyakorlatorientált tanulás, a tantárgyi ismeretek összekapcsolása, valamint a tanulók együttműködési, kommunikációs, kreatív, problémamegoldó és önálló tanulási képességeinek fejlesztése.
A projektek témáját és időtartamát az adott tanév pedagógiai céljaihoz, a tanulók életkori sajátosságaihoz és érdeklődéséhez igazítjuk, ezért azok évről évre változhatnak. A projektek során a tanulók egyéni és csoportos, differenciált tevékenységekben vesznek részt, és a projekt témájához kapcsolódó produktumot hoznak létre.
A projektek tervezését egységes intézményi projekttervezési sablon segíti, amely rögzíti a projekt célját, fejlesztési területeit, tevékenységeit, tantárgyi kapcsolódásait, produktumát és értékelését. Az értékelés elsősorban fejlesztő, a tanulók aktivitását, együttműködését, önállóságát és fejlődését veszi figyelembe.
A tanév folyamán legalább 4 élmény-és projektnapot szerveznek a pedagógusok, ezeket az intézmény éves munkatervében határoznak meg.

5. Iskolán kívüli tanulási helyszínek rendszeres használata

Az iskolán kívüli tapasztalati tanulás keretében célunk, hogy a tanulók a tanórákon megszerzett ismereteiket valós környezetben, élményszerű tevékenységen keresztül mélyítsék el. Halásztelek helyi adottságaira építve elsősorban az intézmény környezetében található Márai Sándor Közművelődési Intézmény és Városi Könyvtár, a Csepel-szigeti Homokhátság Tanösvény, a Németh Ferenc Sportcentrum és játszóterek rendszeres bevonásával biztosítunk lehetőséget a tapasztalati, cselekvésen alapuló tanulásra.

A programok szervezése és lebonyolítása során az alábbi alapvető szabályokat kell betartani.

- A tanulók csak pedagógus vagy az intézmény által kijelölt kísérő felügyeletével vehetnek részt az iskolán kívüli programon.

- Indulás előtt a pedagógus ismerteti a program helyszínére és az adott tevékenységre vonatkozó legfontosabb balesetvédelmi szabályokat.
- A tanulók kötelesek a pedagógus és a kísérők utasításait betartani, a kijelölt csoporttól engedély nélkül nem távolodhatnak el.
- A közlekedés során, a gyalogos közlekedésre vonatkozó szabályokat be kell tartania.
- A pedagógus a program megkezdése előtt lehetőség szerint ellenőrzi a helyszín biztonságos használhatóságát valamint felméri az esetleges veszélyforrásokat.
- Baleset vagy rosszullét esetén a tevékenységet azonnal meg kell szakítani a tanuló számára a szükséges elsősegélyt biztosítani kell és értesíteni kell az intézmény vezetését.

6. A házi feladat és az otthoni gyakorlás rendje

Intézményünk egész napos oktatási rendjéhez igazodva az írásbeli házi feladatok elkészítése az iskolai tanulási időben megtörténik. Ez alól kivételt képezhet, ha a gyermek a délutáni foglalkozásokon, amelyeken a házi feladat elkészítése történik, egyéb elfoglaltság miatt nem vesz részt (például zenei képzés, szakkörök, ebéd utáni hazamenetel, betegség, stb.).
Az otthoni írásbeli szorgalmi feladatadás elsődleges célja az iskolában tanultak megerősítése, gyakorlása és automatizálása, valamint az önálló tanulási szokások fokozatos kialakítása.
A tanulók fejlődését és érdeklődését szorgalmi és választható gyakorlófeladatokkal rendszeresen segítjük. Ezek lehetőséget teremtenek az egyéni érdeklődés, a tehetség és az önálló tanulás kibontakoztatására, és nem növelik a kötelező otthoni tanulás terhét. A pedagógus a gyakorlás eredményét életkornak megfelelő, támogató visszajelzéssel erősíti meg.
Az otthoni szóbeli gyakorlás elsősorban rövid, rendszeres tevékenységeket jelent, így különösen: hangos olvasást, memoriterek gyakorlását, a szorzótábla ismétlését, tanult ismeretek áttekintését, valamint idegen nyelvi szókincs gyakorlását.
A pedagógus az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek figyelembevételével jelöli ki a szóbeli gyakorlás tartalmát és mennyiségét.
Az otthoni szóbeli gyakorlás javasolt időkerete 1–2. évfolyamon legfeljebb napi 20–25 perc, 3–4. évfolyamon legfeljebb napi 35–40 perc. Nem cél, hogy minden tanítási napon valamennyi tantárgyból otthoni szóbeli feladatot kapjanak a tanulók. A feladatadás során a pedagógus törekszik a terhelés egyenletes elosztására.
Hétvégére, valamint a tanítási szünetek időtartamára kötelező írásbeli házi feladatot nem adunk. A szünetek elsődleges célja a pihenés, a feltöltődés és a családdal, valamint az életkorhoz illeszkedő szabad tevékenységekkel töltött idő biztosítása. A tanulók számára ugyanakkor a szabadon választható olvasás, gyakorlás és érdeklődésük szerinti tevékenységek lehetősége továbbra is ajánljuk.

7. A fejlesztő értékelés alapelvei és szempontjai

Az alsó tagozatos tanulók fejlesztő értékelésének elsődleges célja a tanulási folyamat támogatása, a tanulók fejlődésének nyomon követése, valamint a további fejlődéshez szükséges megerősítés és útmutatás biztosítása. Az értékelés során törekszünk arra, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelő, személyre szabott, fejlesztő és motiváló visszajelzést adjunk a tanulókról. A tanulók fejlődéséről és előrehaladásáról a szülők rendszeres tájékoztatást kapnak. A szöveges értékelést kéthavonta (október, december, február és április hónap utolsó hetében) a KRÉTA rendszerben, a szülői felületen, üzenet formájában juttatjuk el a szülők részére.

Az értékelés során az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- a tanuló aktuális tudásszintjét és teljesítményét;
- a tantervi követelményekhez viszonyított előrehaladását és fejlődését;
- a tanuló egyéni képességeit és adottságait;
- a korábbi teljesítményéhez viszonyított egyéni fejlődés mértékét;
- a tanulásban mutatott aktivitást, érdeklődést és motivációt;
- a feladatok elvégzésében tanúsított kitartást, szorgalmat és erőfeszítést;
- az önálló munkavégzés szintjét;
- a tanult ismeretek alkalmazásának képességét;
- a problémamegoldó, gondolkodási és kommunikációs készségek fejlődését;
- az együttműködési készséget, a társakkal és a pedagógusokkal való együttműködést;
- a tanuló feladattudatát, felelősségvállalását és munkafegyelmét;
- a hibák felismerésének és javításának, valamint az önellenőrzésnek a képességét;
- a tanuló önmagához viszonyított fejlődését.

A szöveges értékelés során a pedagógus nem a hibákra és hiányosságokra helyezi a hangsúlyt, hanem kiemeli a tanuló erősségeit, eredményeit és fejlődési lehetőségeit.
Kiemelt alapelv, hogy az értékelés ne a tanulók egymáshoz viszonyított teljesítményét, hanem a tanuló önmagához mért fejlődését és a kitűzött követelményekhez való viszonyát tükrözze. Az értékelés segíti az önismeretet, az önértékelést és a tanuláshoz való viszonyt.
A pedagógus a szöveges értékelésben szükség szerint megfogalmazza a további fejlődéshez vezető konkrét feladatokat és fejlesztési irányokat is. A tanuló értékelése során figyelembe kell venni az egyéni bánásmódot igénylő tanulók sajátos szükségleteit, valamint az esetleges egyéni fejlesztési szempontokat.

8. A mindennapos élményszerű testnevelés megszervezése

Intézményünkben a mindennapos testnevelés megvalósításakor kiemelt szempont a mozgás megszerettetése, a rendszeres fizikai aktivitás iránti pozitív attitűd kialakítása és a tanulók sokoldalú mozgásfejlesztése.
A testnevelésórákon törekszünk a játékos, változatos, élményt nyújtó mozgásformák alkalmazására, amelyek egyaránt fejlesztik a mozgáskoordinációt, az egyensúlyérzéket, a testtudatot, a térbeli tájékozódást, a figyelmet, az együttműködést és a szabálykövetést. A mozgás lehetőséget teremt a feszültség oldására, az önbizalom és a kudarctűrés erősítésére, valamint a közösségi kapcsolatok fejlesztésére.
Lehetőség szerint a testnevelés egyes foglalkozásait szabadtéri vagy alternatív helyszíneken, illetve változatos mozgáskörnyezetben szervezzük. Előtérbe helyezzük a közösségi és élménymozgásokat, a játékos ügyességi feladatokat, a csapat- és népi játékokat, az akadálypályákat, valamint az életkornak megfelelő egyéb mozgásformákat.
A mozgásfejlesztés során figyelembe vesszük a tanulók életkori és egyéni sajátosságait, törekszünk a sikerélmény biztosítására és a differenciált feladatadásra. A mindennapos mozgás lehetőségeit az iskolai és a délutáni szabadidős tevékenységekben is igyekszünk bővíteni.

9. A művészeti nevelés és a művészettel nevelés láthatóvá tétele

Intézményünkben a művészeti nevelés a gyermekek személyiségfejlesztésének, önkifejezésének, kreativitásának és közösségi nevelésének fontos eszköze. Célunk, hogy a tanulók életkoruknak megfelelően rendszeresen találkozzanak a zene, az ének, a képzőművészet, a mese, a vers, a tánc és a színjátszás értékeivel, valamint lehetőséget kapjanak saját alkotásaik létrehozására és bemutatására.

A művészettel nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk az élményszerűségre, az alkotás örömére, az egyéni kifejezés szabadságára, az egymás munkája iránti tiszteletre és a közösségi élményekre.

A program pedagógiai alapelve

A művészeti programban nem kizárólag a tehetséges vagy szereplésre vállalkozó gyermekek részvételére építünk. Törekszünk arra, hogy minden gyermek megtalálja a számára örömet jelentő művészeti tevékenységet, és saját képességeihez mérten sikerélményhez jusson.
A program eredményességét nem csupán a fellépések, versenyeredmények és elkészült alkotások mutatják. Ugyanilyen fontosnak tartjuk a gyermekek kreativitásának, önbizalmának, együttműködésének, kulturális érdeklődésének és önkifejezési képességének fejlődését.
A művészet így intézményünkben nem csupán tananyag és program, hanem a mindennapi nevelés és közösségformálás eszköze.

A művészeti nevelés tervezése a tanév folyamán

Az alsó tagozatos munkaközösség a tanév elején elkészíti az intézmény éves művészeti nevelési programtervét, amely az intézményi éves munkaterv mellékletét képezi. A programterv tartalmazza a tanévre tervezett művészeti tevékenységeket.

10. Tapasztalati természettudományos és matematikai tanulás

Az oktató-nevelő munka során kiemelt szerepet kap a cselekvéses, tapasztalati tanulás. Célunk, hogy a tanulók

- lehetőség szerint ne kész ismereteket kapjanak, hanem saját megfigyeléseik, méréseik, próbálkozásaik és következtetéseik révén jussanak el az új ismeretekhez
- egyre tudatosabban végezzék a megfigyelést, hasonlítsanak össze, rendszerezzenek, becsüljenek, kísérletezzenek és következtetéseket fogalmazzanak meg
- közvetlen tapasztalatszerzés mellett kérdéseket fogalmazzanak meg, előzetes feltevéseket tegyenek, méréseket végezzenek, adatokat rögzítsenek
- fokozatosan közelítsenek a tudatos, önálló kutató- és problémamegoldó tevékenységhez.

A foglalkozások során törekedni kell arra, hogy a matematikai és természettudományos tartalmak a tanulók közvetlen, mindennapi környezetéhez kapcsolódjanak.
Ennek érdekében rendszeresen alkalmazhatók:

- udvari megfigyelések és környezeti séták;
- valódi tárgyakkal végzett válogatási, rendezési és számlálási feladatok;
- becslés és azt követő tényleges mérés;
- nem szabványos mérőeszközök használata, például lépés, tenyér, zsineg;
- később egyszerű szabványos mérőeszközök megismerése;
- természetes anyagok, termések, levelek, kavicsok és egyéb kézzel fogható tárgyak vizsgálata;
- egyszerű megfigyelések, kísérletek és azok eredményeinek megbeszélése;
- mozgással kísért matematikai tevékenységek;
- páros és csoportos problémamegoldás;
- egyszerű adatgyűjtés és képes diagramok készítése;
- a tanulói tapasztalatok szóbeli megfogalmazása és közös rendszerezése;
- kérdéseket fogalmazzanak meg;
- megfigyelési és mérési szempontokat válasszanak;
- előzetes becslést vagy hipotézist fogalmazzanak meg;
- kiválasszák a megfelelő mérő- vagy vizsgálati eszközt;

- méréseket és egyszerű kísérleteket végezzenek;
- adataikat önállóan rögzítsék;
- táblázatokat és diagramokat készítsenek;
- eredményeiket összehasonlítsák;
- tapasztalataik alapján következtetéseket fogalmazzanak meg;
- társaik előtt beszámoljanak munkájuk eredményéről;
- a közvetlen környezet rendszeres megfigyelése és vizsgálata;
- az udvari mérés és az iskolai környezetben végzett matematikai tevékenység;
- a tanulók saját kérdéseinek, ötleteinek és magyarázatainak ösztönzése;
- a matematikai, illetve természettudományos szókincs fokozatos bővítése;
- az udvar mint szabadtéri tanulási és mérési helyszín használata;
- a becslés, mérés és ellenőrzés tudatos alkalmazása;
- a hosszúság, tömeg, űrtartalom és hőmérséklet gyakorlati mérése;
- a páros és csoportos kutatómunka.

A mérési tevékenységek során fontos alapelv a becslés – mérés – összehasonlítás – következtetés folyamatának fokozatos kialakítása. A tanulók tapasztalják meg, hogy ugyanaz a mennyiség többféleképpen is mérhető, és a mérés eredménye függ a választott mérőeszköztől és mértékegységtől.
A tanulási folyamat során a pedagógus elsősorban kérdésekkel, problémahelyzetekkel és megfigyelési szempontokkal irányítja a tanulókat, teret adva az önálló felfedezésnek és a különböző megoldási módok kipróbálásának.
Az órák rugalmasan alakíthatók az évszakokhoz, az időjáráshoz, az iskola környezetének adottságaihoz és a tanulócsoport aktuális érdeklődéséhez. Az udvari és környezetmegfigyelési tevékenységek szükség esetén tantermi, illetve folyosói tevékenységgel helyettesíthetők.

11. A délutáni idősáv gyermekközpontú szervezése

Intézményünk alsó tagozatán az egész napos nevelés-oktatás részeként a délutáni időszakot a délelőtti tanulásra épülő, ugyanakkor attól eltérő ritmusú, gyermekközpontú tevékenységek jellemzik. A délutáni időszakban helyet kap az önálló tanulás és gyakorlás, a mozgás, a szabad játék, a mindennapos mese és olvasás, az alkotás, valamint a közösségi és fejlesztő tevékenységek.
A foglalkozások szervezése során figyelembe vesszük a tanulók életkori sajátosságait, aktuális terhelhetőségét és egyéni szükségleteit. A tevékenységek időtartamát és sorrendjét az órarendhez, az étkezéshez, a testnevelés szervezéséhez, az időjáráshoz és a helyi lehetőségekhez rugalmasan igazítjuk.
Az első és második évfolyamon valamennyi tanuló számára szakköri formában biztosítjuk az angol nyelvvel és az informatikával való játékos, életkorhoz igazodó ismerkedést. A délutáni tanulási időben kiemelt célunk az önálló tanulási szokások kialakítása, valamint a szükségletekhez igazodó felzárkóztatás és tehetséggondozás.

A délutáni időszak fő tevékenységei:
- ebéd és tisztálkodás
- pihenés, csendes tevékenység
- szabad játék
- szabadtéri mozgás
- önálló tanulás és gyakorlás pedagógusi segítséggel
- írásbeli házi feladat elkészítése
- szabadidős, művészeti, közösségi vagy fejlesztő foglalkozás

A fentieket a délutáni egyéb foglalkozások keretében szervezzük, amelyekhez a pedagógusok tanmenetet készítenek. A sorrend és a foglalkozásokon belüli időbeosztás az osztályok igényeihez, a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotához és a helyi körülményekhez igazodik.

A délutáni foglalkozások elsősorban a már meglévő eszközökre és helyszínekre épülnek:

- iskolaudvar, tantermek;
- iskolai könyvtár;
- AMI-val közösen használható lehetőségek;
- labdák, ugrókötelek és udvari játékok;
- társasjátékok, kártyák, kirakók;
- könyvek és mesegyűjtemények;
- rajz- és kézműves eszközök;
- újrahasznosítható és természetes anyagok.

12. Mindennapos mese, felolvasás és történethallgatás

Intézményünkben az alsó tagozatos nevelés-oktatás részeként mindennap lehetőséget biztosítunk mesehallgatásra, felolvasásra vagy közös olvasásra. A tevékenység célja a tanulók szókincsének, szövegértésének, figyelmének, képzeletének és olvasási motivációjának fejlesztése, valamint az érzelmi biztonság és a közösségi élmény erősítése.
A meseolvasás minden nap megvalósul. A meseolvasásba nem számít bele a magyarórán feldolgozandó mesék köre. A felolvasás és történethallgatás a tanulók életkorához, érdeklődéséhez és az adott pedagógiai helyzethez igazodva, rugalmasan jelenik meg az 1. órát megelőző ráhangoló időszakban vagy a délutáni egyéb foglalkozásokon.
A művek között helyet kapnak népmesék, kortárs gyermekirodalmi alkotások, versek, mondák, ismeretterjesztő történetek. A mesehallgatás önmagában is értékes közös élmény, amelyhez szükség szerint beszélgetés, alkotó- vagy dramatikus tevékenység kapcsolódhat.
A hosszabb gyermekirodalmi művek folytatásos felolvasásával és közös feldolgozásával fokozatosan támogatjuk a tanulók önálló olvasóvá válását.

13. Bántalmazásmegelőzés és biztonságos iskolai környezet

Iskolánk elkötelezett az iskolai agresszió és a bántalmazás (bullying) megelőzésében és kezelésében. Intézményünkben a bántalmazás semmilyen formája nem megengedett, és a bullying minden esetben következményekkel jár.
Az intézmény Bántalmazásmegelőzési és -kezelési Szabályzatban rögzítette a bántalmazás megelőzésével és kezelésével kapcsolatos eljárásrendjét. A szabályzat célja, hogy a Halásztelki Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskolában biztosítsa a fizikai, lelki, verbális és digitális biztonságot, elősegítse a bántalmazás (bullying/cyberbullying) megelőzését, valamint egyértelmű, átlátható és hatékony eljárásrendet határozzon meg a bántalmazási esetek kezelésére.

22. A kulcskompetenciák

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Mindegyik egyformán fontos.

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Kommunikációs kompetenciák

A tanuló a nevelés-oktatás kezdeti szakaszában kommunikációs szándékkal anyanyelvén, majd más nyelven/nyelveken szóban, írásban, valamint digitális eszközök felhasználásával, olyan információcserét legyen képes folytatni, amely a gondolatok, érzések és tények hatékony kifejezését, valamint értelmezését teszi lehetővé.
A kommunikáció egyes tanulók esetében alternatív/augmentatív kommunikációs módokon valósuljon meg. Az információcsere a hagyományos vizuális és auditív, valamint a komplexitást új összetételben hordozó digitális csatornák széles körére terjedjen ki; az interakció a tudományterületek, a művészetek, illetve a társadalmi kontextusok széles skáláján valósuljon meg.

1. Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció az adott szituációhoz kapcsolódó, annak megfelelő nyelvhasználati képesség. Magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során. Az anyanyelvi kompetencia része a szövegértési-szövegalkotási kompetencia, amelynek fejlődése, fejlettsége minden más kompetenciaterületben megjelenő tartalom elsajátítását befolyásolja.

2. Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a hallott szöveg megértése, a beszédkészség, az olvasott szöveg értése, az íráskészség, az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és érdeklődése szerint.
A nyelvi kompetenciák körébe tartozik a lexikális, a grammatikai, a szemantikai, a fonológiai, a helyesírási és a helyes kiejtési kompetencia. E kompetenciák formális ismerete és a használatukra való képesség teszi lehetővé a nyelvhasználó számára, hogy mondanivalóját helyesen és értelmesen megformálja. A szocio-lingvisztikai kompetenciák a nyelvhasználat szocio-kulturális

körülményeire vonatkoznak. Ide soroljuk azokat az ismereteket és készségeket-képességeket, amelyek a nyelvhasználat társadalmi dimenzióját ölelik fel. A pragmatikai kompetenciák azon elvek ismeretét és alkalmazási képességét jelentik, amelyek a nyelvi eszközök funkcióját szabályozzák.

Matematikai, gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetencia a matematika tantárgyi ismeretek, a matematika-specifikus képességek, valamint motívumok és attitűdök együttese, a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, amellyel az egyén a mindennapok problémáinak megoldására is felkészül. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Az iskola a tanulók tudásalapú világképének kialakításához, valamint a technológiaalapú fejlődés megértéséhez és kritikus értelmezéséhez a tudományos és technológiai gondolkodás kompetenciáinak fejlesztésével járul hozzá. Ezen kompetenciák folyamatos fejlődése magában foglalja azokat a folyamatokat, amelyek meghatározóak a kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtése, rendszerezése, az információk különböző logikai eljárásokkal történő átalakítása, értelmezése és elemzése terén. A tanuló modellek segítségével gyakorolja a jelenségek közötti összefüggések értelmezését, illetve a rendelkezésére álló adatok és tények kritikai és kritikus mérlegelése, elemzése alapján történő következtetési és döntési folyamatokat.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A digitális kompetenciák magukban foglalják az információk keresését, felhasználását és az adatok kezelésének készségeit, a digitális platformokon folytatott kommunikációt és együttműködést, a digitális tartalmak létrehozását és alakítását (beleértve a saját használatú algoritmusok megalkotását és a programozást is). Tartalmazzák továbbá a biztonságos eszközhasználatot (beleértve az e-világ lehetőségeinek kihasználásához és a kiberbiztonsághoz szükséges kompetenciákat is), valamint a problémamegoldást.
A tanuló digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, az iskolai feladatok megoldásában és a mindennapi élet különböző területein, önállóan és másokkal is együttműködve legyen képes alkalmazni céljai megvalósítása érdekében.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy a tanuló legyen képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ismerje fel szükségleteit és lehetőségeit, a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készteti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a

munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.
Az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak birtoklásához a tanuló egyéni tanulási útvonalakon, belső motivációval ösztönzött tevékenységekkel, önszabályozó stratégiák alkalmazásával, a tudás aktív konstruálásával jusson el. A tanuló az aktív, önirányított tanulás kompetenciáit az élet különböző területein változatos helyzetekben és szerepekben, önállóan, valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében.

Személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Ezekhez a kompetenciákhoz sorolunk minden olyan társas képességet, készséget, amely nélkül nem lehet sikeres az egyén szocializációja. Ez a kompetencia felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az egyén számára fontos annak az érzete is, hogy ő képes valamire –, tehát a belső biztonság és magabiztosság nélkülözhetetlen összetevője e kompetenciának. A szociális kompetencia két alapvető elemből áll: 1. Az ember belső harmóniája és bizalma abban, hogy képes a társas környezetben eligazodni, valamint arra hatást gyakorolni (közügyekben való részvétel). 2. Olyan attitűd- és képességcsoport, amely a társas környezetben eredményes viselkedésminták elsajátítását és gyakorlását jelenti.

Az iskola feladata, hogy a tanulók iskolai jelenlétének és tevékenységének irányítása és megszervezése során támogassa a hatékony és kiegyensúlyozott társas kapcsolatok, a pozitív énkép, illetve a változásokhoz is alkalmazkodni tudó egyéni életmód kialakításában alapvető jelentőségű készségek megszerzését. A személyes és társas kompetenciák kialakítása során az iskola külön hangsúlyt helyez a testi egészséggel, a szocio-emocionális jólléttel, a biztonsággal, az emberi kapcsolatokkal, a hétköznapi technológiai eszközök használatával, valamint a személyes pénzügyi tevékenységek lebonyolításával és a fogyasztás megtervezésével, megszervezésével kapcsolatos kompetenciákra, valamint azokra a társadalmi kompetenciákra, amelyek fejlődése révén a tanulóban tudatossá válik, hogy mit jelent felelősségteljes állampolgárként élni és a társadalmi élet területein aktívan részt venni.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia segíti a tanulót a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.
A munka világához kapcsolódó kompetenciák birtokában a tanuló váljon nyitottá különböző munkakörökre és az azokhoz tartozó szerepek betöltésére, jellemezze a vállalkozási hajlandóság, a kezdeményező hozzáállás és az új ötletek iránti pozitív attitűd, a jövőbe vetett bizalom, valamint a munkavégzéshez szükséges készségek minőségi szintű kialakítása.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Magába foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális

művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

A tanuló ezen kompetenciák elsajátításával váljon képessé arra, hogy értékesnek tartsa a kreatív ötleteket és produktumokat, az innovatív tevékenységeket, és önmaga is kreatív alkotásokat hozzon létre egyes tanulási területeken, valamint váljon képessé az esztétikai átélésre és az önkifejezésre művészeti eszközökkel. A tanulók tanulják meg értékként kezelni, hogy a saját gondolataik kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján lehet megvalósítani.

ZÁRADÉK

1. Az **intézményi tanács** a pedagógiai programban foglaltakkal kapcsolatban **véleményt nyilvánított** 2026. augusztus 31-én.

2. A Halásztelki Hunyadi Mátyás Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programját az intézmény vezetőjének előterjesztése után a **nevelőtestület** 2026. augusztus 31. napján tartott értekezletén **elfogadta**.

3. A hatályba lépés időpontja: 2026. szeptember 1.

4. Jelen pedagógiai program hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszti az intézmény korábbi pedagógiai programja.

5. A pedagógiai program nyilvános, megtekinthető az intézmény honlapján, nyomtatott formában az iskola titkárságán.

Halásztelek, 2026. szeptember 1.

Szerényiné Sándorházi Anikó
főigazgató

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

A pedagógiai programban az alábbi, fenntartó számára többletköltséget jelentő tevékenység szerepel:

Tornaterem hiányában az alsó tagozatos osztályok heti 2 testnevelésórája külső helyszínen kerül megtartásra, amelynek keretében táncoktatáson vesznek részt a tanulók.

Az intézmény pedagógiai programjában a fenntartó számára többletköltséggel járó, külső helyszínen szervezendő heti 2 alsó tagozatos testnevelésórával a **fenntartó egyetért.**

Szigetszentmiklós, 2026. szeptember ……

.....
dr. Pálos Annamária
tankerületi igazgató